

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrt do Din 2.-, do 100 vrt do Din 2.50, od 100 do 300 vrt do Din 3.-, večji inzerati peti vrt do Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/L. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strommajerjeva ulica 1, telefon št. 66, podružnica uprave: Kocanova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 231. Račun pri poštnem škatelnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Razgovori Simona v Parizu:

Anglija podpira politiko Francije

Med Francijo in Anglijo vlada popolno soglasje v vseh vprašanih evropske politike — Anglija bo vsestransko podprla prizadevanja Francije za okrepitev miru

Pariz, 24. decembra. r. O konferenci med Simonom, Lavalom in Flandinom, kjer se je razpravljalo o ureditvi avstrijskega garancijskega vprašanja v sporazumu z Malo antanto, se izjavlja s poučene strani:

Anglija lahko v tem vprašanju posreduje, kar pa bo storila le s pogojem, če jo bosta Francija in Italija prosili za to. Ta trenutek pa še ni prišel. Francoska diplomacija upa, da bo skupno z italijansko našla rešitev. — Anglija smatra, da je sporazum med Parizom, Beogradom in Rimom za ureditev garancijskega vprašanja ne-

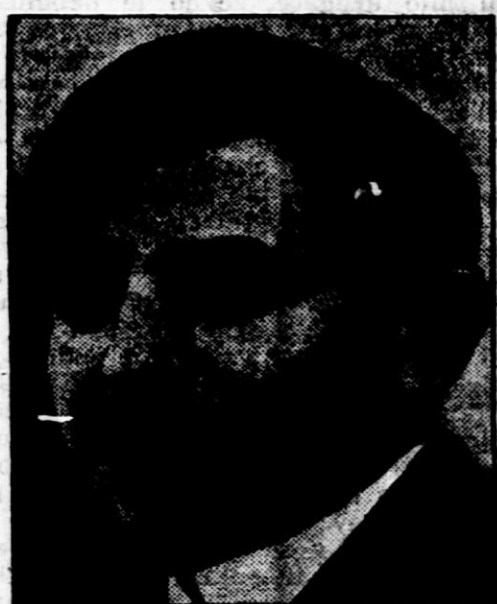

John Simon
angleški zunanji
minister

obhodno potreben. Izgledi zanj so sedaj zaradi novega kurza v Beogradu postali boljši. Po francoskem naziranju naj bi pogodba med Francijo, Italijo in Malo antanto uredila najprej varnost srednje Evrope, nato pa naj bi vzhodno - evropska pogodba omogočila pritegnitev Nemčije in Rusije v varnostni sistem. Oborožitev vprašanje z Nemčijo (omejitev oboroževanja in ustanovitve mednarodne kontrole) bo ostalo pridržano ženevski konferenci. Angleški predlogi se od francoskega naziranja razlikujejo po tem, da smatra londonska vlada potratke Nemčije v Drustvo narodov in na razorožitveno konferenco kot zanesljivo sredstvo, da bi se pogajanja lahko vršila v čim manj napetem ozračju. Angleško - francoski razgovori se bodo nadaljevali po praznikih, in sicer v glavnem zato, da se doseže sporazum med Londonom in Parizom pred pričetkom nemško-francoskih pogajanj.

Pariz, 24. decembra. r. »Tempe« pritožuje nekaj misli o večeršnjem sestanku med angleškim zunanjim ministrom Simo-

nom in Lavalom. List ugotavlja, da ni nobenega globljega nasprotja med francoskim in angleškim stališčem o temeljnih evropskih vprašanjih. Prijateljski posveti se kvečjemu nanašajo na metode in na

Pierre Laval
francoski zunanji minister

način obravnave. Na vsak način pa obstoje med obema vladama takšno medsebojno zaupanje in volja do sodelovanja, da so protislovje v sklepih nemogoča. Sodelovanje med Francijo in Anglijo je dejstvo, ki z njim mora računati vsa politična razvoja v Evropi. Zato spada včerajšnji obisk Simona na Quai d'Orsayu logično k povsem normalnim izrazom iskrenega soglasja v korist politike miru. Iz tega sledi, da se odgovorni ministri obeh držav sestajajo pogosto k svojim rednim pomenkom.

Pariz, 24. decembra. AA. V sročnem uradnem komunikatu o razgovorih med angleškim zunanjim ministrom Simonom in francoskim državnikom Flandinom in Lavalom pravijo, da so proučili vsa odprta evropska vprašanja in se med seboj obvestili o svojih stališčih v teh vprašanjih.

Laval povabljen v London

Pariz, 24. decembra. AA. »Echo de Paris« poroča, da je med razgovori na Quai d'Orsayu angleški zunanji minister John Simon povabil francoskega zunanjega ministra Lavalu in predsednika francoske vlade Flandinu, naj prida januarja meseca v London.

Vesele, prijetne praznike miru želimo vsem naročnikom, sodelavcem in inzerentom »Slovenskega Naroda«.

liščinah postaviti nasproten problem. Tako Francija kakor Sovjetska unija razumeta nevarnost take politike za splošni mir. Poizkus, da bi se uredili odnosi v enem delu Evrope na stroške mirovnih interesov v drugem delu, se more izkazati kot historična pot, ki vodi postopno do vojen z raznimi državami, ki se druga za drugo proglašajo za historične nasprotnike.

Objava francosko-ruskega protokola prinaša jasen položaj za vse. Gre predvsem, da se poglubi diplomatsko sodelovanje Francije a Sovjetsko unijo. Francoska in ruska vlada ei prizadevata, da se izogneta vsaki kombinaciji, ki bi bila naperjena proti kateri drugi vladi. Nasprotno stremita za tem, da bi se organiziral mir v interesu vseh držav in nudila drugim vladam, ki neprestano podarjajo svojo voljo za zagotovitev mira, možnost, da to dokažejo s pristopom k vzhodnemu paktu, ki bi zboljšal odnose med vsemi državami vzhodne Evrope in odstranil enega izmed vzrokov, ki ovirajo stvar miru v zapadni Evropi.

»Pravda« opozarja na Hitlerjeve razgovore z zastopniki bivših francoskih bojovnikov. Sporazum z Nemčijo je potreben in stremita za njem Francija ter Rusija. Boljšega jamestva, kakor je vzhodni pakt, pa ne more biti. Vsi poizkusi, da bi se jamestvo mej na vzhodu ločilo od jamestva mej na zahodu, se bodo ponesrečili ob rusko-francoskem sodelovanju.

Vsi oficijelni komentarji kažejo s izredno soglasnostjo, da se pred pristankom Nemčije na vzhodni pakt ne bodo pričela nobena pogajanja z njo.

Francoski bojovniki pridejo v Ljubljano

Marsella, 24. decembra. AA. Tukajšnje društvo vzhodnih bojovnikov »Polus d'Orient« se bo potklonilo na grobu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Ureditelja v Oplenca. Člani društva odpotujejo iz Marselle 29. decembra. Spotoma se ustavijo v Ljubljani. V Oplenec prispejo 1. januarja. Na povratku v Francijo se francoski bojovniki ustavijo v Zagrebu.

Znižanje uradniških plač v Belgiji

Bruselj, 24. decembra. r. Vlada je sklenila zaradi štednje v proračunu znižati uradništvu prejemke za 5 odstotkov in obenem zmanjšati tudi rodbinske doklade. Razen tega je vlada izdelala načrt za velika javna dela, da bi na ta način čimbolj omejila brezposelnost.

Španija brez proračuna

Madrid, 24. decembra. AA. Parlament je s poslednjim čenjanjem sprejel predlog zakona, ki se z njim podaljšuje veljavnost letošnjega proračuna za prvo tromesečje 1. 1935.

Parlament je nato odložil zaradi božičnih praznikov seje do 8. januarja.

Madrid, 24. decembra. AA. Predsednik vlade Lleroux je izjavil, da je prosvetni minister Vilalobos preklisal ostavko.

Novi spopadi na rusko-mandžurski meji

London, 24. decembra. r. »Hartlin Times« poročajo: Pri sovjetski trdnjavi Dunjin na vzhodni meji Mandžukua je prišlo v zadnjem času do hudih spopadov med sovjetskimi in mandžurskimi četami. List pristavlja, da so čete Mandžukua oblegale sovjetsko trdnjavo, utemeljuje pa to akcijo s tem, da je to trdnjavo Sovjetska Rusija namenoma zgradila v območju Mandžukua. Sovjetska letala obletavajo mejo in pregledujejo ozemlje.

Lepo božično darilo

Madrid, 24. decembra. r. Zena bivšega katalonskega ministrskega predsednika Azane, ki je bil, kakor znano, po ponesrečenem uporu aretiran in je še vedno v zaporu, je v španski božični loteriji zadela glavni dobiček v višini 3 in pol milijona pezov.

Nesreča angleške topničarke

London, 24. decembra. AA. Iz Hongkong poročajo, da se je angleška topničarka »Seamew« z 262 tonami severno od Makava ponesrečila. Na pomoč so odhiteli topničarke »Robin«, »Cicala« in »Mouth« z vlačilcem.

INOZEMSKÉ BORIZE

Curih, 24. decembra. Pariz 20.3775, London 15.265, Newyork 308.75, Bruselj 72.25, Milán 26.41, Madrid 42.225, Amsterdam 208.875, Berlin 124, Dunaj 57.50, Praga 12.91, Varšava 58.30, Bukarešta 3.05.

Oblaki nad Nemčijo

Po saarskem plebiscitu pričakujejo borbo med hitlerjevci in nacionalci, za katerim stoji nemška vojska

Pariz, 24. decembra. AA. Listi objavljajo poročila in vesti, ki krožijo po Nemčiji. Vprašujejo se, kakšni utegnejo biti nagibi, da je nemška vlada dala vojaško zaščititi vojno ministrstvo in da zdaj vnovič čisti nacionalno socialistično stranko.

»Journal« se vprašuje, kakšna naj bo tista lista, zaradi katere zdaj oblasti izprašujejo jetnike. Ali gre morda za slovečo oporoko nacionalno socialističnega voditelja Karella Ernsta o požigu nemškega državnega zbora? Kakor znano, spada Ernst med ustreljence od 30. junija.

»Matin« pravi, da se nemški politični krogi vprašujejo, kaj bo po 13. januar-

ja. Ali pride po tem roku do odločilnega dejanja proti protestantski opoziciji? Na dnevnem redu bo tudi reorganizacija SS, ki naj zmanjša vpliv in moč te ustanove. Zanimivo je, da nemški ministri niso zapustili Berlina, čeprav so božični prazniki. Vse kaže, da bodo zdaj v Berlinu storili odločilne sklepe.

»Figaro« je tudi mnenja, da bomo po 13. januarju prisostvovali končni bitki med nemškimi nacionalisti in nacionalnimi socialisti. Zmagali bodo po vsej priliki nacionalisti. Nacionalni socializem bo moral likvidirati. Nemška državna bramba bo premagala nacionalni socializem in mu odvzela še preostale zadnje postojanke.

Pokolj misijonarjev na japonskem otoku

Štiri misionarje so ubili, usoda dvanajstih še ni znana

Pariz, 24. decembra. AA. Današnji pobili. Misijonarji so prebivali na otoku »Matin« objavljajo vest iz Tokija o pokolu, ki je več let in jih domačini nikoli niso lili misijonarjev na otoku Amiamogo-vznemirjali. Štirje francoski misijonarji ma, ki teži 150 milj južno od otoka Ki-so ubiti. Usoda dvanajstih drugih še ni jstija. Poročilo o pokolu je prispelo znano. Ni izključeno, da so se rešili z čez London. Domačini so nepričakova-malo jadrnico, no napadli krščanske misijonarje in jih

NOVOLETNE OGLASE

(VOŠČILA)

ZA NOVOLETNO ŠTEVILKO »SLOVENSKEGA NARODA« SPREJEMA UPRAVA NEPREKLICNO DO PETKA 28. t. m. DO 6. URE ZVEČER

Krvava justica GPU

Vsi nasprotniki režima se izročajo rablju — Zinovjev in Kamenjev morata v prognanstvo

Pariz, 23. decembra. č. Agencija »Tas« potrjuje vest, da sta bila aretirana bivša sovjetska komisarja Zinovjev in Kamenjev, nadalje pa še bivši komisar Fedorov, Var-dijn, Zakuicki, Orsenjin, Bulak, Jevdokimov in Koščin.

Moskva, 24. decembra. g. Danes se oficijelno priznava, da sta bila Zinovjev in

Kamenjev v teku preiskave proti zarotniški družbi skupno s 15 pristajali aretirana že 16. decembra. Preiskava proti Zinovjevu in Kamenjevu ni dognala tako obremenilnega gradiva, da bi ju mogli postaviti pred sodišče, tako da bosta prognana po administrativni poti. Ostali obtoženci so bili že vsi obsojeni, po večini na smrt.

Rusija in vzhodni pakt

Ruski komentarji o dogovoru s Francijo glede diplomatskega sodelovanja

Moskva, 24. decembra. Nedavno objavljeni dogovor, ki sta ga Laval in Litvinov sklenila v Ženevi, kakor tudi francosko-ruski trgovinski dogovor, sta izzvala v listih živahne komentarje.

»Izvestjac« pravijo med drugim: Včeraj je bilo objavljeno besedilo protokola, ki sta ga 5. decembra podpisala Litvinov in Laval in ki je posvečen sodelovanju Rusije s Francijo v borbi za utrditev miru v vzhodnim regionalnim paktom. Ta pakt, ki ga predlagata vladi Rusije in Francije, naj bi zajamčil medsebojno pomoč vseh vzhodno-evropskih držav v primeru, če bi bila katera izmed njih napadena. Pakt naj bi obsegal Nemčijo, Poljako, Sovjetsko unijo, Latiško, Litvo, Estonsko in Češkoslovaško, katerim bi jamčil varnost in tako tudi utrditev miru v vzhodni Evropi ter bi obenem služil vsej Evropi. Interes Francije na tem paktu se utemeljuje s prepričanjem francoske vlade,

ki ga je izrazil zunanji minister v svojem govoru dne 15. novembra, da mora dovesti vojna v kateremkoli delu Evrope neizogibno do splošne vojne. Kakor znano, je zadela zaključitev regionalnega vzhodnega pakta na čepo: nekaterih držav, vendar pa zaradi tega borba za pakt še ni bila opuščena, kakor je razvidno in podpisanega protokola.

Šele pred kratkim je zanikal Hitler v razgovoru, ki ga je 19. novembra objavil »Matin«, Nemčiji prisojano tendenco, da hoče na zapadu Evrope osvojiti tuja ozemlja, obenem pa je dejal, da imajo »nekateri« problemi na vzhodu, ki se tičejo naše vzhodne meje, drug značaj. Pomen tega razlikovanja se nikakor ne zmanjšuje z opozarjanjem na poljsko-nemški dogovor, ki dokazuje spošteno voljo Nemčije za vzdrževanje dobrih odnosov s sosedno velmoščo. Na vzhodu Evrope ne obstoja samo Poljeka. Jutri more nemška diplomacija v izpremenjenih oko-

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno poročevalsko in kurirsko službo. Nadalje je preiskava odkrila skrivne štabe napadalnih oddelkov v Wellsu, Esterdingu, Gmündnu in drugih krajih na Zgornjem Avstrijskem. Oblosti so zasegale mnogo propagandnega in drugega gradiva. Doslej so izvršili mnogo

cialistično organizacijo. Policijske oblasti so že meseca oktobra zalotile v neki gostilni več ljudi na tajnem narodno-socialističnem sestanku. V preiskavi proti aretirancem so prišla na dan razna odkritja o tajni narodno-socialistični organizaciji na Zgornjem Avstrijskem. Med drugim so odkrili tajno skladišče orožja v Steyru iz dognali, da so zgornjeavstrijski narodni socialisti dobivali od zunaj zelo velike subvencije. Tudi so ugotovili, da je na Zgornjem Avstrijskem obstojala zelo razširjena skrivna organizacija napadalnih oddelkov, ki je imela redno

Božična beseda

Ljubljana, 24. septembra. Njega dni so praznovali Slovenci ob tem času povratek, rojstvo solca, ohranjenost ter ustvarjalca vsega življenja na zemlji. Praznik povratka solca je bil praznik optimizma, praznik življenjske radosti, praznik luči ter vera v pomlad in preporjenje. Zdal se je pa božič samo praznik, ki gledamo dandanes nani otropelo kot na vsakdanji dan. Kot ni več nič resnično globlje v nas, tako ni tudi v naših praznikih. Prazniki niso več niti dnevi, da bi se človek ob njih lahko povsem otresel moreče vsakdanjosti, da bi se lahko zamislil nad brezsmotnostjo dandanesnjega pehanja ljudi za življenjem. Pač pa so prazniki — vsaj nekaterim — dnevi, da se ljudje še bolj ločijo med seboj, da se zapro dogo pred drugimi ter se posvečajo svojim telesnim blagom.

Se mnogo manj pomeni takšen praznik dandanes ljudem, ki ne morejo delati več nobene razlike med delavnikom in praznikom, ker so jim vsi dnevi enako črni. In na te ljudi ne smemo pozabiti baš zdaj. Zato mora imeti človek posebno domisljivo, če pripisuje dandanes poseben, globlji pomen božičnim praznikom. Prejšnje čase so proglasili tudi božič za praznik miru. Zdal bi se pa zdelo kot za smeh, če bi praznovali mir, ko ga vsi tako zasmejujejo in ga mnogi celo iskovetijo z zlo. Mir lahko poveljuje, če pripisuje dandanes poseben, globlji pomen božičnim praznikom. Prejšnje čase so proglasili tudi božič za praznik miru. Zdal bi se pa zdelo kot za smeh, če bi praznovali mir, ko ga vsi tako zasmejujejo in ga mnogi celo iskovetijo z zlo. Mir lahko poveljuje, če pripisuje dandanes poseben, globlji pomen božičnim praznikom. Prejšnje čase so proglasili tudi božič za praznik miru. Zdal bi se pa zdelo kot za smeh, če bi praznovali mir, ko ga vsi tako zasmejujejo in ga mnogi celo iskovetijo z zlo. Mir lahko poveljuje, če pripisuje dandanes poseben, globlji pomen božičnim praznikom.

Božična poezija lahko razbije ljudi v sen, v svet videza, blestečih besed.

sed ter ponarejene godbe optimizma. Toda to je le kapljica zdravega za lajšanje bolečin, da se po omami zbudijo se bolečinejši vročici. Lazne poezije, lažnega optimizma, slepih besed — vse to je dandanes že mnogo, mnogo preveč. Ne moremo več sanjati srečne, rojstvene resničnosti, odprti oči, in ne moremo nas več niti slepiti, da bi nas ne bolelo. Ne moremo se veseliti, ko je v srcu neizmerne grenkobe. Ne, poezija ne more preglušiti resničnosti, čeprav bi se človek dandanes raje kot kdajkoli umaknil iz resničnosti v kraljestvo videza.

Pač pa jih je mnogo dovzetnih za poezijo, lepše stvarnosti — prerojenja, ki nanj začne človek misliti kot neho, te, ko se začne solnce vračati od juga. Optimizem narave prevzema človeka, optimizem, da se vse vedno obnavlja in da umira le, kar je slabše, da iz malega raste veliko, da se iz nepopolnega oblikuje popolnejše. Če ovrzemo vse, vse zatajimo ter se vsemu izneverimo — ne moremo zatajiti, da je tudi človek del narave in da ne more grešiti nezakonsko proti nji. In človek kot »krona stvarstva«, na najvišji razvojni stopnji vseh bitij na zemlji, pač sme verovati v možnost nadaljnjega razvoja in da se bodo uveljavile najvišje vrednote, kjer se uveljavljajo zdaj nižje, da postane razum najvišja avtoriteta in človek gospodar slepih sil. Smemo verovati, da se bodo iz nepopolnih človeških družbenih organizacij razvile popolnejše, da si ne bodo več stale države druga proti drugi in ne narod proti narodu, ampak da jih bo družilo mirno sožitje. In v to moramo verovati, če še verujemo v človeka in v napredek. Lahko je zgrešena vsa naša civilizacija, zgrešena kultura, vendar je v nji kljub vsemu toliko pozitivnega, da je možnost pozitivnega razvoja, razvoja v boljše. Čeprav bi lahko zanikali — česar pa ne moremo nihče — vse manifestacije človeškega razuma, vso znanost, bi se vedno lahko verovali, da bo znanost prej ali slej najvišja voditelja človeštva, organizatorica družbe. To pa pomeni zmago razuma nad vsemi temnimi silami in podreditve interesov posameznika in interesu skupnosti.

To se morda zdi dandanes prav tako poezija, vendar pa ne kot zgolj iluzija, saj ni vera v dogmo, da mora zlo ostati večno, in ne, da je nasilje večno bog.

še enkrat sodelovanje med SKJ in JZSS

Ali ni to sodelovanje v interesu našega smučanja?

Ljubljana, 24. decembra. V časopisih se je razvila polemika zaradi odpovedi dogovora med Savezom Sokola in JZSS.

Zdi se mi, da potrebuje odgovor načelnika SKJ g. Ambrožiča na prvi članek o tem predmetu dopolnitve tudi s stališča smučarskega sporta. Zaradi tega nekaj ugotovitev.

Kako je prišlo do sodelovanja med obema organizacijama? Takratni Jugoslovanski Sokolski Savez je sklenil dogovor z JZSS, ko je gorenjska sokolska zupa Sokolskemu Savezu sporočila, da smatra koroščinke, da se uvede smučarstvo v sokolske vrste, kakor pa, da se z ustanovitvijo smučarskih društev vrste na državi. Ker je JZSS že prej predlagal Savezu Sokola uvedbo smučarstva v vrste naše tekmovne organizacije, se je sklenil dogovor, sličen onemu, kot je bil takrat v veljavi med Českimi Sokolom in českim smučarskim savezom.

Načelnik smučarstva je bil ogromen in pomemben korak, da se je močno obetilo v vrstah naše široko razprostrte sokolske organizacije, ker je tudi v njej prevladovala težnja po udeleževanju zunaj v prosti naravi. JZSS je podpiral to delo v vseh svojih podsavezih, sodeloval je pri sestavljanju sokolskih smučarskih tekmovalnih pravilnikov, sodeloval pri sokolskih spustih tekmar ter podpiral po svoji najboljši uvidenosti razvoj smučarstva v sokolskih vrstah. Ves čas dogovora ni prišlo do najmanjšega nesoglasja.

Savez Sokola predstavlja v naši državi strokovno organizacijo za telovadbo. JZSS enako za smučarstvo. Sodelovanje med obema organizacijama je bilo zato zelo koristno, saj je omogočilo, da smo lahko prinesli uspeha tistemu, ki ima razumevanje za razvoj smučarstva. Leta 1938 smo sodelovali pri organizaciji smučarskega tekmovanja, kar je bilo moralno bit v naših vrstah po dve organizaciji ločena za Sokola, ločena za smučarstvo.

Vsa organizacija ima svoja pravila in vsi trije člani, ki so zanj žrtvovali ne samo mnogo materialnih sredstev, temveč tudi ogromno osebnega dela. Vse to je idejna lastnina dotične organizacije, in ta materialna lastnina mora biti na razpolago le lastnim članom in za skupnost, ne pa komurkoli.

V svetu je običaj, da vodi vsaki državi vsako sportno (in telovadno) panogo le ena organizacija, ki je v celoti in mednarodni zvezi. Dolžila pravila in pravilniki so skladni in enotni po vsem svetu. Ta organizacija je vrhovni forum za dotični sport. Kakšen vtis bi napravilo, ako bi se pri nas naenkrat proglasili kakšni sportni savezi kot sokolometa in organizacija za telovadbo? V tujem svetu, ga ne bi nihče priznal, ker je kot tak vojska Sokol ali ni za Sokola enak položaj, ko odbija sodelovanje z edino kompetentno organizacijo za smučarstvo preko katere ne more? Nevesto da stoji česki Sokol enako izven svetovne smučarske organizacije in utemeljitev, temveč je enako posredovanje v delokrog, že obstoječe in mednarodno pri-

znane organizacije, ki si je svoj položaj ustvarila s tem, da je postavila temelj temu sportu v državi, da ga je razvila, da ga je izpopolnila in približala mednarodni stopnji, ne da bi ga komurkoli prevzela.

Eno je gotovo. Ako bo ostalo pri ločenem delu, bo delo tudi v praksi ločeno. JZSS ne more preko lastne organizacije in postanejo zanj sokolska društva v smučanju prav isto kot katerikoli, ki niso člani JZSS. Savez je organ svojih članov, tj. klubov, ako teh ni, tudi saveza ni. Zato ne more savez brez nadaljnjega priznanja nečlanov vsa leta doletela in pravice, kot veljajo za člana.

Smatram, da bi se dogovor, ki je pokazal v 4 letih rezultate složenega dela v polnem soglasju, lahko prilagodil začetnim razmeram, pa tudi, da bi bilo kar bi bilo vsakokrat uspešnega poteza, kakor pa nenadna odpoved dogovora z istočasno postavitvijo novega, preko katerega se ne more iti.

Rezultat složenega dela se bo pokazal, pokazal se bo tudi komu na škodo, ali komu na korist. Škoda bo imelo smučarstvo, kot tako, smučarstvo kot tisti sport, ki naj se razvija v najmočnejši sport našega naroda in njegovega reprezentanta v svetnem svetu.

Sneга ni

Novo mesto, 23. decembra.

Tako se vračajo staro in mlado. Ta preklicani sneg, ki se nikakor ne bi prikazal pred letošnjimi božičnimi prazniki, dela se večje skrbi, kakor pa le lahko napolnena denarnica. Vse do danes smo upali in deloma se upamo, da bo gendar kaj belega padlo izpod neba, pa je vse zaman. Lepo o praznikih je bilo mnogo mesecov napovedenih na Gorjance, da tam prežive v zimskem vasilju s smučanjem nekaj lepih ur. Namestu snega pa je seveda samo plato, po katerem vsako nerado tedi. Vsi oni, ki so pridno posekali Elanove gimnastične smučarske veterane, se seveda najbolj razočarali. Medtem pa odvijajo na trati vedno znova prihajajoči rekreativci, katerim je pač vseeno, ali je sneg, ali je dež, samo da so doma, kjer jim nihče ne svira zjutraj budnice. Prišlo je že tudi nekaj fujevc, ki žele božičevati v našem mestu. Vsefarna promenade je zopet odvijala in vrše se važne debale, tako na glas — in pa seveda tudi strogo zaupne. Marševski dogodki so se vedno vrednoti živahne debale, vendar pa se nadvse močno razvija podnevi in pomorči debata o ženskih obpodi, o zadoščenju, ki smo ga preieli o. Marševski z dolzim nosom, pa tudi o najnovejši rekonstrukciji vlada. Zlasti v kavarnah se vrši vsak večer živahen razgovor, pa bodi pri kratkotrajnih, ki takratko zelo trpe v svojem postoj, zakaj nazilj morajo na svoje ose, zaradi česar je občasno v svoji veljavi, pa tudi v politično nadležnosti, vedno konstatirati, kaj novega kar bi nam bilo napraviti na naša naša nova vti. Tako so celo spornost, da nam bi prišla v pripravi vojne celo Japonska na pomoč.

Debate se običajno zopet zaključijo s pogovorom o snegu in eventuelnih favoriziranih pri naših spustarskih tekmar. Pravi konec je seveda od litih pristnega trškojorca, ki prihaja na mizo v vsaj devetki lepoti. Ljubljana se prične s tem, ne more ponastiti, in ker so naši meštani se tudi dovolj po-božni, so tudi že eklenili, kako bodo praznovali večer in kakšno sredstvo bodo vzeli, da ne bodo preveč slajstni in v zaspani prihajali v francoskanske cerkve, kjer bo bržkone tudi lelos igral sokolski orkester. Naročniki pa bodo v trgovine po četrti kilograma sladkorja in rožičev, s katerimi bodo napolnili police. In po take četrti jih bodo tudi v mestu veliko in tako bo letošnji božič praznoval ali v celih kilogramih ali v četrtinkah ter ob uganjanju, ali bo, ali ne bo...

Usodna zamenjava

Ljubljana, 24. decembra.

V davno preteklih letih, takrat vitka in prožna gospe Metka ni bila tako nervozna in kar jezovita kot sedaj. Veljala je celo za ljubezno pojavo o kateri so vedeli znanci in celo prijatelji povedati samo najlepše stvari.

Prišlo pa je čas, ko je postala gospe Metka tedaj bolj mrka in je živino njene jeseni občutil ne samo bolehnost mož. Odujila se je širokemu krogu znancev in ostajala samo doma v hiši. Vse to na nesrečo služkinj. Te so zatrepetale pod vsakim njenim pogledom. Za najmanjšo neprevidnost je sledil vihar in posledica je bila ta, da je Ančka, Metka ali Francka kakor ji je bilo pač ime, že čez uro ali dve pospravila svoje kovčke in odvihrala iz hiše v eno ali drugo posredovalnico za služkinje, kamor je čez čas prišla tudi gospe Metka in stvorila novo služkinjo. Nova služkinja je imela v hiši mir pred gospo samo nekaj dni potem pa je spoznala vso strogost in pa še druge lastnosti prenegetne gospodinje. Če ni bilo drugače, se jo je debelusta gospe lotila kar dejansko in sicer z vsem, kar je imela pri roki.

Gospe Metka je čakala le dni na obisk svoje brhke nečakinje Ivanke. V kuhinji se je to pol sukala postavna služkinja Pepca in pripravljala za obisk najboljši jedi. Gospe Metka pa je baš včeraj vselja z levo nogo in prišla je zjutraj brundati in se jeziti. Ko se je sporekla najprvo s svojim bolehnim možem, ki se je ves poizen skrival v kotu sobe, je odvihrala v kuhinjo. Tam se je lotila Pepce, ki je stala vsa rdeča ob štedilniku s katerega je puhel vonj po deloma že pripravljenih dobrotah. V trenutku sta se razburili in gospe Metka, ki je bila vsa razkačena, je se zopet poskušala na hitro opravišiti s služkinjo in jo kaznovati na ta način, da ji je vrgla pod noge nekaj krompirja. In previdnost se je nato umaknila nazaj v sobo. Pepca pa se je zasukala na petah in odhitela v svojo sobo. Kot bi mignil je pospravila svoje stvari in že je smuknila po stopnicah in na ulico.

Istočasno pa je zavila v hišo pričakovana gospodična in odšla v stanovanje. Zamenjala pa je vrata in se znašla v kuhinji. Tam že je odložila plašč in klobuk in se ozrla proti oknu. V naslednjem hipu pa je nekaj priropihalo pri vratih v kuhinjo. Nesrečna obiskovalka ni imela več časa preprečiti katastrofe. Zaglula je samo še pridružen stok, nato pa je pljusnil v obraz in po obleki širok pljusek vode. Prestrašena nečakinja je zakrčala kot se nikoli vidi pred seboj razjarjeno gospe Metko, svojo ljubezno teto, ki je srditu kričala in se obnem opravičevala na vse pretege. Nečakinja pa je bilo težko razločati pomoči in se vsa mokra je odšla. Gospe Metka takoj na novo služkinjo, ki pa se ji bo morda godilo nekoliko bolje...

V spomin

Franju Repiču

Maribor, sredi decembra.

V torek popoldne so na podbršnem pokopališču položili k večnemu počitku g. Franja Repiča, direktorja Državne sabraščne šole v Beogradu.

Odšel je tja, odkoder ni več povratka, v najlepši moški dobi 54 let, sredi neumorne dela, ki mu je bilo vedno največja zabava in užitek njegovega življenja.

Kot nacionalist in zaveden Slovenec je pred vojno stopil v službo bivših južnih železnic. Zaradi svoje pridnosti in sposobnosti je hitro napredoval, žal je s pričetkom svetovne vojne tudi on zašel med one nesrečne, ki jih je avstrijski režim označil s p. v. ter moral okusiti tudi on vse one zgodovinske, ki jih je pokojna Avstrija namajala tem ljudem.

Po prevratu je bil tudi on rešen z drugimi vred avstrijske tiranije ter se je takoj lotil dela in prišel v organizaciji prometa na naših železnicah. Postal je instruktor prometnega osebja ter neumorno deloval pri sestavi narodne strokovne terminologije. S tem svojim delom si je pridobil mnogo zaslug, da so tako hitro izginili skozi generacije priučen in uporabljeni tuji nazivi.

Pri bivši južni železnici je služil vse do njenega podzavljenja, nato pa je bil jeseni leta 1924 poklican v Beograd in imenovan za direktorja drž. sabraščne šole, na katerem položaju je ostal vse do svoje prerane smrti.

V istih razvrtih povojnih letih, ko je bila šola komaj ustanovljena in brez potrebnih sredstev, ko še ni bilo nikakih pravilnikov, njegov položaj ni bil ravno zavidljiv. Vredno. Toda dobro se je zavedal odgovornosti, ki jo je prevzel z vzgojo mlade uradniškega naraščaja. Iz izredno gvergi in z ogromnim strokovnim znanjem se je lotil dela in sadi so se kmalu pokazali. Zbral je okrog sebe najposposnejše železniške strokovnjake ter se lotil sestave novih pravil, pravilnikov in ostalih pripomočkov, ki naj bi omogočili pravilno in za vso državo enotno prometno službo.

Kmalu mu je uspelo, da se je šola postavila na čvrste in sigurne temelje. Toda vedno nezadovoljstvo z doseženimi uspehi ga je vedno znova sililo k nadaljnjemu delu in novemu napredku. A kljub pičlo odmerjenemu času se je dobro zavedal, da bodočim generacijam železniških uradnikov ni potrebno, samo strokovna izobrazba, temveč, da morajo biti oni tudi zavedni nacionalisti in Jugoslovenci, saj bo večina njih službovala po krajih, kjer je vpliv fujevc še velik, zato je treba na teh mestih zanesljivo moč. Zato je porabil svoje priliko, da je pravilno vzgojil mlade rode in povezal v nerazdružno celoto vse one Slovence, Hrvate in Srbe, ki so kot učenci

prihajali na to prvo jugoslovansko železničarsko šolo.

Toda tudi z vsem tem njegovim delom ni bila še izdalca izprana njegova ogromna energija. Lotil se je del pri snovanju jugoslovanske železniške literature ter s članiki in nesveti neumorno pomagati pri tem delu. Pri vsem tem pa je nadaljeval tudi študije na univerzi ter v kratkem času končal filozofske nauke.

Največ ljubezni in dela pa je posvečal svoji šoli in svojim učencem ter se mu je posvečilo, da je bila ustanovljena skupna menza, v kateri so dijaki dobivali za mal denar dobro ter obilno hrano, dočim so bili prej navezani na razne gostilne. Zamislil si je tudi skupni internat, za ga ni ucaikal.

Koliko simpatij je užival blagi pokojnik med železničarji, zlasti pa med svojimi učenci, je najlepše pokazal njegov pogreb. Krasnih šest tisoč, ki so jih darovali samo absolutno ter šole, poleg mnogih drugih, so bili najlepše priznanje njegove popularnosti.

Pogreba se je udeležila tudi četa vojakov in vojaška godba, ki mu je kot rezervnem oficirju izkazala zadnjo čast. Razen tega pa je sodelovalo tudi železničarsko glasbeno društvo »Drava« z godbo in pevskim zborom, ki se je na lep način poslovilo od svojega tovariša. Ob odprtem grobu se je v imenu oblastnega odbora UJNZB ter absolutovot državne sabraščne šole, katerih lepo število je bilo pri pogrebu navzočih, poslovol od pokojnega g. Kušar, ki je v krasnem govoru orisal DE pokojnega direktorja in mu zaklical poslednji slava. Bodi mu lahka zemlja našega območnega Maribora.

Zapisrega obveznikov v Trbovljah

V nedeljo 16. t. m. dop. se je zbralo na športnem igrišču SK Amaterja preko 3000 mož in fantov, ki so prisegli zvestobo vrhovnemu vojskovodnji Nj. Vel. kralju Petru II. Z ob 8. uri zjutraj so se pričeli zbirati pred Sokolskim domom in vzhodi na igrišče obvezniki, ki so prihajali iz vseh krajev bližnje in daljnje okolice Trbovelj. Prišli so vojni obvezniki ne le iz trboveljske kotline, marveč tudi iz Zagorja, Hrastnika, Dola in se oddaljenejših občin. Po prihodu dopoldanskega vlaka je prikorakala s kolodvoru steklarska godba iz Hrastnika z vojnimi obvezniki-delavci hrastniške steklarne, kmalu nato pa četa 39. pešpolka iz Celja. Kljub temu, da je ves dopoldne rosilo, proti popoldnevu pa začelo močno deževati, so množice vojnih obveznikov disciplinirano vztrajale na mestu, dokler niso bili zadnji obvezniki izključeni. Svečan prisegli je prisostvoval kot zastopnik vojske oblasti pomočnik komandanta 39. celjskega pešpolka, podpolkovnik g. Bojič. Na zbrane obveznike je imel domači župnik g. Gašparič lep, patrijičen nagovor, ki je izriven v ljubezni in zvestobi do našega mladega kralja Nj. Vel. Petra II. in močne Jugoslavije, katere svetinje braniti je dolžnost slehernega državljanca. — Nato so obvezniki prisegli. Po zapisregi je imel podpolkovnik g. Bojič na obveznike lep, ljubezni do kralja in domovine prežet nagovor, v katerem je naglasil, da so se sovražniki našega naroda v svojih računih prevarili, ko so mislili, da bodo, če ubijejo telo viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ubili tudi njegovega duha, ki je le še boji gubril in utrdil nepremagljivo Jugoslavijo. Neprijatelji našega naroda in države niso mislili, da bodo s tem strašnim udarcem, ki so ga nam zadali, naš narod le še krepkeje stisnili v enotno nepremagljivo falango, ki se združuje okrog našega mladega kralja Petra II., kateremu ste danes tudi vi javno prisegli vojaško zvestobo in udanost. Protivniki našega naroda in države se tudi niso nadejali, da bodo s svojim gnusnim zločinom vzbudili vseobčo obsodbo in gnev vsega civiliziranega sveta in tudi niso premislili, da izidejo narod iz takih in enakih težkih preizkušenj le še bolj slojni, strnjeni in enotni in tako enoten se dviga tudi naš narod širok velike Jugoslavije ves prerjen v čvrsti volji, da izvršuje sveto poslednjo željo, ki jo je naš vitezski kralj-mučenik umirajoč zapustil našemu narodu »Čuvajte Jugoslavijo!«. Naš narod je čvrsto odločen, da bo ta sveti amanet verno izpolnjeval, da bo čuval in branil složno in močno Jugoslavijo pod žezlom njegovega prvorojenca, našega vrhovnega vojskovodje Nj. Vel. kralja Petra II. — Slava spomnu viteškega kralja, naj živi Nj. Vel. kralj Peter II., je zaključil podpolkovnik g. Bojič svoj govor. — Nato je zaigrala sokolska godba državno himno in množice so se pričele razhajati.

Izpred sodišča

Ljubljana, 24. decembra.

Na zatočni klopi pred malim senatom je sedel še mlad, postaven fant. Obtožnica mu je očitala, da je 18. septembra 1932 v Bukovici udaril Jožeta Rozmana s kolom po glavi tako močno, da so se mu pretresli možgani in prelomila lobanjska baza. Tisti večer so namreč fantje na svatbi domačega dekleta priredili fantovščino. Kakor je že navada, so pregledoko pogledali v kozarce in končno je prišlo do pretepa. Spopadla sta se Jože Rozman in Janž Traven. Po spopadu, ko je Rozman že odšel domov, je Traven opazil, da je lažje poškodovan. To ga je močno užijelo in je zato tekkel za Rozmanom, pridružil se mu je pa tudi obtoženec, ki se je oborožil s kolom. Rozman je med tem že prispel domov in sta ga oba fanta potakala pred hlevom. Ko je stopil iz hleva, ga je obtoženec s kolom kresnil po glavi. Obtoženec je dejanje priznal, izgovarjal pa se je na popolno pijanost. Sodišče ga je obsodilo na 5 mesecev zapor, Rozmanu pa mora plačati 420 Din za zdravljenje in za boleščine.

Mali senat je obravnaval še drug podobni primer. 39 letni kovač Noč Andrej iz Hrastice pri Jesenicah se je moral zagovarjati, ker je v noči od 8. do 9. septembra trikrat sunil z nožem Jožeta Ambroža in ga ranil na levem uhlju, levem kolenu in pa pod levo prsno bradavico. Zadnja rana je bila precej težka, ker je nož prerazal medletemo odvodnico. Noč, ki je takrat opravljal službo nočnega čuvalja na vinski trgatvi in bi moral

paziti, da ne pride do izgrediv, se je sam močno napil. Zagovarjal se je, da so ga fantje napadli in da je inkriminirano dejanje storil v silobranu. Zatrjeval je, da so ga podrli na tla in da je takrat mahal z nožem okoli sebe ter da je bil močnejši, da je koga ranil. Ranjeni Ambrož je izpovedal, da sta bila na veselici dve gruč. Ena za Noča, druga proti njemu. Pred gostilno so se spoprijeli. Noč je menil, da ga je on napadel in je zato tekkel za njim ter ga sunil z nožem v prsa. Ko je nato Amrož tekkel za Nočem, ga je ta še dvakrat sunil z nožem. Zaradi poškodb je bil 50 dni v ljubljanski bolnici. Zahteval je, da mu Noč plača okoli 3500 Din za zdravljenje, bolečine in pokvarjeno obteko. Razprava se teja.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 24. decembra, katoličani: Adam in Eva.

Jutri: Torek, 25. decembra, katoličani: Božič.

Pojutrišnjem: Sreda, 26. decembra, katoličani: Štefan.

DANASNJE PRIREDITVE

PRIREDITVE NA BOŽIČ

Kino Matice: Kleopatra.

Kino Ideal: Godba, mladost, ljubezen.

Kino Dvor: Dva vesela vraga.

ZKD: Janko in Metka ob 11. dop. v kinu Matici.

Kino Siska: Pomladni zvoki.

PRIREDITVE NA ŠTEFANOVO

Kino Matice: Kleopatra.

Kino Ideal: Godba, mladost, ljubezen.

Kino Dvor: Dva vesela vraga.

ZKD: Janko in Metka ob 11. dop. v kinu Matici.

Kino Siska: Pomladni zvoki.

Senjakoško gledališče: »Siroti Zorica in Marko ob 16. v mestnem domu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Uštar, Selenburgova ulica 7; dr. Kmeč, Tyrševa cesta 41; Trnkočevski ded. Mestni trg 4.

Na božič: Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 36.

Na Štefanovo: Mr. Sušnik, Marjan trg 5; Kuralt, Gosposvetska cesta 10; Bohinca ded. Rimska cesta 31.

Dunajska vremenska napoved za praznike: Nagli padec temperature, sneg in mraz.

Iz Trbovelj

— Popravila volilnih imenikov. V občinskem uradu se vrše priprave za vsakoletni popravke volilnih imenikov. Z ozirom na to, da bodo imeniki čim popolnejši in v izogib kasnejših reklamacijam in nedostatom za časa volitev, naproša uprava občine prebivalstvo, da se do 15. januarja 1933 prebrča v zglasilnem uradu, če je vsak volilni upravičenec prijavljen, ker se sestavljajo volilni imeniki na podlagi zglasilnic. Posebno se naproša vse hujne posestnike, da se prebrčajo v zgoraj navedenem roku, če so vsi stanovanici v idu prijavljeni. Volilno pravico imajo imje vsi moški od dopolnjenega 21. leta dalje, če so jugoslovanski državljanji, uživajo častne pravice in če stanujejo že eno leto v občini.

— Seme za spomladni setev. Oni posestniki, ki žele narediti semena za spomladansko setev, to je jaro žito in krompir, naj se javijo takoj na občini v svrhu izpolnitve prijavnice. Opozorja se zlasti na krompir, za katerim je spomladno močno povpraševanje. Interesenti se naj zglase do 27. t. m. na občini. Seme se bo dobilo proti pičlicu ob prevzemu.

Silvester

na Nebotičniku

Deviza: Zbogom kriza! Od letošnjega leta se ne bomo poslovili ne hrupno in tudi ne razposajeno. Ali slovo vendarle mora biti. Že zato, ker ulone v večnost leto, ki je bilo eno najlepših, kar jih preživlja današnji svet. Samo zaradi tega in pa zaradi upanja, da se nam pri smehla naproti srečnejše mlado leto, moramo letos na Silvestrovanje.

Kam? Odgovor je lahak: Nikamor drugam kakor v »Nebotičniku«.

Deviza: Zbogom kriza!

Kavarna na »Nebotičniku« je glavno shajališče Ljubljane.

Prostori kavarne na Nebotičniku so med najlepše urejeni v Jugoslaviji. Izvrstna postrežba, odlična godba, najboljša ventilacija, priajo slehernemu gostu.

Za Silvestrovo na seveda pripravila uprava kavarne na »Nebotičniku« posebno prenečenje. Poleg stalne godbe nastopijo nekateri virtuozji. Gledaljski umetniki bodo izvajali pevске in plesne točke. Posebno konferencij bo skrbel za najboljšo razpoloženje. V vseh štirih nadstropjih kavarne bo omogočena najedrejša zabava. Poskrbljeno bo za dobro, ceneno pijačo. Gostom bodo na razpolago tudi različne veterne kuhinjske dobrote.

Ali največja atrakcija bo vsakokrat tombola, ki jo priredi uprava v čast in zahvalo zvestim gostom v vsakem nadstropju kavarne zase. Uprava sama ne darovala krasne dobrote. Ne kaže za enkrat, da bi izdajali skrivnosti, ali na uho lahko povemo, da bo med dobiki tudi šampanjec.

Uprava anije in pripravila marsikaj, kar se bo še izvršilo v taku tedna, da bo Silvestrovanje na »Nebotičniku« zares edinstveno. Razsvetljava bo po nedavni rekonstrukciji edinstvena in razkošna. Na izvršnem nesišju se bo lahko vsakdo naplesal po mili volji.

Za enkrat smo menda povedali dovolj. Vsa Ljubljana bo na Silvestrovo hitela na »Nebotičnik«.

zebsti.

— Zima? Pozimi me ni tu, ker hodim beračit k morju.

— Nehvaležnost.

— Zakaj si se

Trdnjava napredka na Dolenjskem

Včeraj je bil na Polževem lep praznik — Ogled dograjenega prvega dolenjskega smučarskega in planinskega doma

Ljubljana, 24. decembra. Bila je zlata nedelja. Na kolodvoru se je trilo ljudi, vsi vlaki so vozili iz mesta polni in menda smo vsi že odhajali ogretih iz Ljubljane. Tudi mi, ki smo odrinili proti dolenjski strani, tja, kjer je veselje doma, tja kjer je zdaj —

Tega vam pa ne moremo povedati z eno besedo. Da, bila je zlata nedelja in — kako bi rekli — nedelja zlatih src, pa tudi zlatih besed, da človek končno ni niti opazil jesenskega vremena. S prazničnimi slutnjami, veseli smo romali na Polžev — ne kot turisti, temveč v vznemelenosti prvega velikega uspeha za velikopoteznejši napredok Dolenjske. Zato ni bilo vsakdanjega turistovskega veselja in kdor zna vsaj nekoliko čitati iz obrazov, je videl v očeh ter njih ognju fanatičnih prijateljev Dolenjske nekaj posebnega.

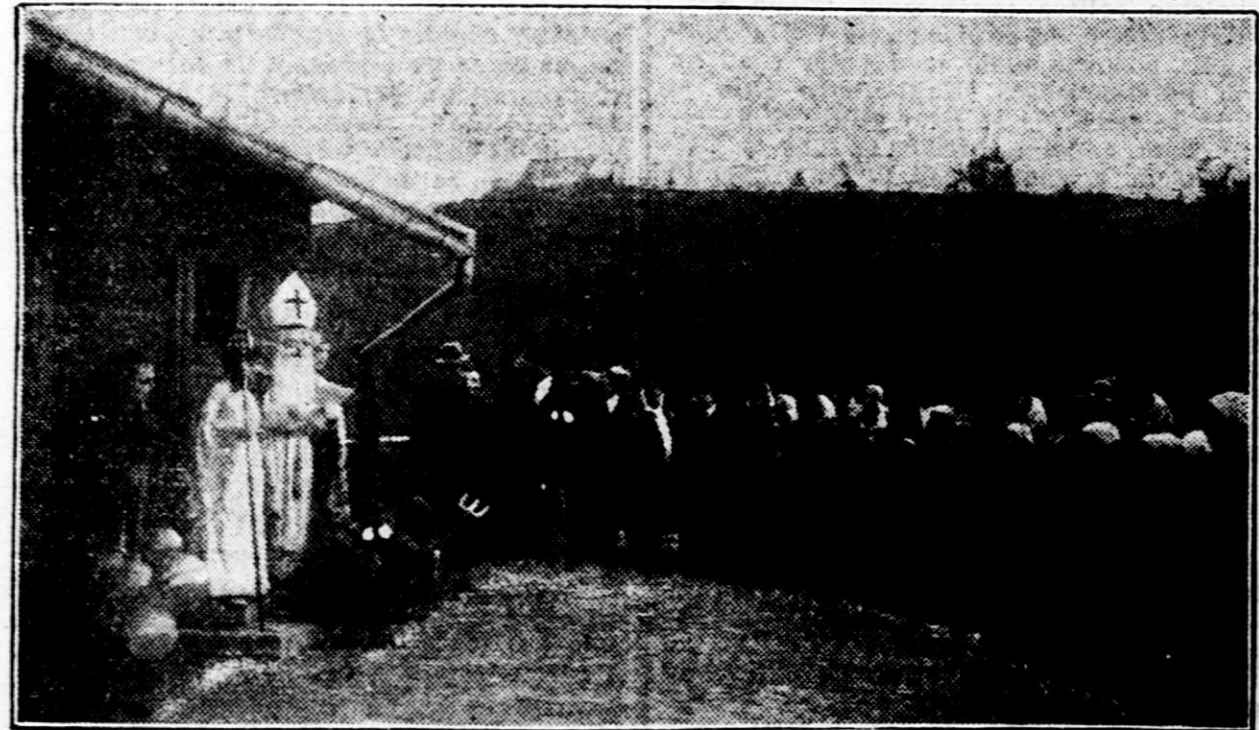
Predsednik je dal idejo, mojstra Vavpotiča oče in sin sta jo pa prenesla na platno in lepja je, kar boste morali priznati, ko jo pridete pogledat na Polževu.

Sv. Duh je bil v megli, drevje in tla so pa bila bela kot v svatovskem oblaku za nenavadno slovesnost. Pod razvalinami višnjegorskega gradu cveto trobentice, tu je pa vseeno že dihnila zima čez plan, po smučiščih, rajskih plesiščih ali rajališčih. No, snega še ni za smuko, toda morda bi bila sicer radost vendar prevelika. Ponos naših smučarjev in Dolenjske, škatic, da bi jo zavil v svilen papir in jo podaril — tako za božič — komu, ki ti je najbolj pri srcu — stoji pred nami. Mi pa pred njim. To je dom, ki je zrasel prav za prav iz srca ter srčne krvi prijateljev Dolenjske in velika ljubezen, ki je rodila zamisel ter vodila delo, se očituje že na zunaj iz ponosne zgradbe.

Vsi jih poznate, zato ni treba povedati, kdo so. Samo nekam čudni so na pravih smučeh, ker znajo sicer smučati samo po uredniških koših; a starter je odločen, nič ne pomaga, polž drvi in treba je drseti za njim

Toda zvon Sv. Duha vabi. Domačini romajo v cerkvico, ki krona hrib, vrh nad smučarskim domom. Da, ta dan je pri Sv. Duhu velik praznik. Po skromnem, starinskem svetišču se razlega preprosta, a živa, s priručnostjo zapeta pesem. Vseučilski profesor dr. Josip Turk pridiga. O cerkvicah, naših slovenskih cerkvicah, belih polobkih na slemenih, ki so prav za prav prvi planinski domovi, in pričajo, kako globoko čut za lepoto, na naravo in vse plemenito je imel naš človek, ki jih je postavil na najlepših krajih. Tja je romal že njega dni ter se poglabljal s srcem in lepoto in skrivnost narave. Zdej so drugi časi, a človek teži čedalje bolj iz mesta: moderni planinski domovi vstajajo v bližini cerkvic. Naj bi ne bilo preloma med cerkvicami in domovi, naj bi bili prav tako ljudem v dooro, v dušno in telesno zdravje.

Na praznik 8. t. m. je bil Miklavž prvič tudi na Polževu

Ko se vrnemo k domu, novo presenečenje: Poč slavalokom »Dobrodošli, dobrotniki Dolenjske!« je zbrana mladina začela hlic, bleščajoči oči. Že samo to, že bi ne bilo besed, bi bilo dovolj. Gd. Anica Zupančičeva je pa izročila predsedniku SK Polža ing. M. Sukljeta krasen šopek in govori, kot bi rožice sadila: »Dragi naš pred-

sednik in dobrotniki! Ko prestopati s svojimi zvestimi sodelavci praga tega ponosnega planinskega doma, plodu Vašega truda in ljubezni do dolenjske zemlje. Vam bodi izrečen prvi pozdrav iz ust mladine. Radoost prešinja predvsem njo, saj bo naša ona črpala iz doma največ zdravilnih sokov za krepak telesni in duševni razvoj. Vročja želja nas vseh je, da bi se ga tisti, ki tim je dom namenjen, oklenili z enako ljubeznijo in nesebičnostjo, s kakršno ste ga gradili.«

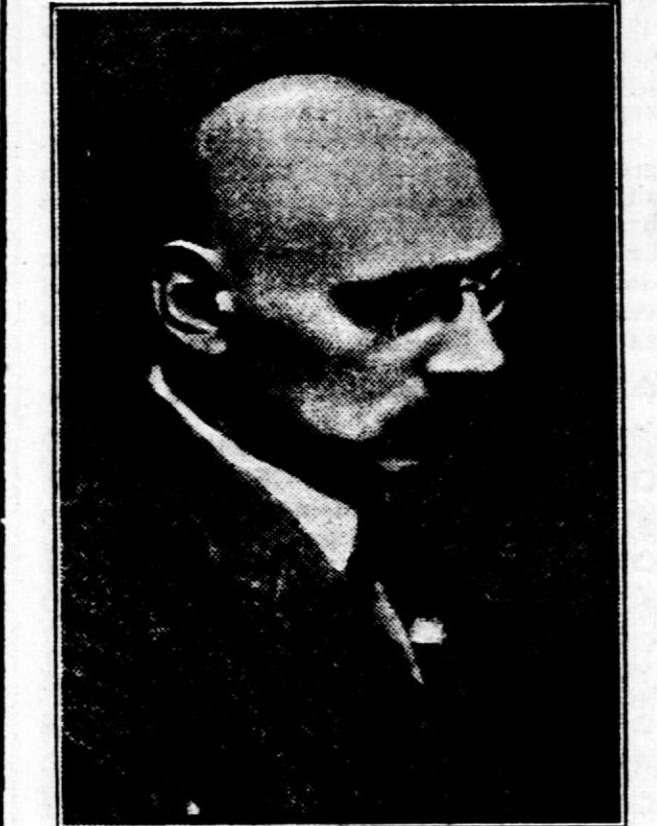
Toda izredno priljubljeni predsednik ni prestopil praga doma, ker so ga prijatelji dvignili na rame in pronesli čez prag... Po ogledu krasne smučarske postojanke se med gosti dolgo ni moglo poleči glasno priznanje. Odveč bi bilo, da bi še ponovno pisali o krasnem domu, ki gre o njem upravičena hvala že v daljno tujino.

Dvorana v pritličju, ki je tako prijetna, da bi se človek v nji zabubil, je polna. Vsi smo navdušeni, domačini in gosti. Pri omizju v udobnem zatišju pa predsednik odpravlja seja: »Poklonili smo se in pomolili v najstarejšem planinskem domu tega kraja in prof. Turk nam je pokazal, kako moramo skrbeti za dušo. V tem svečanem trenutku pa moramo združiti tudi misli na našega velikega, blagopokojnega kralja. Toda v žalosti ne smemo kloniti, dolžni smo delati v korist velike ideje za srečno bodočnost znanosti; dobro zavedajoč se, da je naš obstoj le v tej državi, ki smo v nji močni, zaključimo mlademu kralju, naj živi! — Vsi so se odzvali in po dvorani je prvič zaoril našemu vladarju vihar vzklikov. —

moži udeležiti lepe svečanosti. Hkrati pa sporoča razveseljevo vest, da je višnjegorska občina naklonila klubu v znak priznanja za njegovo veliko delo skromen prispevek, ki je še toliko več vreden, ker dajejo žuljave kmečke roke.

Spregovoril je pristna dolenjska korenina, Janez Zupančič. Kot domačin je izrekel zahvalo najprej predsedniku in njegovim sodelavcem, potem pa prebivalstvu okoljskih vasi z iskrenostjo, ki je lastna le preprostemu, naravnemu človeku. Naglašal je, da bodo šele znanosti prav spoznali namen velikega dela, ko se bodo že pokazali njegovi sadovi.

Močno so se dojmile poslušalcev besede Jožeta Zupančiča. Dejal je, da so trenutki, ki se vtisnejo človeku v srce za vedno in da je tak trenutek za nje ta, kajti delo za povzročilo Dolenjske ni gola sentimentalnost in ne glas pesniške žilice, temveč že zdavnaj potreben zdrav pokret, da se našemu ljudstvu, kmetu-trpinu pomaga do boljšega kruha. Inteligenca je poklicana, a žalostno je, kjer se še inteligenca tega ni zavedla, zlasti tista, ki izhaja iz val, ker to pomeni njen propad. Slabo bi tudi bilo, če bi se oblasti ne zavedle pomena takšnega dela; pri nas so ga podprle in upamo lahko na njihovo nadaljno uvidenost. Prijetno ter s pravo dolenjsko priručnostjo in šegavostjo je opisal zgodovino nastanka Polža ter doma. In šele po njegovih besedah smo dobro spoznali najbolj tihe in najpoštenjše delavce, razen predsednika — Franca Petterja, šol. upravitelja Okor-

Predsednik SK Polža inž. Milan Suklje

na, Janeza Zupančiča, Dežmana itd., ki so storili ter naredili toliko, da se je končno zgodil čudež: dogradil dom — seveda, predvsem s predsednikovo pomočjo ter energijo — in še celo v rekordnem času, saj so 17. IV. t. l. še komaj zaprosili za stavbno dovoljenje. Izrekel je seveda tudi laskevno priznanje Ljubljanski gradbeni družbi, ki si je še posebno utrdila sloves s krasno in svojstveno zgradbo. Spominjal se je še dolge vrste prijateljev in dobrotnikov kluba ter Dolenjske, predvsem pa predsednika ing. Sukljeta, sina tistega Sukljeta, ki njegovo ime izgovarja vsa Dolenjska z globokim spoštovanjem.

Dom naj postane kulturno središče in trdnjava napredka Dolenjske ter zato vidimo v njegovi otvoritvi mnogo več, kot če bi odpirali le planinski dom.

Skratka, prisrčna, domača svečanost je bila najlepša manifestacija za procvit Dolenjske ter je zato včeraj Dolenjska doživela v resnici zlato nedeljo. Izletnikom in sploh vsem prijateljem narave pa priporočamo, naj pohite za praznike na Polževu, kjer bodo postreženi tako, da se bodo še in še napotili tja.

Reševanje bratovskih skladišč

Trbovlje, 23. decembra. Znano je, da so izmed vseh socialnih utvarov v državi bratovski skladišče največ prizadeto od sedanja težke krize. Zlasti v dravski banovini, kjer je kriza v rudarstvu najbolj občutljiva, so pokojniške blagajne bratovskih skladišč resno ogrožene. Če bo trajalo to stanje še nekaj let, bo starostno zavarovanje rudarjev in plavžarjev docela upropačeno, saj so pokojninske blagajne že danes močno pasivne, če pa v doglednem času ne bo učinkovitih sanacijskih ukrepov, po se bo stanje še nevarno poslabšalo.

Da bi se izvršila uspešna sanacija ogroženega starostnega zavarovanja naših rudarjev in plavžarjev, so upravni odbori bratovskih skladišč in dravski banovini nedavno stali merodajnim činitelem predlog, da naj bi se uvedel na celokupno produkcijo rudarskih proizvodov v državi poseben prispevek, s katerim bi se krili mesečni primanjkljaji, ki jih povzročajo številne upokojitve, znižanje števil aktivnih članov in s tem zmanjšanje prispevkov, znižanje produkcije i. dr. Le tako bi se lahko še pravočasno rešilo ogroženo starostno zavarovanje rudarjev in plavžarjev sigurne propasti.

Te dni je povabilo ministarstvo za šume in rube zastopnike bratovskih skladišč, delavskih zbornic in zagrebškega OUZD na konferenco, ki se je vršila v soboto v prostorih glavne bratovske skladiščne v Beogradu. Te konference so se udeležili med drugimi tudi zastopniki ministrstva za šume in rube ter ministrstva socialne politike. Bratovske skladiščne dravske banovine so zastopali predsednik glavne bratovske skladiščne generalni ravnatelj TFD g. Rikard Skubec, podpredsednik g. Šober, podpredsednik tukajšnje bratovske skladiščne g. Hruševar, kot zastopnik Delavske zbornice pa se je konference udeležil tajnik g. Uratnik.

Obširen referat o stanju starostnega zavarovanja rudarskega in plavžarskega delavstva je podal zastopnik Glavne bratovske skladiščne iz Ljubljane, ki je z ozirom na izloženost dejstva predlagal, da se izvede sanacija bratovskih skladišč širokopotezno, to je da se to akcijo razširi na vso državo, ker le tedaj bo podano jamstvo za uroden uspeh. Tudi ostali govorniki so soglašali s tem, da je treba sanacijo bratovskih skladišč izvesti na široki podlagi, ker se ne more dopustiti, da bi ta veljavna socialna ustanova propadla. — Zastopnik ministra za šume

in rube g. inž. Gojković je obljubil, da bo vse izložene predloge proučil ter bo ministrstvo nato izdalo potrebne ukrepe, da se izvede čim uspešnejša sanacija bratovskih skladišč.

Kaže torej, da je imela ta konferenca vendarle zaželen uspeh in da bo ta pereči socialni problem, ki je življenjskega pomena za naše rudarje in upokojece, vendarle v doglednem času zadovoljivo rešen. Zadovoljiva rešitev tega težkega vprašanja bi bila za naše rudarje in upokojece pač najlepše božično in novoletno darilo.

Naša vrhovna sportna organizacija

Včeraj je bil v Zagrebu jubilejni kongres Saveza sportnih savezov

Ljubljana, 24. dec.

Včeraj se je vršil v Zagrebu jubilejni kongres Saveza sportnih savezov, ki je praznoval petletnico svojega obstoja. Udeležili so se ga vsi včlanjeni sportni savezi, navzoči pa so bili tudi zastopniki kralja armijskega generala Matič, vojnega, trgovskega ter prosvetnega ministra in SKJ. Kongres je bil izredno zanimiv zlasti zato, ker so na njem razpravljali o novem zakonu za obvezno telesno vzgojo ter o naši najnovejši pridobitvi, državni gimnastični akademiji. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Hadži s primernim nagovorom, za njim pa se je predsednik JLAS g. Ugrinič v krasnem komemorativnem nagovoru spominjal blagopokojnega kralja in ej podal vse faze njegovega stika z jugoslovanskim sportom. Po pozdravnem nagovoru kraljevega delegata, so sledili referati posameznih savezov. Izostala so poročila nogometnega in veslaškega saveza, ker se njuna komisarijata ne smatrat merodajna, da poročata namestu razpuščenih upravnih odborov. Zborovalce je za tem pozdravil član mednarodnega olimpijskega odbora dr. Bučar.

Tajniško poročilo je podal g. Macanovič. V času petletnega poslovanja je omeniti ureditev jugoslovanskega olimpijskega odbora, ustanovitev ministrstva za telesno vzgojo, zakon o obvezni telesni vzgoji in gimnastični akademiji. Poudarjal je važnost enotne reprezentance našega sporta. Med sportnimi savezi ni nikdar prišlo do nesoglasja. Tudi materialni uspeh je zadovoljiv. SSS je izdal raznim savezom 127.000 Din podpore. Blagajniško poročilo izkazuje 62.000 gotovine, vendar je 30.000 Din za mrznjenih. Zborovalci so na koncu izglasovali absolutno s podporo in priznanjem. Pomemben je bil referat dr. Dolničarja o telesni vzgoji mladine v osnovnih šolah. Poudarjal je potrebo izobrazbe kadra telovadnih učiteljev. Odpravilo naj se po šolah telovadne ure in uvede skupna telovadba vseh razredov pred pričetkom pouka, sploh

naj se polaga več važnosti na higienično stran. Dr. Prebeg je govoril o vplivu in pomenu sporta na telesno vzgojo mladine, najzanimivejša pa so bila izvajanja tajnika Macanoviča o ustanovitvi državne gimnastične akademije. Po zadnji odredbi ministrstva za telesno vzgojo je državna akademija že dejstvo in so tudi potrebni krediti že osigurani. Nova akademija bo v Zagrebu, ker ima Zagreb ež moderno šolo za narodno zdravje, internate, deloma tudi učno osebo in potrebne prostore. Šolo bo upravljal poseben kuratorij. Po končanem studiju (po dva zimski in letna semestra) bodo absolventi prejeli diplome in naslov diplomirane učitelja gimnastike. Na akademiji bodo poučevali naslednje predmete: anatomijo, biologijo, higieno, fiziologijo, prvo pomoč, masažo, sokolstvo, sokolske vežbe, osnovne vaje v šolah, zgodovino telovadbe, pedagogiko, psihologijo, narodno zgodovino, učni jezik, od sportnih panog pa lahko atletiko, smučanje, plavanje in rajanje, neobvezni predmeti pa bodo vse ostale sportne panoge. Slušatelji bodo redni in izredni. Slednji bodo lahko posejali tudi posamezne tečaje. Izpiti bodo iz vseh glavnih predmetov, pouka pa sestavljen iz predavanj in praktičnih vaj na terenu. Za redne slušatelje bodo sprejeti edino absolventi učiteljskega, ki so dokazali praktično udejstvovanje v sportu ali sokolstvu, vendar ne starejši od 27 let. Pozneje bo akademija posvetila večjo pozornost vzgoji trenerjev.

Pri volitvah je bil izvoljen dosedanj odbor s predsednikom dr. Hadžijem in tajnikom Macanovičem na čelu. Od Slovencev sta v odboru kot zastopnika JZSS dr. Pavlin kot podpredsednik in Josko Gorec. O kongresu bo SSS izdal posebno spomenico. Pred zaključkom je zastopnik prosvetnega ministra Bogumović poudarjal potrebo za tesnejše sodelovanje med šolo, sportom in sokolstvom, zastopnik ministra za trgovino Grgašević pa važnost sporta za turizem in narodno gospodarstvo.

Zaščitna dela na Sori

Škofja Loka, 23. decembra

Tehnični oddelček kraljevske banke uprave je v Retečah spet na delu, da prepreči popolno upoštevanje onih zaščitnih naprav, ki so bile lani z velikimi žrtvami izvršene ob Gosarjevem kopališču, kjer je grozila voda, da kopališče in vse tamošnje zemljišče odnese in si na svetu, ki je služil že več let v razvedrilo kopalcem, izbere novo strugo. Naprave je začela uničevati voda takoj po prvih jesenskih nalivih. Trgala je kos za kosom fašin, plodno zemljo in se čedalje bolj zajejala v bregove. Valovi pa niso uničevali samo na starološki strani, marveč so uničili — sedaj že popolnoma — tudi vse naprave v nasproti ležečem bregu zimske občine, kjer nevarnost ni prav nič manjša, če ne celo večja. Sora se namreč zajeđa tamkaj tako, da grozi polagoma izpodnesti tla visokim bregovom, ki se podpirajo. V tem primeru bi bila resna nevarnost za vso vas Dol, ki stoji tik ob vodi.

Zaenkrat delajo ob starološki strani. Ker so se lanske zaščitna dela izkazala prešibka, so jih letos pojačili. V vodo polagajo težke fašine in odbijake, ki uravnavaajo tok proti sredini, s čimer upajo obvarovati breg. Kaže, da je nevarnost zaenkrat odstranjena. V interesu vsega prebivalstva Sorskega polja pa bi bilo, da se spravi vprašanje ureditve vodnega toka Sore definitivno na dnevni red.

„Mladost“ na Viču

Vič, 24. decembra.

Po daljšem odmoru je marljivi dramski odsek viškega Sokola snoči otvoril svoj gledališki sezono z izbornim uspeho Halbejevo dramo »Mladost« v režiji prosvetarja br. Rudija Mariniča. Drama je bila vprizorjena v korist bedne viške dece v okviru socialne akcije viške občine. Vabilu socialne akcije in Sokola se je odzvalo viško občinstvo v prav častnem številu. Poleg zastopnikov viških kulturnih in nacionalnih organizacij so predstavi prisostvovali podžupan g. Stanko Knez, starosta Sokola II. br. dr. Subić, učiteljsko narodno šole z upraviteljem br. Levstikom itd. Pred pričetkom predstave in med odmore je pridno sviral sokolski salonski orkester pod taktirko br. Kerneca ter žel navdušeno pohvalo. Uvodoma je starosta mag. phar. br. Rema toplo pozdravil navzoče, nato pa v lepem govoru pojasnil namen današnje predstave, ki je posvečena najbednejšim v viški občini, naši deci. Pozival je navzoče, da se o božičnih praznikih spominjajo bedne dece in brezposelnih ter si pritrzajo in darujejo po svojih najboljših močeh, da olajšajo budo in pripravijo revežem kolikor mogoče zadovoljnih in srečnih božičnih praznikov. Ob zaključku je želel vsem blagoslovljen božič. Nakar se je pričela predstava.

Drama, ki je napravila na navzoče globok vtis, je tekla gladko, kar je zaslug režiserja br. Mariniča in igrancev, ki so se močno potrudili. Zanimk Honke, br. Darcia je bil lepo podan, on ne gleda življenja a etrogen moralizirajo vidika, kakor njegov klan br. Mariniča, ki živi etrogen na načelih vere ter je trd in neizmenen napram sebi in drugim. Sicer se enkrat izkazal vendar kmalu enoznačni orah ter zmet živi kakor mu volja vrziti stan. Dancer in Mariniča sta avtorji vložila željo, no ter se odlikovala na lani izgovorjati in mimiki. Kakor vselej se je odrezala to pol

tudi Anka, župnikova varovanka, sestra Binca Thalerjeva. Mlada in neizkušena se vrže v naročje svojih prvih ljubezni, zaljublje v mladega maturanca Ivana, ki ga ljubi z vsem svojim srcem in dušo ter žrtvuje zanj tudi svoje mlado življenje. Sestra Thalerjeva se je v svojo dokaj težko vlogo popolnoma vživela ter bila po vsakem dejanju deležna toplega priznanja. Ivan, mladi maturan br. Justa, je bil odlično podan ter je odlikoval v lepi izgovorjavi, naravnih kretnjah in mimiki. S svojim nastopom je pokazal, da je koe tudi težjim vlogam ter pričakujemo od njega še mnogo. Prav dober je bil tudi bebasti in omejeni Amundus, Ankin brat, br. Marjana Willenparta, ki je svojo precej težko vlogo rešil vsestransko zadovoljivo. Iz velike ljubezni do svoje sestre, katero je hotel imeti maturan Ivan, jo ustrelil. Dobra je bila tudi Maruška sestra Tičarjeva, postrežnica pri župniku Hoppeju, Scenerija in razsvetljava sta bili prav dobri, odmore kratki, med katerimi je pridno sviral sokolski orkester. Predstava je dosegla popolnoma svoj namen, pogrešali pa smo še mnoge, ki bi lahko posetili predstavo, ki je bila prirejena v dobrodelen namen za bedno viško dečo. Dramskemu odeku želimo pri nadaljnjem delu še mnogo uspehov.

Sokolski smučarji v Škofji Loki

Škofja Loka, 22. decembra.

Kakor smo že objavili, se je vršil nedavno na Jesenicah sestanek načelnikov smučskih odsekov, ki so sklenili, da se bodo vršile 19. in 20. januarja v Škofji Loki smučske župne tekme gorenjskega sokolskega članstva, ter moškega in ženskega naraščaja.

Sedaj pa kaže, da Škofja Loka s svojim izvrstnim smučskim terenom ne bo znana le gorenjskemu sokolstvu, temveč vsem sokolskim bratom in sestram, ki goje bell sport. Savez SKJ je namreč obvestil škofjeloškega Sokola, da se bodo vršile v Škofji Loki tudi savezne smučske tekme in to 2. februarja. Obeta se nam torej tabor sokolskih smučarjev v Škofji Loki, kakršnega našo mesto še ni videlo.

Za časa župnih tekem bo otvorjena v idlični globeli v Vincarjih prva sokolska smučska skakalnica, ki se gradi z največjo prevladnostjo in z upoštevanjem vseh onih okolnosti, ki so se izkazale drugod kot uspešne ali pa obratno. Dobršen del skakalnice je že gotov, čeprav dela delovno vreme precej ovire. Delo nadzira br. Zontar, s svojimi bogatimi nasveti pa je Sokolu prijateljsko in dobrohotno v pomoč tudi g. Rožman, ki ga pozna naša javnost po gradnji skakalnice v Planici. Loška skakalnica bo prvovrstna in bodo močeli na njej skoki do 50 m.

V zvezi s prihodom sokolskih smučarskih tekmovalcev v Škofjo Loko bodo pri nas še druge prireditve tako, da bo postreženo našim sokolskim gostom v vseh ožirih. Ne dvomimo, da bo tudi naše meščanstvo, sprejelo Sokole in Sokolice z največjo gostoljubnostjo in to tem bolj, ker bo imela Škofja Loka to pot prvič priložnost, da uveljavi svoje smučske terene pred gosti, ki bodo tudi še pozneje radi prihajali k nam smučati.

Čuvajmo Jugoslavijo!

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE!

ZA PRAZNIKE MONUMENTALNI VELEFILM

KLEOPATRA

Razkožje in zabave Egipta proti osvajaškemu Rimu. Najzanimivejšje po-
gledje iz svetovne zgodovine!

NAJVEČJA LJUBAVNA SENZACIJA VSEH ČASOV.

CLAUDETTE COLBERT JOSEF SCHILDKRAUT

Telefon 21-24

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

Predstave ob 3., 5., 7.15 in 9.15.

Predprodaja od 11.—1/2 13. ura.

Rezervirajte vstopnice!

DNEVNE VESTI

— **Zelje in potrebe naše industrije.** Na zborovanju Centralne industrijskih korporacij 20. in 21. t. m. v Beogradu je bila sprejeta obširna resolucija, ki ugotavlja, da dosedanj ukrepi za zboljšanje gospodarskega položaja v državi niso imeli dovolj stika z gospodarskim življenjem. Bili so ne samo enostranski in nepopolni, temveč so prihajali tako pozno, da jih je kriza prehitela. Zato na eni strani ni bilo mogoče urediti vprašanja našega kmeta, na drugi strani je pa to neugodno vplivalo na druge gospodarske panoge, posebno na bankarstvo. Tako nastajajo tudi težke razmere, ki vedno bolj pritiskajo na industrijo. Posebno težko je bil pa prizadet gospodarski organizem s pretirano fiskalno politiko. Naš nacionalni dohodek je padel za 50 odstotkov, tako da se je odstotek njegove fiskalne obremenitve podvojil. Fiskalna obremenitev je tudi eden glavnih razlogov da je nastal tako velik zastoj v gradbeni stroki. Neenaka in nesistematična obremenitev industrije s samoupravnimi dajatvami vedno bolj pritiska na našo industrijo in zato je nujno potreben že davno obljubljeni zakon o samoupravnih finančah. Dalje govori resolucija o potrebi elektrifikacije naše države in o primernih ukrepih, da ta cilj čim prej dosežemo. Javna dela je treba oddajati izdajateljstvu in prenehati z enkrat s prakso, da dobe vsa večja javna dela tuje tvežje, ki uživajo po vrhu še posebne carinske olajšave za material, ki se izdeluje pri nas doma. Resolucija zavzema tudi stališče proti ustanavljanju državnih in samoupravnih delavnic in proti stalnemu poviševanju železniških tarif.

— **Živčno bolnim in otočnim nudi mila naravnava.** »Franz Josefov« voda dobro prebava, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefov« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtenice najpogostejša priporočila. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— **Velik gospodarski kongres v Zagrebu.** Da se zviša gradbena delavnost in zniža številno brezposelnost v vsej državi, je sklenila zveza opekarništva in keramičarstva v spoznanju s predstavniki gradbene delavnosti kraljevine Jugoslavije prirediti v začetku l. 1935 v Zagrebu kongres za odstranitev vseh zaprek glede gradbene delavnosti. — Kdor želi na tem »Pankongresu« sodelovati, naj to sporoči Savezu ciglana savske banovine v Zagrebu ob enem z vsebino teme, o kateri želi razpravljati, ki pa ne sme biti političnega značaja. Zanimostnosti naj pošljejo na kongres po enega delegata, ki naj bo dober govornik in strokovno podkovan.

— **Aleja Narodne odbrane v Zagrebu.** V nedeljo 30. t. m. ob 9.30 prireditelji Narodna odbrana v veliki dvorani Zagrebskega zbornega veliki javni gospodarski miting pod geslom »Svoj k svojini!«, na katerem bo med drugimi govorili tudi predsednik osrednjega odbora NO Ilija Z. Trifunović iz Beograda.

— **Priprave za novo sezono v Hrvatskem Primorju.** Za prihodnjo turistično prometno sezono so se začeli v Hrvatskem Primorju že zdaj pripravljati. Kopališka poverljivost in občinske uprave so ukrenile vse potrebno, da se bodo gostje v novi sezoni še bolj počutili. V Crikvenici gradi občina novo kopališče, na Rabu pa tudi namenjavajo zgraditi novo kopališče, večje in moderneje od starega.

Vesele božične praznike!
ZVOČNI KINO IDEAL
predvaja za praznike premiero
vesele glasbene komedije
GODBA, MLADOST, LJUBEZEN
v kateri nastopajo
LEO SLEZAR, ELZA WAGNER
SYBILLE SCHMITZ
Predstave ob 3., 5., 7. in 9.
Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.

— **V današnjih vznemirljivih časih** se človeku le malokdaj posreči, da najde knjigo, ki bi ob njej pozabil vse težave, ki ga tarejo. Še redkeje pa najde knjigo, ob kateri se lahko res od srca nasmeje! Tako knjiga je roman Andreja Glade »Vatikan« je je izšel v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani. Veliki mojster Glade, ki je promislil in najskrivnejše globine človeške duše, nam je v tem svojem delu tako brezobzirno razgalil značaje boljše družbe, da jih vidimo v vsej njihovi umazani nagoti. Kakor z luknjami se igra s svojimi junaki, jih preganja iz kraja v kraj, zapleta v zločine in goljufije, ubija in osrečuje, toda povsod čutimo za njihovim življenjem in delovanjem pisateljev prešerni smeh in žgodo ironijo. Knjiga, ki je reska satira na preveliko zaupljivost ljudi in njihovo lažno, plehko vernost, je najlepše darilo za vsakogar. Izšla je v lepem prevodu dr. A. Ocvirka in stane z vso precejšnjo obsegu in salonski opremi broširana 65

Din, v celo platno vezana samo 85 Din, v poluume vezana 95 Din. Naroda se pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3 in pri njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

— **Dolžniki se organizirajo.** Pokrenjena je akcija vseh dolžnikov iz naše države, ki bi tudi radi zboljšali svoj teško položaj. V Zagrebu je bilo nedavno ustanovljeno društvo za razdolžitev dolžnikov in poslanci društva so odpotovali v Beograd na konferenco dolžnikov iz vse države. Na konferenci je bilo sklenjeno zahtevati, naj se takoj prepovedo vsi tečaj: do končne ureditve vprašanja razdolžitve dolžnikov. Zapolnjenosti premičnine je treba vrniti lastnikom. Dolžniki tudi zahtevajo naj bi se njihovi dolgi, obresti in stroški za nazaj do leta 1925 znižali sorazmerno s padcem vrednosti, nepremičnin in dohodkov. Končno resolucija zahteva naj bi se odpravil § 128. zakona o sodnem postopku, ker gospodarski krogi ne morejo več za vsako malenkost hoditi k odvetnikom, da bi jih zastopali pred sodiščem.

Vesele božične praznike
Z. K. D.

OTOSKE PREDSTAVE

1. Janko in Metka otroška pravljica.
2. Parada lutk, barvana šala.
3. Ljubimkanje v parku.

Predstave za praznike ob 11. uri predpoldne.

Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50.

— **Naša pota.** Izšla je prva številka drugega letnika revije »Naša pota«. Po obliki se je povsem približala običajnim »magacinom«, kar pa ji je samo v korist. Tudi vsebinsko je revija napredovala. Uvod predsednika Zveze za tujski promet dr. R. Marja je zanimiv zlasti zato, ker predlaga, naj bi bili opis slovenski krajev v srbohrvaščini, ker so za revijo pokazali južni kraji precejšnje zanimanje. Kakor nalašč je takoj prvi članek urednika Regalija, ki opisuje slovenske planine v srbohrvaščini. Pisec nas povede od Julijskih alp čez Karavanke na Pohorje in v seznanja bralca z vsemi važnejšimi smučarskimi postojankami. L. Struna je posvetil daljši članek olimpijskim igram. Ravnatelj mariborske tujsko-prometne zveze J. Loos navaja statistične podatke o letoviščih in se zavzema za ureditev prometnega vprašanja. Sledita dva smučarska članka o Gorskem kotaru in Pohorju, nato nam pa B. Borko popisuje čudno potovanje na velikem parniku, kjer se je posadka uprla. L. Mrzel je prispeval odlomek iz svoje knjige »Trbovlje«, ki bo izšla prihodnje leto. Zanimiv je članek M. Pevalke o šahovski igri in nje postanku. Uredništvo je razpisalo posebno nagrado dobitniku, ki bo pravilno izračunal, koliko je prejel izumitelj šaha. Tihično medvojni boji izpod peresa D. Ravljana nam kaže vse moralno pokvarjenost in nebrzdano življenje kot posledico nečloveškega klanja. — Urednik Regalija zaključuje članke z zanimivim potpisom mimo šitnih polj in vinogradov Banata. Naše fotomaterije bo prav gotovo zanimala poučna razprava Cvetka Švile o zimski fotografiji, prijateljem okultnih ved pa razlaga grafolog Karmah proročanje bodočnosti iz rokopleta. V reviji najdemo nadalje prispevke o modi, filmu in predel novih domačih knjig. Vsi članki so bogato ilustrirani in je tudi ta številka dokaz, da spada »Naša pota« med naše najboljše revije.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, s tendenco na zboljšanje. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Sarajevu in Splitu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, v Rogoški Slatini 12, v Skoplju 7, v Mariboru 4.8, v Ljubljani 4.2, v Beogradu 3.4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.8, temperatura je znašala 2.6.

— **Juž Kozak.** »Za prekmurkami kolnik«, izdala Tiskovna zadruga »Slovenske« potice, zvezek XV. 88 strani, 10 slik na posebnih prilozhah. Cena vezanemu izvodu Din 40, po pošti Din 41.50. O nobeni slovenski pokrajini nimamo tako svojejevrstne in močne knjige, kakor smo je pravkar dobili o Prekmurju iz oddelka peresa Juša Kozaka. Planilo je prepoznati dober del periferne pokrajine, kakor se potuje v Prekmurje, večidel po črni, na avtobusu ali na kmečkem vozu. Dovoljen za vse posebnosti te panonke pokrajine in priložnosti vsemu, kar ga je moglo približati duši njenega prebivalstva, hodi Juš Kozak od kraja do kraja, opazuje in posluša ter prinese v Ljubljano vse polno zanimivih vtisov. Tako je ob neposrednem doživljanju krajev in ljudi nastala ta knjiga, ki združuje v sebi razgibanost potopisne reportaže in stilistično dognanost umetniške stvaritve, knjigo, ki bo zavzela čisto svoje mesto. Čitatelj bo ob vodstvu enega naših najboljših pripovednikov z užitkom odkrival Prekmurje in ugotovil, da ga ne pozna, četudi je še bil v tej široki pokrajini, ki je dolga stoletja živela ob strani političnega in kulturnega razvoja ostalih Slovencev. Za petnajstletnico osvojitvenja Prekmurja ne bi mogli dobiti boljše in živahnjejšega literarne-

ga spisa, nego je Kozakov. Značilni avtorjevi posnetki, ki jih je založnica okusno reproducirala na posebnih prilozhah, dajejo Kozakovemu spisu značaj lepo ilustrirane knjige, ki bo v veselje čitatelju. Nedvomno sodi Kozakov spis med najprimernejša božična darila!

— **Dve smrti obsojili v Pančevu.** V soboto zjutraj je bila v Pančevu razglašena razsodba proti 23letnemu Dragotinu Braniču in 33letnemu Peru Bogdanovu, delavcema iz Opove, ki sta 16. januarja umorila uglednega posestnika Mito Milakova in njegovo ženo, nato pa oropala stanovanje ter odnesla 4500 Din. Obsojena sta bila tudi zaradi cerkvenega ropa in večih vlovov v južnem Banatu. Morila sta bila obsojena na smrt na vešalih. Obsojenci sta sprejela mirno, ne da bi trenila z očmi. — **22letna Ivanka Eremičeva** na mesec dni, Ljubica Eremičeva pa na poltrajni mesec zapora, ker sta vedeli za nekatere zločine.

— **Samomori služkinje v Zagrebu.** V Zagrebu se je zastrupila s plinom 20letna služkinja Gabrijela Turčin, zaposlena pri uradniku Gradske štedionice Josipu Markešiču. Bila je pridna in marljiva, zadnje dni pa je bila nekam potrta. Kaj je pravi vzrok samomora ni znano, bržkone pa gre za nesrečno ljubezen.

Vesele božične praznike!
ZVOČNI KINO DVOR, tel. 27-30predvaja za praznike premiero
zabavnega filma, v katerem
nastopata Guzzi Lautechner in
Walter Rimi kot

Dva vesela vruga

med ledom, snegom in belimi medvedi.

Smeh, grohot, zabava in veselje.

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri

Vstopnina 4.50 in 6.50 Din.

Iz Ljubljane

— **Dom Viteškega kralja Aleksandra I.** Zedinitelja Sokola II. Sokolsko društvo Ljubljana II. je prejelo te dni od maršala dvora obvestilo, da je Nj. Vel. kralj Peter II. dovolil, da se imenuje novi sokolski dom Sokola II. v Trnovem po blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Dela pri stari kraljici se bodo pričela spomladaj ter se bo začetek proslavil s večjo sokolsko slavnostjo.

— **Zadnja pot Jerice Kregarjeve.** Včeraj popoldne položili gospo Jerico Kregarjevo na pokopališču v Štepanji vasi k večnemu počitku. Na čelu dolgega žalnega sprevoda so korakali štepanjski gasilci z lepim vencem, s a njimi so pa nosili še osem krasnih vencev. Velika udeležba pri pogrebu je pokazala, kako priljubljena je bila blaga pokojnica med vsemi, ki so jo poznali. Bodi ji lahka semlja!

— **Širotici Zorica in Marko** in »Pod božičnim drevesom«, dve ljubki mladinski igrici Milana Skrbniška, ponove v Sentjakobskem gledališču na Štefanovo 26. t. m. ob 16. Obe igrici sta dosegli pri premijeri pravi lep uspeh. Režijo vodi ga. Metka Butarjeva. Pri predstavi sodelujejo člani odrca in otroci. Predprodaja vstopnic od srede dalje od 10. do 12. in eno uro pred predstavo. Opazujamo stareše na uprizoritve obeh igrice. Prihodite svojim malčkom eno urico čistega veselja.

— **Darilo za božič?**
„Njeni kralji“ so izšli!

— **J. Šentpeterska okrajna organizacija JSN** je včeraj priredila božičnico pri Zupaničih, na kateri je izšla Viteška kralja Aleksandra I. obdarila 24 najrevnejših družin okraja. Predsednik Turk Josip je ob 19. uri ob navzočnosti društvene uprave otvoril božičnico s globoko občutim govornom, želeč obdarovancem zadovoljne in vesele praznike. Zahvalil se je predsedniku mestnega poglavarstva gospodu dr. Dinku Pucu in vsem onim, ki so navzlic težkim prilikam naklonili pomoč potrebniim. Ta radodarnost je dokaz, da je ljubzen do bližnjega sras volje, da nesrečne in bedne obvarujejo najhujšega. Po razdelitvi daril se je v imenu obdarovancev zahvalila g. Končanova celokupni društveni upravi, zlasti pa predsedniku g. Turku za njihovo pozornost in izdatno obdaritev.

— **Predsedstvo mestnega poglavarstva v Ljubljani** zbira in ureja poročila o komemoracijah za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Posivamo vse samužnike, ki svojih poročil še niso predložili, kakor tudi one, ki tozadevne okrožnice pomotoma niso prejeli, da storijo to najkasneje do 31. decembra 1934, ker se na pozneje vložen poročila ne bomo mogli ozirati in ker bomo ves zbrani material takoj po novem letu predložili odboru za žalne svečanosti za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem v dravski banovini.

— **Prva opatijska tramvaja** v prometu. V delavnici tramvajске remize v Dravljah so zadnje dni končali popravila in preureditev dveh opatijskih tramvajskih voz, od katerih je bil št. 40 že v soboto v prometu na krožni progi, a drugi št. 39 vozi danes. Uprava cestne železnice bo tudi druge vozove v kratkem spravila

v promet. Opatijski vozovi so prav Mčni in udobni, da je občinstvo z njimi v splošnem zadovoljno. Gotovo so pa mnogo boljše od starih, ki pojdejo začasno v zaslužni pokoj.

— **Uj. Brajce,** bele, modne in sportne, kravate, naramnice in žepne robce ima najceneje trdnica Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Podružnica SVD
na Jesenicah

Jesenice, 23. dec.

Agilna podružnica Sadržskega in vrtnarskega društva na Jesenicah je imela v sredo zvečer v osnovni šoli svoj redni letni občni zbor. Predsednik podružnice g. dr. Rekar Ernest je ugotovil sklepčnost, pozdravil navzoče ter v lepo zasnovanem govoru poročal o uspešnem delu podružnice v minulemu letu in o njenem pomenu za povzdigo narodnega gospodarstva. Predvsem si je podružnica nabavila prepotrebno škro-

pilnico za pokončevanje sadnih škodljivcev. Nabavilo pa si bo tudi potrebna škropila, da bo s tem članom lahko nudila cenejšo škropljenje. Posebno se je zahvalil občinski upravi, ki je sicer skromno podporo podružnici vendarle pokazala razumevanje za stremiljenje podružnice za ureditev sadnih, zelenjadnih in cvetličnih vrtov, ki jih ravno na Jesenicah tako zelo manjka.

Prav razveseljivo poročilo pa sta podala tajnica gđ. učiteljica Mimi Perkova in blaginjak g. Leon Pibrovec, ki je poročal, da je imela podružnica prejšnje leto precejšen primanjkljaj, letos pa izkazuje precejšen prebitok. Vsa poročila so bila z odobravanjem sprejeta in blaginjku izglasovan absolutorij. Radi uspešnega delovanja, je članstvo odboru priznalo popolno zaupanje ter je bil z velikim odobravanjem sprejet predlog, da naj tudi v bodoče vodi posle dosedanj odbor, ki se je izpopolnil z gosp. Levstikom iz Hrušice. Po volitvah se je razvela med navzočimi zelo živahna debata, nakar je predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor.

Sokolstvo
30-letnica Sokola na Jesenicah

V tej jeseni je minilo 30 let, odkar so idealni jeseniški mladeniči in moške ustanovili Sokola. Za tiste čase pač drzna misel za ljudi, ki niso bili gospodarsko samostojni, temveč bolj ali manj odvisni od nemških gospodarjev, ki so vedrili in oblačili v tem gorenjskem kotu.

Z ustanovitvijo Sokola pa se je začela zanje trnjava pot. Od treh strani se je nanje usipal bobneči ogenj, kjerkoli, je bila ubita kaka šipa, so bili tega krivi Sokoli. Niso imeli miru ne od svojih predstojnikov, ne od sodelavcev, ne od krušnih gospodarjev, in celo lastni bratje so jim hudo zamerili, da so postali Sokoli.

Toda vrti telovadci, vzgojeni od bratov Humra, dr. Pretnerja in Špicarja ter prekaljeni v šoli brata Bojana Drenika, nikoli niso klonili glavi. Čim hujši so bili na vročih jeseniških tleh nanje merjeni napadi, tem hujši je bil njihov odpor. Zavedali so se pač da so slovenstvu potrebni in da so kot Sokoli in borci za jugoslovenstvo mnogim na poti. Sokolska telovadnica je bila vedno polna, sokolske gledališke predstave so bile vedno sijajno obiskane, ljudstvo je prihajalo iz vseh delov sreza in z one strani Karavank, Sokoli so bili vedno najboljši pevci in kamorkoli so prišli, so bili prisrčno sprejeti. Držali so vedno skupaj kot veriga, če je bil kdo med njimi v nevarnosti, so se vsi zavzeli zanj. Malodušnežev med njimi nikoli ni bilo, pač pa so si bili vedno med seboj vedri in veseli ter pravi bratje.

Dasiravno so imeli vsi težke poklice in so bili mnogo šikanirani, nikoli niso klonili, pač pa delali s podvojeno silo in so kot delavci vedno sloveli kot najboljše kvalificirani in kot najbolj resni in točni. Kljub trpljenju so imeli še vedno čas za nacionalno in kulturno delo. Njih življenjski cilj je bil dosežen, ko je nastala svobodna jugoslovenska država in bila na Je-

senicah zgrajena sokolska trdnjava, ki je resna priča vztrajnega dolgoletnega dela.

Leto so minila. Izmed 50 mladeničev in moških, ki so stali ob zibelki Sokola, jih je ostalo le nekaj, drugi so pomrli, padli na bojiščih ali pa so se preselili z Jesenic. Tridesetletnica sokolskega dela pa so v tej jeseni dopolnili bratje Cop Jaka, Ravnik Jože, Ravnik Janko, Ravnik Lovro, Sušnik Matija, Pavlin Franc, Neuman Karol, Hrovat Ignacij, Mavricij Smolej, ter takratna naraščajna sestra Ivanka Copova. Brat Cop je vso dobo bil odbornik, deloma gospodar, blaginjak in podstarešina, brat Ravnik Joža dober telovadeč, podnačelnik, podstarešina in godbenik. Ravnik Janko, podnačelnik, podstarešina, pevec, igralce in vodja tamburaške zbornice; Lovro Ravnik telovadeč, pevec, igralce in tamburaš; Sušnik Matija kot načelnik in podstarešina; Copova Ivanka pa kot vneti igralka in odbornica. Bratje Pavlin, Neuman, Hrovat in Smolej Mavricij pa so bili vedno zvesti sokolski podporniki in posetniki društvenih prireditvev. Nad 30 let delujejo tudi bratje sedanji načelnik Buh Tone, dr. Ernest Rekar, Šega Ivan in Ivanka, ki so delovali poprej pri društvi svojega prejšnjega bivališča. Od 25—30 let sokolskega dela imajo za seboj bratje Bohine Franc, Boštar Franc, Hlebanja Franc, Ravnik Pepec, Pibrovec Leo in Sitar Peter, Brat Bohine je bil več let telovadeč, odbornik in blaginjak, brat Hlebanja, telovadeč, tamburaš, igralce, odbornik in podstarešina, sestra Ravnikova, najbolj marljiva sokolska igralka in odbornica; brat Pibrovec pa kot prvi vodja tamburaške zbornice in dolgoletni odbornik; brata Boštar in Sitar pa zvesta sokolska člana in podpornika. Naj bi zgoraj navedeni bratje in sestre služili kot vzor sokolske vztrajnosti današnji mladini, ki prehitro podlega vplivom Sokolu sovražnega okolja.

nju, ki bo vsebovalo nekaj zanimivih članov o razvoju ornitologije in o pomenu obročanja ptic.

Vodstvo ornitološkega observatorija v Ljubljani (Narodni muzej).

Kronika zadnjih dni

Ljubljana, 24. decembra.

V soboto, včeraj in danes so morali reševalci pripeljati v bolnico več žrtev nesreč in napadov, policiji pa je bil prijavljen požar na Barju in tudi en samomor.

ZASACENI LJUBIMEC Z NOZEM NAD MOZA

Včeraj popoldne se je v Novih Jaršah odigrala nenavadna zakonska tragikomedijska. Neki delavec, stanujoč v Črni vasi, se že menda delj časa ni razumel s svojo ženo, ki je živela ločeno od njega in sama v Novih Jaršah. Včeraj popoldne je pa vzel svojega sinčka in odšel k ženi, ki ji je najbrž hotel voščiti vesele božične praznike. Ko pa je prišel tja, je našel pri ženi drugo, ki se je takoj zakladil vanj in ga z nožem obdelaval, da je bil mož takoj ves okrvavljen po obrazu. Dobil je več nevarnih sunkov v glavo in so ga morali prepejati v bolnico. Tam je pripomnil, da je dobil preveč za živet in premalo za umret.

NESREČA V KREDITNI BANKI

Davi okrog 8.30 se je pripetila težja nesreča v Ljubljanski kreditni banki. Iz prvega nadstropja so nosili delavci težjo železno blaginjo, ki je bila v zgornjem delu še polna. Pri delu je pomagal tudi 54letnik kurjač France Benčina, zaposlen v banki. Med prenosom se je za omara nenadoma posevno nagnila in pritisnila k steni Benčini, ki ga je poškodovala na hrbtu, na glavi in v kolku, pri nesreči je bil pa prizadet tudi 27letni pleskar Gjuro Hornung, ki je stal na lestvi v bližini. Tega je spodenalo, da si je nekoliko poškodoval desno nogo. Oba so prepeljali v bolnico.

POŽAR NA BARJU

V soboto ponoči je gorelo pri posestniku Janezu Bulcu ob Jurčkovci poti na Barju. Ogenj je nastal v kozlovi in uničil precejšnjo zalogo sena in slame, da ima posestnik okrog 25.000 Din škode, k sreči je pa krit z zavarovalnico. Na pomoč so prišli barjanski gasilci pa tudi poklicni iz Ljubljane in preprečili, da se ogenj ni razširil. Baje je bil ogenj podtaknjen.

SAMOMOR

V soboto zjutraj so našli v Drenikovi ulici 8 v Šiški mrtvega 60letnega sejmarija Andreja Hledeta, ki se je bil zastrupil na poseben način: vdihaval je namreč strupene pline, ki jih je razvijalo tleče ogelje. Vzrok samomora ni znan, domnevajo pa, da je šel mož v smrt zaradi nesoglasja v hiši. Z ženo sta se namreč prepirala, naposled se je Andrej naveličal življenja.

Vremensko poročilo

Pokljuka 23. dec.; —2, oblačno, na podlagi 15 cm zapadlo 15 cm pršica, izgledi dobri. Dostop možo tudi avtom z verigo. Mojeznar 23. dec ob 17.: močno sneži, mraz, izgledi dobri, v planinah Krm in na Triglavu smuka idealna, na Možaklju 60 cm snega.

Varujmo naše parke in nasade

Pismo preprostega trnovskega obrtnika — Javni nasadi
so last nas vseh

Ljubljana, 24. decembra.

Po iniciativi našega arhitekta Plečnika, s pomočjo naše občine in s sodelovanjem našega tako agilnega ravnatelja mestne vrtov, Lapa smo si ustvarili krasne mestne parke in nasade. Poleg Tivoljskega naj omenim najkrasnejšega — naš Trnovsko-krakovski park ob Gradaščici. Park s tako raznoličnostjo, kot je ta, se da težko ustvariti še kje drugje, ker ni naravne tekoče vode.

Torej v zadnjih letih zelo pospešeno delo na tem polju, saj se je v preteklosti precej zamudilo. Zato pa tudi naše občinstvo v veliki meri ne pojmuje tega dela in njegovih lepot. Zaradi tega nerazumevanja narave občinstvo ne more presojati, ali ravna prav ali ne, če hodi po tratah ob potih, namesto samo po potih, če pusti otroke nemoteno hoditi in skakati po nasadih, misleč, da je to tako prav. Če pa koga opozoriš na tako malomarnost, si pa zavrnjen: »Kaj te to briga! Kaj pa šele naša mladina, moška namreč (deklice so bolj mirne in previdne), ta uganja pravi vandalizem s tem, da lomijo drevecike in grmovje, se lovi po nasadih zlasti pred trnovsko cerkvijo, se drči po brežinah navzdol, a največji naval na nasade je, ko se vrača iz šol. Nikdo je ne svari ali opozarja...

Kakor sem že rekel, nima občinstvo smisla za to. Policija ne more biti povsod. Zato prosim, da pokrenete korake proti temu in opozorite mestno občino na to ter zahtevate, naj stori potrebno, da se nam ohrani lepota pred vandalizmom ne razumnih občanov.

Mestni magistrat naj z javnimi razglasi, napisnimi tablam, s svojimi čuvaji, ki naj jih še nastavi, če jih je premalo, nadalje sporazumno s policijo in z vodstvi šol, kjer naj se učencem pojasni pomen narave, potrebno ukrene, da se takemu načinu pojava narave naredi konec, pa občinstvo pride do prepričanja, da so javni nasadi last vseh nas in smo zato tudi vsi skupaj upravičeni in dolžni, da nasade čuvamo pred onimi, ki tega ne razumejo. Mestni magistrat naj v svojem razglasu občinstvo opozori tudi na to.

To bodesodno objavljeno pismo je dobila podružnica SVD od preprostega trnovskega obrtnika. Ni pisano z okorno roko, pač pa lepo in dekleško, saj je za lepote pisave roka preveč težka, pretrda in žuljava od težkega dela. Pismo je v največjo čast vsem Trnovčanom in Krakovčanom, ki znajo že od nekdaj ceniti vrtove in nasade in težko delo v njih, v čast je pa tudi vsem preprostim Ljubljancem, ki so še tako tesno spojeni s travniki in njivami, tako s srcem navezani na izgubljeno zeleno trato in loko. Mestni Ljubljani je pa za očitek preprostega Trnovčana v opozorilo.

Gojimo moderne sobne rastline

Zanimivo predavanje ravnatelja mestnih nasadov Antona Lapa pod okriljem podružnice SVD

Ljubljana, 24. decembra.

Ze od nekdaj so tudi cvetlice podrejene modi in prav tako način vezanja šopkov, saj je človek v vseh časih krasil sebe in svojo okolico s cvetjem in zelenjem. Največji prijatelj cvetlice so bili že v starem veku, ko so bile razne cvetlice in rastline pri vseh narodih posvečene bogovom in so jim poleg zdravih pripisovali tudi druge tajne moči, predvsem pa v ljubavih zadevah. Pomislimo samo na lotos in oljko, lipo in hrast, lilijo in krizantemo, ki jih srečujemo kot najrazličnejše simbole tudi na grbih in kot atribute najrazličnejših božanstev vseh ver, obenem se pa spominjamo na Semiramidino vrtove in razkošje cvetličnih dekoracij Grkov in Rimljanov, prav tako pa ne pozabimo na priljubljenost tulipana in nageljna v naši narodni umetnosti in nikdo se ne bo čudil, če govorimo o modernih rastlinah. Ker zlasti pred božičnimi prazniki tako grenko občutimo gospodarsko krizo, moramo tudi opozoriti, da je v XVII. stoletju uprav nora moda tulipanov bila vzrok najhujši gospodarski krizi.

V zadnjem času se spominjamo mode kaktej, ki je pa drugod že ugasnila in je iz Amerike prišla moda lilij, kar nam najbolj priča poročni šopek princeze Marine iz samih lilij. Zanimivo je, da so največje ameriške vrtnarske firme in strokovni listi že pred 10 leti opisovali in proslavljali našo temnovijoličasto, zlatemu klobučku sorodno dalmatinsko lilijo z barvnimi reprodukcijami in prav tako najdete tudi njene oranžne sorodnike, našo kranjsko lilijo v katalogih, namenjenih za Anglijo in Ameriko, pri nas pa si ti dve domači liliji sploh še nista priborili vstopa na vrtove, čeprav je vsaj kranjska lilija znana že izletnikom na Smarno goro, zlasti pa vsem turistom, saj jo je dosti skoraj po vsej nekdanji Kranjski in tudi ob njeni zahodni in severni meji.

Ravnatelj mestnih nasadov g. Anton Lap je na predavanju podružnice SVD predvsem opisal in tudi pokazal razne bromelije, ki so prišle v modo in zato pravkar tudi k nam ter jih je predavatelj dala na razpolago naša ambiciozna trvdka Hercmanski. Bromelija je velika skupina z mnogimi pododdelki in najrazličnejšimi imeni, ki po večini rasto v Južni in Srednji Ameriki v razpokah ogromnih dreves in se hranijo z zemljo, ki se nabere po razpokah lubja. Zato imajo le prav majhne korenine, pač imajo pa mnoge v lijak zložene liste, da love vodo vanj. S hrano morajo biti pač skromne in varčne, zato imajo pa mnogokrat prav trde ali z voskom prevlečene liste, da jim ne izhlapi preveč vode. Cvetje je pri nekaterih krasno, pri drugih pa obdujemo oblike in barve listov, ki se prelivajo v najrazličnejše odtenke modre, vijoličaste in rdeče, sive, rumene in zelene barve. Druge vrste se spet bore za svoj obstanek po razbeljenih savanah, kjer jih sedaj iščejo tudi evropske ekspedicije, kakor so prej nabirale redke kakteje. Take redke rastline so seveda tudi drage, vendar si pa vsaj nekatere brez večjih žrtev lahko nabavi vsak prijatelj sobnih rastlin. Predavatelj je opisal rožno cvetočo vrsto Bilbergia Rhodocyna z beloprogastimi listi, sli-

šo sramoto. Ljubljana je pač šele sredi pota med vasio in pravim velikim mestom, kjer zaprt v pusto zidovje vsakdo hrepeni po svežem zelenju. Spoštovanje kmetu do vse ohranjajoče zemlje počasi gine in ni še razcveten cvet urbanizma v obojevanju izgubljenega paradiza — zelene prirode. Na sredi je vandalizem razkosavanja in zaidavanja parkov in pustostnega nasadov. Pojav prehodne dobe in razvoja in pa tudi pomanjkanja srčne kulture! Naš kmet in naš prvi gospod sta nositelja tega pojava dala imena »škrice«. Škrice tudi po pojmovanju preprostega malomeščana niti od demliške ni gospod, čeprav se tako nosi.

Odbor podružnice SVD je določil, kaj naj stori, ko smo vendar poskušali že vse. Da, storimo tako, kakor nam svetuje Trnovčan: Zavedajmo se ob vsakem koraku, da so javni nasadi last vseh nas in smo zato tudi upravičeni in dolžni, da jih varujemo pred onimi, ki se tega ne zavedajo.

To je tudi že s predpisi in naredbami uveljavljeno po drugih evropskih mestih. Kdor vidi koga, da dela kakršnokoli škodo po nasadih, ga ima pravico takoj legitimirati in tudi s silo odpeljati stražniku, torej enostavno aretirati!

V tem pogledu je pa predvsem treba pričeti že pri mladini in šola gotovo stori premalo. Po stari navadi so herbariji naših malih srednješolcev še vedno polni rastlin s korenino izkopanih v Tivolju in Tivoljskem gozdu. Ali se ne bi mladina lažje naučila botanike na izletih, ki so v ta namen vendar predpisani. Ravnatelj g. Lap je šolska vodstva celo povabil v mestno vrtarijo in v park in ponudil svojo svojo pomoč pri pouku. Dobili ni niti enega odgovora! Pred kratkim so po šolah rabili bršljan za okrasitev. Na Zoisovi cesti so ga trgali z zidu. Saj decu ni kriva, toda gospodičina je bršljan naročila, denarja pa otroci nimajo, da bi šli po zelenje na trg. V nasadu ob Gradaščici so polomljena celo drevesa! Na magistratu skoraj ni dosti stolov za brezposelno inteligenco. Naj se po gotovem turnusu hodi službeno izprehajati po parkih. Izberite najužnejše in najkrepkejšie fante za take funkcije! In kdorkoli iz občinstva prižene kakega grešnika v mestno vrtarijo, naj dobi šopek ali pa lonček z najlepšo rožo za nagrado. Vzgajajte mladino doma in v šoli v tej smeri in poznalo se ji bo povsod — to je vzgoja k srčni kulturi. Vse mogoče pokrete in akcije ter organizacije imamo že na šolah, zato pa vpeljite tudi »dan prirode« za zaščito rastlinstva in živalstva. Ti dnevi naj mladino nauče v ljubezni in spoštovanju do prirode in vse ostale akcije in organizacije bodo imele korist od njih.

60 letnica

Fr. Ks. Meška

Ljutomer, 1. decembra.

60 letnico življenja pisatelja in pesnika Fr. Ks. Meška je tukajšnja ljudska čitalnica v dnevi 7. in 8. t. m. dostojno proslavila z njegovim božičnim misterijem v 4. slikah Henrik, govori vitez, nekako legendo iz časov križarskih vojn, ki je v kratkem sledeča: Mladi vitez, sin ostrovrške graščakine, se odpravlja ravno na sveti večer s svojim prijateljem vitezom Ludvikom na križarsko vojno v Palestino. Tik pred odhodom in poslovitvijo pa pripelje na grad ciganko Blanko, ki jo najde zunaj na cesti in jo s tem otome gotove smrti. Na njegovo prošnjo obdrži Blanko viteza Henrik v gradu. Po 3 letih se vrne viteza Henrik v družbi Ludvika iz Palestine domov — govaj, kar ima za posledico, da se od njega obrnejo vsi, prijatelji, znanci, sorodniki, sestra in celo lastna mati, le edina najdenka Blanka se ga ne boji in mu pade k nogam, kar tako vpliva tudi na mater, da ga končno v bolesti in žalosti, osramočena od sirote Blanke, objame. Blanka, ki je Henriku hvalična za svoečasno rešitev, pa odide na božjo pot v Rim peš sama in tam moli za ozdravitev vitezo. Čudovito — zopet na sveti večer — se vrne ta deklica iz Rima, pa ima spremljevalca — Kristusa, ki na njeno prošnjo prinese Henriku zdravje, njej sam pa žena — Henrika. Ostrovrškega viteza, dočim vzame dotedanja Henrikova nevesta Leonora za moža viteza s Kamna.

Igralci so nam tudi lepo igrili: zlasti je v 1. dejanju osvojila Blanka. Imeli smo občutek, da je bila tudi na odru resnica. Siguren nastop je imel vseskozi vitez Henrik, ki je zlasti pri ponovitvi predreave 8. dec. pokazal, da je zmogel težkih vlog.

Najtežje je imela pač v vsej igri mati-graščakinja, a je svojo nalogo skoro odlično izvršila. Veren in naraven je bil župnik Leopold, srčkana hči Felicita, Henrikova sestra in prav dostojanstvena nien — teta Lisbata. Celo grajski kastelan je zelo zadovoljil Garderoba, maske in vse je bilo prepričevalno in dobro, kar je zastuga požrtvovalnega vodstva.

Umetnost „odžiranja“ služb

Kakor za vsako umetnost, moraš biti tudi za to toliko nadarjen, da znaš rabiti jezik ob pravem času

Ljubljana, 24. decembra.

Prednamci so živeli kaj preprosto ter seveda niso še poznali takšnih »socialnih« terminov, kakršni je n. pr. odžiranje služb. Prejšnje čase je bilo dovolj, če si kvečjemu napisal prošnjo za službo ali prečital ponudbo, ki ti jo je poslal delodajalec, in že si rešil socialno vprašanje zase. Te metode so se pa povsem obrabile ter so se sčasom uveljavile na vsej črti stricsevske »posredovalnice« za delo, odnosno koritca. Toda »socialno« vprašanje je postalo še bolj komplicirano in zdaj je že težko razložiti življenjsko umetnost, ki jo tudi razumejo le redki. Marsikdo bi mislil, da je vse tako enostavno: če dobiš službo, si pač lahko srečen, izvoljenec izmed nesčetnih poklicanih, če je pa ne dobiš, ti ne more nihče pomagati; vsa službena mesta so zasedena, prisiljeni smo se celo reducirati uslužbenec, ki smo bili z njimi zadovoljni, nobenih izgledov ni... Potrpajte, potrpajte...!

Stvar je pa bolj komplicirana in nikomur ni treba obupati, kdor vsaj nekoliko razume »duh časa« in ima takorekto »socialni« čut. Če torej ni novih službenih mest, se pač moraš pobrigati, da se ti bo kdo umaknil od koritca. »Socialni« čut sicer ne veleva nikomur, da bi prepustil službo komu drugemu, pač pa marsikomu, ki bi se rad dokopal do zaslužka, veleva, da se na svojih najboljših močeh »odžira« službo, kjerkoli se ponudi prilika.

Umetnosti odžiranja služb se pa ne nauči iz priročnikov in ne na predavanjih, tudi časopise nimajo še za to posebnih predelov. Kot za vsako umetnost, moraš biti tudi za to vsaj toliko nadarjen, da znaš rabiti jezik ob pravem času in na pravem kraju. To je sicer navidez zelo enostavno, vendar moraš biti mož na svojem mestu. Imeti pa moraš prijatelje, odnosno moraš biti prijatelj ali prijateljica svojega službenega prednika. Samo ob sebi se pa razume, da ne gre brez socialnega čuta. Socialni čut je dandanes potreben najmanj tako, kot protekacija.

In socialni čut narekuje n. pr. nezaupljivi prijateljci, da piše šefu svoje prijateljice ganljivo pismo. Šefi so do vrhovni za nečestja čustva, zlasti, če so preliti v besede s tako nežnimi ročicami in prepone z globokim socialnim čutom. »Zavedam se, visokostojan gospod, tako je treba pisati,« da dandanašnji čas zahteva od delodajalcev celo ganljivost, da se lahko prebijejo skozi poslovne težave, toda, kaj vam pomaga če tolikšna sposobnost, marljivost in podjetnost, če se ne morete povsem zanesti na svoje

Pred predstavo samo je opisal slavljencev dosedanj življenjsko — trnjevo — pot g. prof. Dornik iz Maribora, glasbeno pa je sodeloval orkester Glasbenega društva pod vodstvom vodje g. Zaherla. Pri proslavi so bili med drugimi navzoči gg. sreski podčastnik dr. Mlinar, sreski zdravstveni svetnik dr. Haring, šolski nadzornik Karbaš, starosta Sokola dr. Stajnko in mnogo odličnih meščanov.

uslužbenec! Uslužbenec mora biti vdani svojemu šefu z dušo in telesom, delati s fanatičnem veseljem ter biti vedno pripravljen žrtvovati se za podjetje. Nedvomno Vas bo pa zanimalo, da n. pr. Vaša tajnica ob vsaki priliki zabavlja, da mora preveč delati in pravi celo, da Vas je že do grla sita. Ob prvi priliki Vas namerava zapustiti, Vam se pa hlini; srce me boli, da vleče tako plemenitega, značajnega in možatega moža za nos tako neumna goska. Pripravi se Vam zaupati vse podrobnosti ustmeno ter Vas bom pričakovala v kavarni »Napoleon« naslednje dni vsak dan zvečer po Vaših poslovnih urah. Z izrazi najglobljeja spoštovanja Vam vdana M. N.

Gospod šef predica pismo z mešanimi občutki. In če ga zamika majhna pustolovščina, zakaj bi se ne pozanimal, kdo je njegova nova, tako iskrena prijateljica? Pri ustmenem obravnavanju važnega namenskega vprašanja bodoča tajnica seveda »ne drži križem« jezika, da je končno šef neznančno navdušen nad njo. Očaran je nad njeno inteligenco in plemenitostjo in ne more skriti ganjenosti, ko dekle pravi: »Dragi gospod, s povzdigjenimi rokami vam prosim, ne izvajajte konsekvenc zaradi tega! Ne vrzite gospodične tajnice na cesto, tega bi jaz ne mogla prebrojeti, ker vem sama najbolje, kaj je nezaposlenost, saj sem sama že dve leti brez službe!«

— Vi se pa sami sebi ne smilite?! To je preveč, kar zahtevate od mene! Takoj jutri ji odpovem službo. V čast bi si pa štel, če bi hoteli nastopiti službo vi, namestu nje.

Tedaj pa poseže plemenita prijateljica po robčku, da skrije diskretno solze. — Oprostite, hudo mi je... Čeprav vem, da to gospodična že kako prebolela ta udarec. Oče prejema pokojnino. Mati je bogata, sestra je v službi... Res, hudo mi je, nič zalega ji nočem. In kaj bi rekli ljudje, če bi prevzela njeno službo...

Gospodični ki razumejo umetnost življenja, se bodo smejale temu opisu odžiranja služb, ker pač vedo, kako je treba govoriti z gospodični šefi v takšnih stvareh. Umetnost je pa umetnost. Mi pa vemo le, da so metode odžiranja služb sila komplicirane in da jih je mnogo. Če se človek ne bavi s takšno socialno politiko, marsičesa ne more razumeti dandanes. Dovolj pa je že sama razumljiva ugotovitev, da je socialni čut vzkorenjen in se novost zelo globoko, saj je čedalje več »odžirnih« služb. Socialno vprašanje je rešeno.

Metlika in javna dela

I. letošnje leto je bilo v nekaterih ozirih boljše od lanskega

Metlika, 23. decembra.

Letošnje leto je bilo v Metliki v znamenju vsaj malega napredka, ki ga v prejšnjih letih skoraj nikdar nismo mogli zabeležiti. Največ pozornosti je bilo posvečene vprašanju dobrih cest, a tudi največ denarnih žrtv so zahtevala ta javna dela. Na področju metliške mestne občine sta bili preurejeni oziroma popravljene poleg drugih predvsem občinski cesti nad Obhrom proti Mailandu in od Majerja k klavnic. Popravljen in razširjen je bil tudi dohod na živinsko sejmšče na cesti proti Grabrovcu, kjer je bil napravljen tudi potreben prepus za cestni jarek. Temeljito je bila urejena zapuščena pot proti Strmcu, a enako tudi pota na Sivrkov vrh in proti Sv. Roku. Od državnih cesti pri pošti je bil letos jarek pokrit, a s pokrivanjem bodo prihodnje leto nadaljevali, obenem bodo pa uredili občinsko cesto v Križevski vasi, kjer bo treba napraviti most čez Sušico, a popravila je zelo potrebna tudi občinska cesta na Dobravice.

Letos je ljubljanski Higijenski zavod zgradil v Križevski vasi Higijeničen vodnjak z moderno črpalko, s čimer je dobila vsa vas zdravo pitno vodo. Najvažnejše javno delo, ki se je letos pričelo na področju metliške mestne občine, je gradba vodovoda za potrebe mesta, dočim je gradba vodovoda za ves metliški srez morala biti odložena za prihodnje leto zaradi previšoke proračuna, ki ga v današnjih težkih časih oblasti ne morejo odobriti. Z deli za mestni vodovod se je pričelo letošnje jesen in je doslej izkopano zajetje izvira, betonirana je celica rezervoarja in položeno je že nad 500 metrov vodovodnih cev. Sedaj kopljejo jarko že v mestu proti šolskemu trgu in bo predvidoma jarek pred šolskim poslopjem izkopan med božičnim odmorom tako, da delo ne bi motilo šolskega pouka. V zajetju se bo lahko betoniralo vso zimo in je le potrebno, da posebna komisija pregleda izvir Obrna. Dela v zvezi s slabim vremenskim razmeram in trdemu skalnatemu terenu kaj naglo napredujejo in je upati, da bo do prihodnje jeseni vodovod polagoma dograjen in tako dovršeno največje javno delo zadnjih desetletij.

Za gradbo vodovoda je metliška občina prejela 25.000 Din iz državnega fonda za javna dela, 100.000 Din iz banovinskega fonda za javna dela, Higijenski zavod pa je v raznem potrebnem materialu prispeval blizu 50.000 Din. Poleg tega je Higijenski zavod poklonil tudi 90 metrov 80 mm cevi v vrednosti nad 7000 Din, pa bodo zaradi tega lahko izvršeni tudi nekateri deljalski, ki so bili predvideni šele v drugem delu programa. Cevovod bo dolg okrog 2 km, a rezervoar bo zvezan z avtomatsko črpalko na električni pogon, ki je že naročena v mestu in predvidenih 5 nanajstih letih korit 4 javnih pip ter 10 hidrantov za slučaj požara.

Vodovod bo seveda ustrezal vsem higijenskim zahtevam in so zato izvršeni studen-

ca zasledovali do same žive skale. Pitno vodo bodo klorizirali s posebno napravo, tako da bo popolnoma očiščena vseh bakterij. Dosedanji krediti bodo kaj kmalu iztrpani in je občina prepričana, da bo bankna uprava priskočila na pomoč z nadaljnjimi podporami, da se končno po skoraj stoletnem moleovanju vendar dogradi potrebni vodovod, ki je prvi pogoj za napredek mesta, a tudi tujskega prometa, ki bi sprico tepe okolice in ugodnih življenjskih razmer morda vendar prinesel našemu kraju vsaj malo blagostanja. Čim bo gradba vodovoda dovršena, bo prva in največja skrb kanalizacija zaradi odtokov iz stranišnih kopalnic, javnih pip in drugih vodovodnih naprav.

Javna dela so danes revnim Belokrajincem skoraj edini dohodek, a Beli Krajinci so v vseh življenjskih panogah tudi najpotrebnejši. Ako se bo z izboljšanjem naših razmer potom javnih del koristilo ljudem, bo ta korist enako velika tudi za državo, banovino in druga oblastva, ker bo kmet lažje zmagoval razne dajatve.

O narodnih plesih

(Ob izdaji knjige »Narodne izrec. I. delo.)

Letos smo imeli v Ljubljani festival slovenskih narodnih plesov. Povsem upravičeno je festival vzbudil zanimanje za narodne ples. Verjetno je, da se bodo v bodoče ob slavnih priložnostih začele javljati tudi priloge o proučevanju narodnih plesov, zgodovinski podatki o njih, zbirke in odhvale. Zrešeno je mišljenje, da se akcija za ohranitev narodnih plesov javlja šele sedaj; na tem polju se je začelo delati že več kot pred letom dni, povsem th. brez reklame, po privatni iniciativi. Beograjski profesorici gđ. Ljubica in Danica Janković sta izdali zbirko 100 starih tradicionalnih, pravih narodnih plesov. Ta zbirka, ki je rezultat neumornega dela izpopolnjuje očito praznino. Važna je tudi zato, ker nam je dokaz, da za zbiranje narodnih plesov ni potrebno čakati na milost tujece, kajti tudi v naši sredini so ljudje, ki umejo to delo strokovno izvršiti. Knjiga »Narodne izrec« vsebuje popis vseh korakov in pokretov 100 nar. plesov. To niso nikake površne beležke o plesih, temveč podrobno izdelane analize. Prepričani smo, da tujece ne bi mogli to delo obdelati s tolikim spoznanim in občutenjem, kot domači pisatelj, kateremu je prirojen smisel za ritem in estetsko vrednost narodnih plesov.

V uvodu nam pisateljica podata vse, kar zanima človeka v zvezi s plesi. Predvsem so važni oddelki, ki vsebujejo značaj narodnih plesov, (umetniški, estetski, vzgojni, nacionalni, ekonomski, socialni in turistični) načela dela, seznam plesalcev, po katerih so plesi zabeleženi, terminologija in znaki uporabljeni v knjigi, literatura o predmetu, seznam krajev, kjer se in kdaj se največ pleše (važno za turistič!) Nas predvsem zanimajo načela, katerih sta se

pisateljici držali pri delu. Vrednost knjige dvigne resnost truda danega v delo. O tem nam pisateljica pravi sledeče: »Zbrali in opisali vsa samo stare tradicionalne plesje iz anonimnega narodnega vrelca. Poleg teh vsa pridali tudi plesje, ki so se plesali pred vojno med narodom in ki jih je narod sam ustvaril, ali pa so jih naredili ljudje, ki so mnogo delali v narodnem duhu. Poleg teh dveh prvih načel, ki vsa se jih držali pri sestavljanju zbirke, nama je bilo tretje načelo, pravi, sirovi, nepredelani in nestilizirani narodni ples, brez primesi tega, kar njemu po narodnem razumevanju ne odgovarja.

Držeč se navedenih načel, sta nam pisateljici v tej zbirki podali plesne zabeleze po narodnem izvoru, obdelane do potankosti vestno in strokovno. Podani so plesi v raznih formacijah. Nekateri se plešejo v kolu, največ zaprtim, kolo v kolu, kolo v parih, v trojkah, nekatere plešejo samo moški, druge samo ženske, so pa tudi mešana, kot se jih običajno vidi. Plesi v zbirki so vzeti iz različnih krajev, tako iz Srema, Sumadije, Podrinja, Pomoravlja, Urana, Kosova, Galicnika, Ohrida itd. Dasiiravno je to prva knjiga, lahko že po njej sodimo, koliko bogastva in lepote vsebujejo narodni plesi. Analiza plesov je tako fino podana, da se jih lahko vsak nauči, koraki so označeni z znaki, po katerih je učenje zelo olajšano, kjer je potrebno je podana tudi melodija.

Ta knjiga je velikega pomena za vse naše kroge. Ona ni samo dokaz aktivnosti pisateljice, temveč tudi izraz razumevanja potrebe take akcije. Ako smo Slovenci že skoro popolnoma izgubili svoje narodne plesje, ne sme se dopustiti, da se to dogodi širno naše domovine. Vsako akcijo zbiranja narodnih plesov moramo najtopleje pozdraviti. Prepričani smo, da bo delo gđ. Jankovićevih našlo razumevanje širno Jugoslavije in da bodo v bližnji bodočnosti izšli tudi plesi naših krajev.

Ker sta pisateljici izdali knjigo v samozaložbi, javljamo njihov naslov. Naročilo in denar poslati na ček. r. 56.910 na ime Ljubice S. Janković. Cena knjigi 80 Din, s poštnino in stroški 35 Din. Upamo, da se bo tudi naša javnost zanimala za to knjigo.

Iz Maribora

— Skrb mestne občine za siromasne mladino. Hvalevredno je dejstvo, ki ga moremo ugotoviti, da posveča mestna občina v Mariboru veliko pažnjo tudi osiroteli mladini. Že leta skrb občina za usodo stoterih najbednejših otrok in vstavlja v ta namen tudi v letne proračune precejšnje zneske. Tako so tudi v proračunu za leto 1935-36 vnesene naslednje postavke: stalne podpore Din 175.700; obleke, perilo, obutev 57.000 Din; razne podpore 29.100 Din; mestni mladinski dom 270.665 Din; oskrba otrok v tujih zavodih 31.900 Din; podpore socialno higijenskim ustanovam 18.000 Din; počitniška kolonija 77.500 Din; otroško igrišče 3000 Din; odprava in nadzorstvo otrok 3500 Din; skupno je torej v mestnem proračunu namenjeno za mladinske oddelek socialnega skrbstva 666.875 dinarjev.

— Usoden padec z lestve. V soboto popoldne se je pri delu precej hudo poškodovala 40-letna tovarniška delavka Terezija Marin s Temega. Ko je bila na visoki lestvi, je omahnila in tresčila na kamenita tla. Pri padcu je dobila Marinova tako močne notranje poškodbe, da jo so morali mariborski reševalci, ki so bili telefonično poklicani na pomoč, nemudoma prepeljati v tujakšjo bolnico.

— Ceste, ulice, trgi in parki. Pod tem naslovom se nahajajo v mestnem proračunu za 1. 1935-36 naslednje postavke: za vzdrževanje mestnih cest, ulic, trgov, mostov, brvi in ograj 1.127.500 Din, kanali 70.250 Din, javna stranišča 42.300 Din, skropljenje ulic 203.500 Din, pometanje ulic 374.950 Din, odpeljava smega 70.000 Din, preskrba mesta z vodo 2.000.000 Din, regulacijski sklad 250.000 Din, za olepšavo mesta skrb občina tako, da daje subvencije olepševalnim društvom, in sicer: Mestna olepševalno društvo 117.000 Din, Olepševalno društvo Sv. Magdalene 50.000 Din in čuvaji v parkih 14.000 Din. Skupno izda mestna občina v Mariboru za ceste, ulice, trge in parke 4.319.900 Din.

— Plemeniti zgled. Naš mariborski naročnik »Slovenskega Naroda«, gostilničar in mesar g. Kolarič je sporočil vodstvu Protituberkulozne lige v Mariboru, da bo dal za božične praznike 40 jetičnim bolnikom brezplačno obed. Ta lepa gesta človekoljubja naj najde posnemalce.

— Božični repertoar v mariborskem gledališču. V torek 25. t. m. uprizaro popoldne ob 15. uri Nušičevo nad vse zabavno komedijo »Zaljubljeni ostalci«, eno najboljših pisateljevih del. Veljajo znižane cene. Ob 20. uri b. z napetim zanimanjem pričakovana premiera Stoltovega slagerja »Izgubljeni valček«. Ta opereta je izredno učinkovito odsko delo plesne, mestoma lirčne glasbe in z vedrim humorjem prepojene vsebine. Delanje »Izgubljenega valčka« je pestro in živahno ter se odigrava v osmih slikah, med katerimi sta samo dva odstopa. Pri premieri na veljajo bloki. — Na Stefanovo ob 15. uri ponove Shakespearejevo klasično tragedijo »Hamlet«. ki je ob začetku sezone dosegla popoln uspeh ter je najbolj priljubljena predstava letošnjega dramskega repertoarja. Veljajo znižane cene. — Zvečer ob 20. uri bo prva ponovitev Stoltove operete »Izgubljeni valček«.

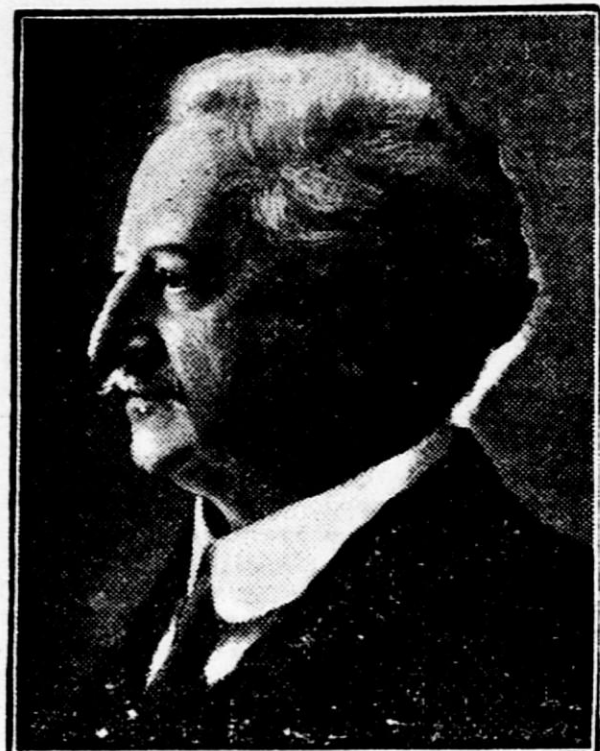
— Mariborski sportniki za pomožno akcijo. Januarja bodo priredili mariborski neomešani sportni klubi turnir, katerega čisti dobiček je namenjen Pomožni akciji za siromasne sloje v Mariboru. — Na Pohorju — sneg. S Seniorlevega doma na Pohorju javljajo, da je zanadel sneg, ki je zelo ugoden za smučarje, ki bodo za razmike prav gotovo pobili na hlo Pohorje. Pa tudi v Mariboru že diši no snegu, saj je večeraj že pričel naložavati. — Občinski zastopnik v šolskem kuratoriju Glasbene Matice. Glasbena Matica v Mariboru je poslala mestni občini mariborski prošnjo za spremembo pravil, in sicer člena 12 ter 28. Po novem členu 12 naj bi bilo določeno, da se ustanovi šolski kuratorij Glasbene Matice v Mariboru, v katerega pošlje mariborska mestna občina svojega zastopnika. Po izpremenjenem členu 28 pa bo pripadla vsa družnava in imovina Glasbene Matice v slučaju razpusta mestni občini v Mariboru. Izpremembo pravil je mestni svet soglasno odobril.

SPOMINU SKLADATELJA PARME

Ob desetletnici njegove smrti dne 25. decembra 1925

Ljubljana, 24. decembra.

Parma Viktor se je narodil v Trstu, preživel je svojo mladost v Benetkah, Trstu, Zadru, Črnomlju, Novem mestu, Ljubljani in Tridentu na Tirolskem, je absolvirал jurišne študije na Dunaju, služboval v državni politični službi po raznih krajih Slovenije in nazadnje kot vladni svetnik v Ljubljani. Spočetka vojne je bil zaradi poštene odkritostne izjave v zasebni družbi, da imajo Srbi pravico braniti se in da »Slovani ne bodo nikdar premagani,« denunciran, aretiran in disciplinarno penzioniran. Učaljen se je izselil na Dunaj, kjer se je potopil v glasbene užitke, da je pozabil krivico, nato pa začel komponirati svojo opero Zlatorog; po zaključku vojne je zaradi nedostajanja živil in kuriva pretpel na Dunaju najhujše čase bode in mraza. Šele septembra 1920 se mu je na povabilo mariborske Glasbene Matice posrečilo naj-

ti stanovanje v Mariboru. Tam je postal častni kapelnik Narodnega gledališča in je urejal zbornik »Strunac«. Na mariborskem odru se je proizvajalo sedem Parmovih del, ki so doživela do avtorjeve smrti nad 60 predstav. Samo opereto »Čarične amakonke« so uprizorili 17 krat.

Prav ko je dovrševal svojo zadnjo komično opero »Pavliha«, se je moral podvreči operaciji in nenadoma dne 25. decembra 1924 umrl v 66. letu.

Parma je bil eden najbolj plodovitih in najbolj priljubljenih slovenskih skladateljev. Komponiral je prvo slovensko veliko opero »Urh, grof celjski«, opere »Ksenjica«, »Stara pesem« (dve enodejanki) in »Zlatorog« (v 3 dejanjih), operete »Čarične amakonke«, »Nečak«, »Zaročnik v škipcih« in »Venerin hram«, nedovršeno opero »Pavliha«, dvajset instrumentalnih (večinoma plesnih), enajst vokalnih del, en godalni kvartet in dve veliki baladi »Povodni moč« in »Sveti Senanc« za solo, zbor in orkester oziroma klavir.

Njegove operete in opere so uprizarjala ne le vsa slovenska, nego tudi hrvaška in češka gledališča, njegova ljubka in efektna korakica »Mladi vojaki« pa se je nestrastno sviral po avstrijskih in nemških mestih ter je znana celo v Ameriki.

V naslednjem približnem odlomku iz njegovih pism in kritik, ki naj ilustrirajo Parmovo življenje, mišljenje in trpljenje.

...Življenje na Dunaju je zdaj pasje. Ne dobivamo niti kuriva niti jesti. Kislo zelje, sladko zelje, pa zopet kislo zelje idi Mesa? Moj bog, kilogram govedine okoli 120 K, kilogram konjine 90 — 100 K! Take so približno vse cene. Kdo, če niti milijonar, tihotapec ali vojni dobičkar, moreš plačevati take cene? In še celo mi penzionisti!

Ker bi jaz in moja žena, čeprav že v višji starosti, vendar nerada umrli od lakote in bi hotela, če možno, še doživeti premiero »Zlatoroga«, sva sklenila strašen vojni načrt, da naša najmlajši sinu do čim dalekosežnejšega izvoznega dovolila! Človek bi zblaznel! Lahko si misliš, da sem pri takih razmerah za vsakršno delo nesposoben. Ves dan tičimo v kuhinji, kjer daje plinski kuhinjski vsaj nekaj toplote. In tu naj komponiram? Oh, preklete bostije, ki so nas pahnilo v nesrečo!!! — Obetanih feltjovov nisem pozabil, a počakaj, da bo nekoliko topleje!

Dunaj 15. 12. 1919.

...Tu živimo še vedno v mrazu in gladi. Te dni pa so mi prišli v roke stari slovenski listi, iz katerih sem posnel, da je bila 15. februarja 1895 uprizorjena na odru ljubljanskega slovenskega gledališča prvi prva skoz in skoz komponirana slovenska opera »Urh, grof celjski« po besedilu A. Funtke. Torej dne 15. febr. 1920 bo ravno četrstoletja od tega, kakor mislim v umetniškem oziru gotovo pomembnega narodnega dogodka. Ali ne bi kazalo, da se ob tej priliki zopet uprizori ta narodna opera? Sedaj prvič v Jugoslaviji? Taki četrstoletni jubileji se praznujejo pri vseh narodih...

Dunaj 24. 12. 1919.

Ze desetletja sem se bavil z »Zlatorogom« in s sklepom, da uglasim nanj opero, svojo, slovensko jugoslovensko. Trkal sem povsod, kjerkoli sem se nadejal uspeha: da dobim končno dober in za oder uporaben tekst. Težkoče so mi bile jasne. Pripovedka o Zlatorogu nima dramskega živga dejanja, zato tvori lahko takorekoč le okvir novega dejanja, ki bi ga bilo treba nanjo šele vstaviti. To svoje mnenje sem pripovedoval pisateljem v Ljubljani, Zagrebu in še marsikje: dobil sem obetov dovolj, toda besedila od nikoder. Tako sem dočkal nesrečno vojno leto 1914.

Takrat sem bil okrajni glavar v Litiji. Kmalu po izbruhu vojne s Srbijo so me na temelju podne denunciacije bivšega ptujskega župana Ornika (ki ga nisem v svojem življenju nikdar videl) na ukaz svojih oblastí kot »rbofila« aretirali. Ko je bilo vojaško kazensko postopanje ustavljeno, me je potegnila kazenska deželná vlada v inkvizitorno disciplinarno preiskavo. Uspeh tega preiskovanja je bila moja

kazenska trajna upokojitve z zmanjšanimi prejemki.

Z izjemo enega samega — današnjega dvornega svetnika dežel. vlade za Slovenijo gosp. Kremenška — so vsi ostali člani disciplinarne komisije, sami dolgoletni uradni tovariši hladnokrvno obsodili svoje ga kolega za gol nit in nit. To postopanje je napravilo name tako ogaben vtisk, da sem sklenil ostaviti ljubo mi Ljubljano samo zato, da bi mi ne bilo več treba srečavati dan na dan borniranih puhloglavcev in slovanščev.

In septembra meseca 1915 sem se preselil na Dunaj. O vojni ni bilo tu, razen po časopisu, pač še nišesar čutili. Godba se je gojila na vseh koncih in krajih, gledališča in koncertne dvorane so bile ob prav nizki vstopnini dan na dan in večer za večerom polne, in jaz nisem imel še nikoli toliko prilik, poslušati se svojih življenjskih ljubezni, glasbi, v toliki meri kot takrat.

Vrhu tega sem bil v stalni zvezi z muzikalnimi strokovnjaki in ljubitelji ter s kapelniki. Na občnem zboru Neodvisnega umetniškega združenja v januarju 1. 1916 je bil izvoljen za predsednika ministerijalni svetnik Rihard Brauer: on mi je napisal tako dolgo zaželeno, v vsakem pogledu vseeno besedilo za mojo opero — Zlatorog... Dunaj, 31. 1. 1920.

...Živimo pač med slovenskimi brati. Zato morajo prihajati na oder vsi možgi eksotični avtorji s se bolj eksotičnimi deli, preden se dovoli tudi domačemu avtorju kak kotiček. Menda pišemo komponisti svoje opere le za eno sezono, potem pa gremo ad acta. Po tej metodi dospemo vsekako prav kmalu do zaželeno slovenske nacionalne opere, ki nam jo brez dvoma ustvarijo sedanji širokoustni »kritiki« in harmonizatorji pesmic...

Maribor, 7. 12. 1921.

...So li kritiki in časopisi samo zato tu, da s svojim nerganjem uničijo to, kar so drugi z velikim trudom zgradili? Ali ni mnogo hvaljejnija in domoljubnejša naloga kritike, da dobrohotno poučuje, vzpodbuja in le prav posebno hude zmote prizanesljivo graja?

Opozoriti moram na neverjetno krivičen očitke v februarjski številki Ljublj. Zvona, kjer čitam med drugim:

...tako jo uprizorijo opere Lepa Vida je nastopila dolga nepretrgana doba mrtvila in dolgočasje... operno gledališče je prineslo same reprize del, danih že v zadnjih sezonah, namreč Daliborja, Tosko, Fausta, Vesele ženske, Glumice, Hoffmannove pripovedke, Prodanó nevesto, Rigolotto, Trubadurja in Fra Diavola... to je repertoar kateregakoli teaterskega podjetja, četudi prav srednje ali celo slabe vrste...

Še o vprizoritvi „Štirih grobijanov“

Nekoliko kritike in pomislekov glede kostumov, mask in grobijanstva

Ljubljana, 24. decembra.

V četrtek sem poročal le v splošnem o velikem uspehu Wolf-Ferrarijeve komične opere in o zaslugah dirigenta dr. Švara in režiserja Primožiča za muzikalno, pevski in igralski vzornost predstave. Kritične pripombe pa sem si moral pridržati.

Libretist Giuseppe Pizzolatto je priredil Goldonijevu komedijo brez posebnega truda za operno besedilo: prozo je preličil v verz, prizore skrajšal, a dostavil nekaj pevnih točk; zlasti pa je učinkovito izpremenil zadnje dejanje in zaključek opere. Originalna komedija je napisana v benečanskem ljudskem dialektu, kar daje tudi operi, ako jo pojo v izvorniku, širok in močan burleski značaj.

Iz biografije vemo, da je Carlo Goldoni (rojen v Benetkah 1707. in umrl v Parizu 1. 1793.) napisal Grobijane okoli 1. 1753; kakor vseh svojih 120 komedij je tudi Grobijane posnel po sodobnikih. Po vzoru Molijere je zajemal snovi iz ljudstva, imel odlične sposobnosti za komiko in naravni dovpt; toda brez izrazite satirične tendence je slikal v umetniškem slogu meščansko vsakdanjko življenje in vse njegove osebe imajo nekaj filistrskega, omejenega egoističnega in praktično koristolovskega. Toda Goldoni je bil predvsem nasprotnik vladajoče Commedie dell' arte ter je izkušal njene sirovosti, pretiranosti, dvoumnosti in nedostojnosti izbiti, sam piše veselo, okusno komedijo, da vpliva na srce in razum. Jasnó je torej, da se mora predstavla Grobijanov bistveno razločevati od stila in manir Commedie dell' arte.

Tile »Grobijani« so beneški meščani, trgovci iz Goldonijevih časov, filistri, ki dobro žive, a seveda so konservativni, zato nasprotniki ženske emancipacije in vsake novotarije. V Milano, Trstu in tudi v Monakovem jih predstavljajo v rokokou: z belo lasuljo s petljo, hlačah dokolenkah, belih nogavicah, nizkih čevljev z velikimi zaponami in v barvasti suknji, pa seveda s sabojem, manšetami in elegantno palčko.

In nikakor niso starci ti »Grobijani«, po obrazih niso niti opice niti judje, po telesu ne izčrpani, nego so elegantni, še zmerom sveži možje: saj imajo otroke komaj 18—22 let in pa ženske v polni sočnosti in mikavnosti. Sami pravijo, da svoje žene ljubijo in jih imajo radi. Sitneži so in čmerneži, zadirčni, oblastni in domišljivi hišni tirani, toda v ženske vendarle silno zaljubljeni in že vonj mufa po ženi jih spravlja ob nemat.

Lunardo, glavni zastopnik Grobijanov, pove miselnost le zabavne moške družbe: »O, ve pričke, golobčke! Vse srce vam je le za čičke, čučke, srajčke, robčke, hlačke, le za potičke, gledišča, plesišča, za prismođarije, sleparije, polomije in norčije! Doma pa, v hiši vam je ječa, tam sam Bog ne da! O ženske, ženske! Če kdo je resen in moder, če nima vseh muh po glavi, se ženi zdi, da mož je grobijan, medved, tiran. Zakaj si ženske ustvaril. Bog? Začetek vseh težav in vseh nadlog! In to žijo, da so bile ženske včasih drugačne, da

Ali, za Boga, kaj pa zahtevate? Navedeni repertoar je prvorazreden in bogat, služil bi vsakemu v čast in ga je tudi na vsakem velikem odru najti prav zmerom. Da bi bil ta repertoar dolgočasen, je tako smela trditev, da jo je možno razlagati le z okolnostjo, da zahaja mnogo ljudi v operno gledališče bolj gledat, nego v prvi vrsti poslušat. Meni ni včasih prav nič preveč, če slišim isto opero tudi desetkrat ali še večkrat. Pri vsakem ponovnem poslušanju opaža človek nove lepote v glasbi, nove zanimive premene in posrečene zvočne barve, nove nijanse v petju in igri solistov itd., tako da muzikalnemu človeku operno delo ne more postati nikdar dolgočasno. Naloga poštenega kritika je tudi prav ta: publiko na vse take okolnosti in podrobnosti opozarjati.

Maribor 10. 5. 1921.

V splošnem bi bilo prav priporočati, naj kritika in publika svoje zahteve brzdata, kajti Ljubljana ne more nikoli nuditi onega, kar je mogoče nuditi velemostem. Germansko, specialno dunajsko merilo je za Ljubljano krivično. Romanski narodi se zadovoljujejo, če jim prinese stagiona le troje ali celo dve opere, med temi vse stare ali kvečjemu eno novost.

Kot posebno karakterističen vzgled naj navedem svoj doživljaj! Pred leti je bila v mestu Tridentu na južnem Tirolskem napovedana operna stagiona 30 predstav in na repertoarju je bila sola in unica opera »La forza del destino« Verdijske. Vse slovske partije so bile dvojno zasedene in dirigenta sta bila dva, da so mogli pevci in dirigent alterirati. Zbor je bil močan, orkester je štel okoli 70 dobrih glasbenikov. In glej, poslopje je bilo vsak večer razprodano. Če se upošteva, da je mesto Trident dosti manjše kot Ljubljana da pa je tridentosko gledališče skoraj še enkrat večje kot ljubljansko, potem je jasno, da so si šli vsi posetniki to edino opero povprečno 6 — 8 krat ogledat in poslušat. Jaz sem jo šel poslušat 12 krat.

Skratka: ne bodite v svojih zahtevah pretirani!

Maribor, 13. maja 1921.

Kot zaključek naj še navedem, da se v Brnu ukvarjata kapelnik-skladatelj Anton Balatka in njegova soproga Vera s Parmovimi »Čaričnimi amakonkami«, ki ju izkušata glasbeno in teksto nanovo pripraviti za uprizoritev. Da bo ustrezala ta Parmova najboljša opereta iz ruske zgodovine potem tudi sodobnemu okusu, ne dvomim. Prvih s slovenskimi pevci in prvih z baletom ter prvih v zares dobri režiji in zadovoljivi opremi nam bodo »Čarične amakonke« po skoraj samih madjarskih in nemških operetah zelo dobrodošle. Tudi v teatru veljaj: Svoji k svojim!

Fr. G.

vratnimi detajli prav efektno. Svojski močan tip zagrenjenca in bruhaajočega grobijana je podal g. Mar. Rus. Vendar bi dejal: precej manj bi bilo še dosti bolje. Grobost gospoda je vendar drugačna kakor grobost proletarčeva. Jaz bi kreacio izpremenil do bistva. Saj je nemogoče, da bi grof občeval v taki obitelji.

Nenavadno živo, vedro, zabavno delo neprilijne komike in z burnim potekanjem dejanja, z enostavno, fino, lahko te-

kočo, često ljudsko laško melodiko mora ugajati vsakomur. Cisto bi pa opustil baladne in pantomimne vlože v predigri in v intermezzu, ker le motijo in jemljejo pozornost od glase. Zlasti intermezzo le trpi zato, saj je koncertna točka, ki zanje povsod poseben aplavz.

Vse v vsem pa: predstava, ki zasluži polno priznanja in vsesplošno največje zanimanje.

Fr. G.

Vprašanje regulacije Ljubljanice

Nujno potrebno je, da bi bila Ljubljana čim prej regulirana

Ljubljana, 24. decembra. Prizadevanja Ljubljanice, da bi bila Ljubljana čim prej regulirana, se morajo zdaj imenovati ter prava borba. Dovolj se je že naglašalo ter utemeljevalo, da pomeni regulacija Ljubljanice za samo mesto in še posebej za Barje mnogo več kot javno delo samo na sebi, saj je vprav življenjskega pomena za Ljubljano; kaj pa pomeni regulacija za Barje, kjer so predvsem zaradi nerugulirane Ljubljanice poplave že nekaj vsakdanjega, lahko tudi presodi vsak sam.

V Ljubljani ni nobenih večjih javnih del. Statistika socialnih uradov ter druge stvarne ugotovitve tudi dovolj dokazujejo, da je beda v mestu samem velika in da životari podeželje. Sicer pa čutimo vsi dovolj na lastni koži, da ne preživljamo naš zlatih časov. Neprestano vsi kažejo na javna dela kot na trenutni edini izhod; nekakšno dneвно geslo je postalo, da je treba organizirati javna dela. In res ne storimo nič drugega, če ne najdemo druge rešitve za poživiljenje gospodarstva ter lajšanje bede, ne sme ostati vse le pri besedah in geslih. Če so kje potrebna javna dela, so v Ljubljani. Pri nas sicer znamo skrivati bedo, vendar je že dovolj očitna tudi tistim, ki radi meže pred dejstvi.

Ko si je letos Ljubljana priborila zagotovilo kreditiranja regulacije Ljubljanice, smo čutili prijetno zadostjenje, da se je zgodilo le, kar smo bili že zdavnaj upravičeni zahtevati v vsakem pogledu. Marsikdo je mislil, da je konec borb in da pojde odslej vse gladko od rok. Zadnje čase smo se pa zopet prepirali, da je zadrževanje regulacije Ljubljanice resen problem ter da so še vedno neke ovire, ki bi o njih mislili, da bi jih ne smelo biti.

Licitacija dela je bila razpisana že polti in po splošnem pričakovanju bi ga nadaljevali že jeseni. Za delo je bilo precej zanimanja med ljubljanskimi podjetniki, pač zato, ker je pri nas skoraj popolna stagnacija v gradbeni stroki, vendar bi bilo ponudnikov več, ko bi ne bilo tako tvegano prevzeti dela po precej nizkih cenah. Med ponudniki je bila seveda ostra konkurenca, ker so se cene še bolj znižale. Vendar je

bila prva licitacija razveljavljena z moti-vacijo, da se niso cene znižale dovolj. Delo je prevzel tudi drugi isti podjetnik. Mnogo ni mogel več popustiti, saj je bil že prvič najnižji ponudnik. Toda tudi druga licitacija je bila razveljavljena ter ni bilo več upanja, da se bo začelo delati jeseni. Ob tej priliki je bila licitacija razveljavljena, češ, da delo ni bilo oddano pravilno formalno. In delo je prevzel še tretji en isti podjetnik. Tudi ob tej priliki je še malo popustil pri celotni vsoti, da bi bila licitacija potrjena s čim večjo zanesljivostjo. Toda v tretje gre rado... Nedavno je prišla vest, da bo najbrž razveljavljena tretja. To pomeni seveda zavlačevanje dela. Vprašanje je, če bodo začeli delati spomladi, se resneje vprašanje je pa — če bo že končno potrjena oddaja dela — kako naj podjetje izvrši delo po nizkih cenah brez prijetnega delavstva? Nedvomno so pri nas mezde po 3 Din na uro že minimalne, zlasti pri tako napornem in zdravju škodljivem delu. Niti delodajalci nimajo več interesa zniževati tako nizkih mezd, ker bi se delavci ne mogli hraniti niti s suhim kruhom dovolj pri nižjih mezdah in bi ne zmagovali tako težkega dela. Kako nezdavno je takšno delo, lahko s izredno poučnimi ugotovitvami potrdi naš OUZD. Pri nas je že dovolj je-tičnih, dovolj sirot brez očetov in dovolj so že deficitni socialni in zavarovalni uradi. Če izkoristimo inozemsko podjetja, ki prevzemajo največja javna dela, naše ljudi, da jim delajo celo po dinarju na uro — to ne more in sme biti merilo pri oddajanju del. Našega človeka moramo vsekakor zasčiti pred takšnim nečloveškim izkoriščanjem, odločno smo pa zoper to še posebej, ker z žrtvami ter krvjo naših ljudi pridobljemo dobiček gre v inozemstvo, nam pa ostanejo le izžeti, shirani ljudje, deficitni socialnih zavarovanj ter splošna beda.

Zato gledamo z resno skrbjo na oddajanje regulacijskih del Ljubljanice ne le, ker se delo tako dolgo zavlačuje, temveč ker se bojimo, da bi kljub vsem težnjam, da bi bilo delo čim cenejše, kakšno inozemsko podjetje ne kovalo dobička iz krvavih žutjev naših delavcev na splošno škodo.

Kleopatra

Ljubljana, 24. decembra.

Kadar srečamo ime režiserja Cecilia B. de Milieja, že tudi mislimo na največjačnejše in najmočnejše, kar more ustvariti filmska industrija z desetstisočimi sodelujočih in z bajnimi vsotami milijonov in milijonov dolarjev. Vse, kar Milie vstvarja gro v gigantstvo, vendar je pa pri tem izdelano z neverjetno natančnostjo tudi do najmanjših podrobnosti. Slavni režiser Paramounta, največje in najbogatejše filmske industrije na svetu, je spet ustvaril v ledelo »Kleopatru«, največji in najlepši film preteklosti in sedanjosti. Kakor pri največjem konverzacijskem leksikonu, je pri tem filmu sodelovalo ogromno umejnikov in strokovnjakov, da nam film kaže resnično sliko antičnega sveta z vso veličino starega Rima in sijajem starega Egipta. »Kleopatru« pa ni samo pestra in živa slika zgodovinskih dogodkov, ki so znani vsakomur, temveč pred vsem tudi pretresljiva igra ljubezni in sovraštva, strasti in uživanja, nečnosti in divjega poželjenja neprimernosti in tajinstvene zadnje egiptске kraljice Kleopatere.

Od vseh žena, ki so sodelovale v svetovni zgodovini, ni skoz stoletja tako privlačila zanimanja vsega človeštva kakor Kleopatru, zadnja dinastije Ptolomejev, ki so po smrti ustanovitelja Aleksandrije, Aleksandra Velikega, kot nasledniki faraonov 300 let kraljevali Egiptu. V starem, srednjem in novem veku je Kleopatru vzbujala grozo in občudovanje vsega sveta in največji umetniki, pesniki in pisatelji od Shakespearea do Shawa so jo vpodabljali v svojih delih, da je ta zagotovo žena postala nekako polbožanstvo, ki v sebi združuje angela in satana.

Kleopatru in njen brat Ptolomej se borita za egiptski prestol. Brat je prežene v puščavo, Kleopatru se pa posreči vthotapiti na galijo rimskega osvajačca Julija Cezarja in ga omamiti s svojo lepoto. Gotova kraljevske krone uživa Kleopatru s Cezarjem ljubezen z vso strastjo, pri tem pa sanjata, kako bosta vladala vsemu svetu. Rim je razburjen zaradi vesti, da se Cezar hoče proglasiti za cesarja, ločiti od svoje žene in poročiti Kleopatru. Veličasten je sprejem Cezarja in prelepe Kleopatru v Rimu, vendar pa Cezar pade kot žrtev zarote in Kleopatru beži v Egipt. Senat izroči oblast Marku Antoniju in Oktavijanu. Mark Antonij naj premaga Egipt in pripelje Kleopatru v verigah v Rim. Pa tudi Marka Antonija ukroiti zapeljiva kraljica in se strastno zaljubljuvanj. Uživata ljubezen, Rim pa Marka Antonija proglasi za izdajalca in pošlje proti njemu vojsko pod vodstvom Oktavijanovim v Kleopatrinu prestolico, razkošno in učeno Aleksandrijo, pride kralj Herod z Oktavijanovim sporočilom, da ji bo vse oproščeno, če umori Antonija. V skrbah za svojo državo Kleopatru res pristane na umor moža, ki ga je resnično ljubila. Antonij se pa kot junak postavi na čelo ostankov svoje zveste vojske in Egiptomom a Kleopatru takta na izid bitke. V strahovitih bitkah na kopnem in na morju zmaga Oktavijan Kleopatru ni več kraljica temveč samo še tubčica žena ki hoče svojemu Marku Antoniju rešiti življenje. Na skrivaj gre v Oktavijanov tabor prosit zmagovalca za življenje premaganca, a brez uspeha. Ker je Kleopatru prišla v tabor z oljkovo vejico, jo Oktavijan mora pustiti nazaj v Aleksandrijo. Anto-

nij je pa Kleopatru videl, ko je šla v so-vražnikov tabor, in preverjen, da ga je šla izdat, se zabode z mečem v trebuh. Kraljica najde še živga in mu pojami nameno svoje poti, življenja mu pa ne more rešiti več. Antonij umre, za njim pa tudi Kleopatru, ki na svoje grudi pritiska strupeno kačo. Ko je Oktavijan prodir v kraljeve dvore, je našel Kleopatru na prestolu v svečanih oblačilih mrtvo.

Nesmrtna Kleopatru, ki jo zgodovina imenuje za najlepšo in najgenialnejšo ženo v zgodovini, a tudi za čarovnico, je v filmu predočena prav laskavo. Pravi čudež filma je Kleopatrina slavna galija s prestolno dvorano. Za ozadje prestola v filmu je moralo žrtvovati 600 pavov svoje reple! Takega razkošja, kakršnega bomo občudovali v tem filmu, prej sploh slutiti nismo mogli. Pa tudi s fotografiranjem stališča je film umetnina, saj je Milles zanj uporabil vose svetlobne efekte, ki jih imenuje »Rembrandtov medtonec«, tako da film z vseh strani pomeni vrhunec današnje filmske umetnosti.

Z Jesenic

— Po gorah sneži. Vrhovi Karavank so dobili v zadnjih dneh nov sneg in sicer 50 cm na staro podlago. Za praznike se pripravila mnogo smučarjev z Jesenic in okolice v svoja planinska smuška zavetišča na Rožci, Pustem rowtu in Črnom vrhu, okrog katerih bo brezdomno vladalo radostno zimsko življenje. Vselej božič vsem planincem in smučarjem. — Smuki!

Kupčija z drvmi. V zadnjem času dovažajo kmetje iz Gorij in okolice in Mojsstrane v velikih množinah drva na Jesenice, kjer jih še razmeroma lahko spravijo v denar. Drva so se v zadnjem času precej podražila z ozirom na predstoječo zimo in zaradi tega, ker je tudi iz Italije močnejše povpraševanje po njih. Tudi z božičnimi drevesci je kupčija precej živahna in ljudje pridno segajo po njih.

— Živahen promet v trgovinah. Jeseniške trgovine so se za praznike založile z vsakovrstnim blagom v veliki meri, tako da ni treba ljudem hoditi po blago v Ljubljano. Kranj ali drugam, ker ga je doma dosti na izbiro. Ljudje se najbolj zalagajo za praznike z živili, manufakturo in obutvijo in se omejujejo le na najnujnejše.

Iz Kamnika

— Skrivnost naših tajnih sej. Pokojni dr Rihard Karba, dolgoletni kamniški župan, je bil dober poznavalec ljudi. Ko je nekdo na občinski seji prišlo na debato neko zelo važno vprašanje, je proglasil tajno sejo in naročil, da mora obravnavana zadeva ostati strogo tajna. Eno uro po seji so že v vseh 32 kamniških gostinlah razpravljali samo o »tajnih zadevi, ki je bila malo prej v debati na tajni občinski seji. Ob tej priliki je dr. Karba rekel: »Treba je dobro poznati ljudi. Če hočeš, da se kakšna zadeva z občinske seje hitro razve po mestu, moraš to stvar proglasiti za tajno. To je uspešnejše sredstvo, kakor pa »pobelciranje« z bobnom.

— Božičnica siromakom priredi danes ponoldne naše gasilno društvo v dvorani gasilnega doma Obdarovano bo okrog 100 revnih ljudi z živili in raznimi potrebščinami. Požrtvovalec nabiralec darov in naklonjenost vseh darovalcev zasluži priznanje in iskreno zahvalo.

Povečajmo konzum sadja v splošno korist

Važno predavanje ravnatelja ljubljanskega mestnega dohodarstvenega urada g. Ivana Zupana

Ljubljana, 24. decembra. Na zadnji plenarni seji ZTOI je imel zborniški svetnik g. Milko Senčar obširno poročilo o izvozu našega sadja v Nemčijo, kjer je predvsem opozarjal na ogromno milijonsko škodo, ki jo je naš kmet imel zaradi slabo organizirane kupčije s sadjem. Obenem je pa referent kot zastopnik naših najboljših sadjarjev tudi poudarjal vzvratno sadjarstva predvsem za našo banovino, saj povprečna letna donosa naših banovin 36 milijonov kg jabolka, a ob dobri letini 1932 smo pridelali celo nad 63 milijonov kg in izvozili piščali 42 milijonov kg jabolka v inozemstvo ali 4181 vagonov, letos pa samo 746 vagonov in še to po sramotno nizkih cenah. Zaradi nizkih cen je prišlo v našo banovino mnogo milijonov manj tako krvavo potrebnega tujega denarja, saj je referent tudi ugotovil, da razlika ob povprečni letini pri ceni 1 Din za kg in med ceno 3 Din znaša 72 milijonov Din.

Že samo te velike števila nam dokazujejo ogromen pomen sadjarstva in dobro organizirane trgovine z njim za vso našo banovino, zato nas pa tudi veseli, da se tega pomena zaveda tudi mestna občina Ljubljana, saj je isti večer govoril o konzumu sadjarskih in vrtnarskih pridelkov v našem mestu ravnatelj mestnega dohodarstvenega urada g. Ivan Zupan kot predavatelj pri podružnici Sadjarskega in vrtnarskega društva. V vsem mestu gotovo nimamo bolj poučenega strokovnjaka o tem, tako za meščana kakor za kmetiča, kakor Zupan, zato mu pa mora biti hvaležna vsa naša javnost za njegovo z največjim trudom zbrane statistike in na njih temelječe neovrgljive izjave in izpodbudne, ki producentom in konzumentom dajejo prekrizne smernice za bodočnost.

Ogromne števila v Ljubljani uvoženih sadjarskih in vrtnarskih pridelkov.

Vsestransko tehtno predavanje ravnatelja g. Zupana je bilo pa tako obširno, da bi s priloženimi statističnimi vrednostmi celo knjigo, zato pa objavljamo le kratke izvlečke. Žal nam je, da nam prost ne dopušča objaviti njegovih zanimivih podatkov o trošarini in njenem razvoju sploh ter o raznih trošarinskih tarifah in o delu njemu podrejenega trošarinskega urada, ki ga je postavil na vsej državi vzorno višino. Predavatelj je predložil statistiko uvoza sadjarskih in vrtnarskih pridelkov v naše mesto celo po posameznih letih od leta 1913 do leta 1932 in 1933, kar nam kaže, da smo v Ljubljani uvoženi sadni most in sadne soke nad 253.000 Din, za presno domače sadje in vse vrste gozdnih sadežev (jabolke, gobe) in pa za vloženo domače zelenjavo blizu 30 milijonov Din, za suho domače sadje, limone, rozine in rozlično moko piščali 8 milijonov Din, za marmelade in kompote vseh vrst, vloženo zelenjavo in povrtnino, pomaranče in domače južno sadje ter gorčico 6.200.000 Din, za tuje presno in suho južno sadje skoraj 10 milijonov Din, za suhe gobe 2 in pol milijona Din, za inozemsko cvetje smo pa vrgli čez mejo 3 in pol milijona Din, skupaj torej v zadnjih treh letih blizu 60 milijonov Din.

Trgovina s sadjem.

Važno za konzum sadja so tudi prevozna sredstva in pomisliti moramo, da je avto izpodrinil konja in uspešno konkurira z železnico ter zato ni čuda, da preživlja trgovina s sadjem dobro nesigurnost in skoraj krize. Trgovina zato prehaja na deželi v roke prekupca, v Ljubljani pa v roke grozista — oba pa pri producentu solidarno pritiskata cene navzdol.

Pred leti se je Ljubljana ob času, ko je sadje dozorelo, zalozila s sadjem do prihodnje jeseni. Še danes je dosti za shrambo sadja urejenih skladišč, ki so pa sedaj prazna ali pa porabljena v druge namene.

Vzemimo za primer samo avinjeve. V sadjarskih okoliših splošno ne reče plemenski svinj, temveč kupujejo spomlad pajske za rejo, ki so pa precej dražje in se plačujejo pri teži 10 do 20 kg po 100 do 150 Din. Koliko dela in skrbi, predno je tak presiči goeden za zakol, ve le ta, ki to skuša! Vendar, ko postavi prešča na prodaj, dobi zanj 500 do 600 Din — kakor za 200 kg srednjega sadja!

Zelo mnogo se pa v Ljubljani konzumira tako imenovane južnega sadja in zelenjave, ki jo ogromni večini prihaja iz raznih držav ter ima različno ceno in vrednost. Po gornji statistiki je samo ljubljanskega denarja šlo čez mejo naše banovine zadnja tri leta nizko cenjeno 28 milijonov Din — lahko pa rečemo, da smo tuju dali enako vsoto kakor domačinu.

Če pa hočemo, da bo naš sadjar uspeval in prejel plačilo za svoj trud, moramo gledati na to, da se v splošnem, predvsem pa v mestih

poveča konzum sadja!

Ljubljana konzumira na leto nad 3 milijone litrov vina in, ker je povprečna cena vina 12 Din, izda torej sama Ljubljana v enem letu

36 milijonov Din za vino, za sadje pa le 11 milijonov Din.

Če primerjamo vrednost sadja z vrednostjo vina pri producentu, je razmerje skoraj isto, le pri štajerskih pridelkih je razmerje drugačno.

Vino je obremenjeno s raznimi trošarinami, poleg tega pa posredovalec med producentom in konzumentom obdrži levi delež, kar velja tudi za sadje, servirano po restavracijah in gostilnah.

Sadjarji naj skrbijo in pazijo, da bo za primerno ceno vedno na razpolago povsod tam, kjer se servirajo jedila, tudi različno sadje. Zahteva sadjarjev naj bo, da se k vsakemu kosilu in večerji servira sadje, ki naj se ne zaračunava po visokih cenah in posebej, kakor sedaj, marveč tako, da je sadje že vračunano.

Pri tem ugotavljamo žalostno dejstvo, da je sadje za pretežno večino ljubljanskih gostilniških in restavracijskih gostov — luksuz! Če pogledamo po teh lokalih, opazimo, da si dajo servirati sadje samo izbrani gostje, predvsem tuji,

ki imajo denar in vedo ceniti sadje za eno najvažnejših hranil človeške prehrane.

Na kmetih žive v dobrih letinah od julija pa do zime v pretežni večini od sadja in mleka... In so močni in zdravi! V tem pogledu moramo pozdraviti pokret, ki priporoča in forsira jedilne liste z mnogo sadja!

Če to dosežemo in računamo na 1 liter vina še 1/4 kg sadja, povečamo v sami Ljubljani letni konzum sadja za 800.000 do 900.000 kg!

To pa je mogoče doseči le na ta način, da se sadje servira obligatorno in vskakulira v ceno kosila ali večerje.

Zelo pereče vprašanje je tudi

konzum grozdja.

Pogrešamo predvsem zgodnjih vrst, vendar so pa poskusi pokazali, da tudi najzgodnejše namizno grozdje lahko pridelamo doma. V juliju in avgustu se na ljubljanskem trgu pojavijo grozdje, uvoženo iz inozemstva ali pa z juga. To grozdje je predrago, da si ga ne morejo privoščiti širši sloji, ki odločajo množico konzuma. Treba je povedati, da imamo tudi take vrste grozdja, ki celo v Ljubljani dozore že julija in v prvi polovici avgusta ter pri nas tudi prav dobro uspeva, kar lahko vsakdo poskusi na svojem vrtu. Ko bodo tudi naši obubožani vinogradniki pričeli gojiti te vrste, bo cena grozdju kmalu dosegljiva vsem slojem in s tem bo pomagano tudi kmetu. Sploh pa je grozdje na trgu za 50—100% dražje od producentove cene vina iz istega grozdja.

Mnogo se je zadnja leta pisalo o križi vinogradnika in izdali smo stotine milijonov za razne poskuse v njegovo zaščito, vendar pa reševalci niso dosegli, kar so vinogradniku prerokovali. Vse je ostalo pri starem: ceno regulira in določa višja moč! Kakor nekaj, tako tudi danes odločata vrednost vina — kakovost in letina. To čutimo posebno letos.

Vinogradniki so se pa iz tega mnogo naučili ter na žalost samo nekateri pričeli saditi trte, ki rode zgodnje in izbrano namizno grozdje, ki je po njem vedno veliko povpraševanje. Take vinogradnike je treba podpreti na vso moč, prisiljati pa moramo tudi onim, ki svoj pridelek usposablja za izvoz.

Pred uničenjem naših starih vinogradov po trtni uši je gojili naš vinogradnik med trtami in ob robih vinogradov

breskve in marelice.

Današnje izboljšane vrste zlahtnih breskev bi se morale forsirati povsod, kjer le uspevajo. Povpraševanje po tem sadežu je veliko posebno v tujkoprometnih krajih in mestih, a tudi cena je primerna in celo zelo dobra za kvaliteten fin breskev. Tovarne za konzerve in kompote morajo uvoziti mnogo breskev, a v suhem stanju prihaja to sadje celo iz Amerike na naš trg.

Ko vidimo jeseni sadče domačih sliv,

moramo reči, da je to sadje zelo slabe kakovosti in pogosto skoraj neužitno z izjemo nekaterih štajerskih sliv. Ni za drugo nego za žganje. Dreve sliv je kakor nekaka samorodnica, saj so naše slive po večini samosevke. Dreve je stariško in zapuščeno. Sadjarsko in vrtnarsko društvo naj propagira vzorno sajenje samo dobrih in primernih zlahtnih vrst sadnega drevesja vseh vrst po občinah v vsej banovini, pri tem pa dela roko v roki s kmetijskim oddelkom banske uprave, ki zasleduje iste cilje. Sredstva za to mora iskati in tudi dobiti tam, kjer mora biti interes, da uspeva tako važna panoga narodnega gospodarstva kot je sadjarstvo.

Zelenjava.

Razen krompirja, zelja in repe smo leta 1933 uvozili drugih domačih poljskih pridelkov in povrtnine v presnem in suhem stanju ter cvetju v lončkih 1.200.000 kg, inozemske zelenjave 1.193.219 kg, 1.193.333 pa le 171.000 kg. Predvsem uvažamo v zgodnji pomladi mnogo zelenjave, zlasti pa solate, graha, špinate itd., a v letnem času se v zadnjih letih že opazja, da se iz Ljubljane tudi mnogo izvaža, zlasti pa znamenite solate, ki jo ves svet pozna pod imenom ljubljanske ledenke. Vrtnarji naj bi v prvi vrsti pridelovali zgodnje vrste solat in tudi pozno solato, pri tem bi pa tudi ljubljanska okolica lahko iz vrst črpala prav znatne dohodke.

Zelo upoštevati, iskani in primerno drag je naš špargelj, ki ga gojimo mnogo premalo. Konzum zaradi visokih cen — saj se pretežno večina uvaža — še ni velik. Ker je pa povpraševanje po domačem šparglju veliko, bodo gojitelji te zlahtne zelenjave dobili trud dobro poplačan. Ko ga bomo morda le imeli čez potrebo, ga pa lahko konzerviramo, saj ga tovarne konzervir vprav iščejo.

Koliko zapuščenih leh vidimo, ki bi, urejene za gotovo vrsto povrtnine, donosale lepe dohodke! V tem pogledu je posebno v ljubljanski okolici še nepreorana celina.

Glavna skrb SVD pa mora biti v tem, da vzbuja predvsem med malimi posestniki, ki je njih število v našem mestu zelo naraslo, zanimanje za sadjerejo in vrtnarstvo.

TUJE CVETJE

Važno za vsakega vrtnarja je gojitev cvetja, saj ga je inozemstva po statistiki uvažamo na leto 10.000 kg, kar znači vrednost najmanj 1.080.000 Din.

Cvetje moramo vzgojiti doma, imamo pa tudi še ob našem Jadranu podjetne domače vrtnarje, ki se ne boje truda in stroškov, da bi vzgojili vsaj za domačo porabo dosti cvetja.

Če kje velja „svoji k svojima“, naj velja pri nakupu domačega sadja in cvetja. Tudi v skrajni sili ne smemo segati po sadežih, ki so vzrasli v tujih, po največ nam ne preveč naklonjenih državah.

INKORPORACIJA OKOLIŠKIH OBČIN

Tudi to vprašanje je zelo važno za sadjarje in vrtnarje.

Z inkorporacijo bi odpadla tolkkrat iznežena nadloga plačila in kontrole pri prehodu preko trošarinske linije v mesto. Če bo izvedena inkorporacija, kakor

jo zagovarjajo uvidni močje, bi tekle bodoča mestna meja od Medauskega hriba po Savi do izliva Ljubljanice, od tam pa čez hribe na Rudnik. Ker spada Barje že pod mesto, bi bila s to inkorporacijo ustvarjena Velika Ljubljana. Sadjarje iz inkorporiranih delov okoliških občin bi inkorporacija zenačila s sadjarji in vrtnarji v mestu glede plaširanja sadja in povrtnine na ljubljanskem trgu. Na to veliko korist okoličin ne smemo pozabiti!

Povečanje konzuma bo na vsak način zahtevalo povečanje produkcije, obenem bo pa kmet lažje vnovčil svoje prideleke. Da to dosežemo, prosimo predvsem one, ki propagirajo abstinenco, in pa zdravstvene ustanove pomoči in podpore.

Ko bo naš narod spoznal, da mu je poleg vsakdanjega kruha potrebno tudi vsakdanje uživanje sadja, bo dosegel tiisto stopnjo, ki mu jo določa usoda. Želimo tudi vsakdanje sadje nam daj Bog! Želim mnogo uspeha pri delu za zdravje in blagostanje našega naroda!

Trgovina s sadjem je v Ljubljani prešla v roke trgovcev-groznostov, poleg teh pa trgujejo z južnim sadjem groznosti s kolonialnim blagom. Groznosti torej določajo cene pri producentu in pri nadrobni prodaji. Domačega sadjarja, izvenemski ne kaj belokranjskih prekupcev, ni videti na

Na delo za Dolenjsko!

Kako važnega pomena bi bila železniška zveza Trebnje-Št. Janž-Sevnica

Pred dnevi smo z zadovoljstvom čitali razvešeljivo poročilo, da se bo končno na Dolenjskem vendar resno pričelo s elektrifikacijo. S tem bi se izpolnila ena glavnih dveh potreb Dolenjske in sedaj je treba kreniti še k oživitvenju druge, mnogo važnejše življenske zahteve — k železniškim zvezam.

Pri tej pada pred vsem v oči, da med paralelnima progama Ljubljana—Karlovac in Ljubljana—Zagreb ni druge zveze razen na njunih koncih. Velika večina Dolenjske je zato prisiljena k zvezi z Zagrebom po ovinku čez Ljubljano, prav tako pa seveda tudi nobenemu Zagrebčanu ne pade v glavo, da bi obiskal po zračni črti tako bližnjo, po železnici pa tako težko dosegljivo Dolenjsko.

Tudi s Stajersko nima Dolenjska nobene zveze, čeprav nas z vsakega griča pozdravljajo njeni hribi. Da prideš iz občin Št. Rupert, Mokronog, Trzin in Št. Janž k pristojnemu srezkemu načelnstvu in davčnemu uradu v Krško, se moraš podati na 6 ur trajajočo železniško vožnjo čez Ljubljano! In vendar bi rabili le 12 km železniške proge, da bi zvezali Dolenjsko s Stajersko in Hrvaško. Če bi stransko progo Trebnje—Št. Janž potegnili do Sevnice, bi bil ta problem rešen. Pri tem je pa treba še pripomniti, da ne bi bilo treba premagati nikakih terenskih ovir, kar bi proga tekla popolnoma po ravnem ob Mirni. Glavni izdalek bi zahtevala premostitev Save, ki je pa prav tako važna za osebni in vojni promet, ker stari lesen most ne zdrži povodnji.

Problem te proge je bil večkrat sprožen že pod avstrijsko vladno, vendar pa ni prišlo dalje, nego do trasiranja, največkrat seveda pred volitvami. Na žalost tudi v Jugoslaviji doslej nismo mogli zabeležiti mnogo večjih uspehov, čeprav so bila daleč sicer že celo razpisana in navzile temu, da sedanje gospodarske razmere Dolenjske še mnogo nujnejše in neodložljivejšje zahtevajo zvezo z Zagrebom kakor za časa avstro-ogrške monarchije. Tedaj je Dolenjska gravitirala čez Ljubljano proti Trstu, oziroma Italiji. Dandanes je po na novo nastalih geopolitičnih razmerah nastala tudi potreba izpremembe gospodarskih ter prometnih zvez in od leta do leta je bolj očitno, kako važna bi bila za Dolenjsko direktna zveza s Hrvaško in Stajersko.

Pa ne samo z gospodarskega, bi morali pretehtati gradnjo železniške proge, saj tvori važno prečno zvezo, ki bi njena vrednost prišla

našem trgu. Producent z zgodnjim in izbranim sadjem je regulator cen, kar vidimo zlasti v zgodnjem poletju. Ko se pojavi domače zgodnje sadje, padejo cene importiranemu sadju, a ko je sezija na vrhuncu, pa nimata domača zelenjava in sadje prave vrednosti, kar odbija producenta od ljubljanskega trga.

Vzrokovi, da naš okoliški sadjar ne prihaja direktno na trg, je več, med glavnimi vzroki je pa gotovo ta, da se zelo mnogo sadja pokuha v žganje, ker se žganje v Ljubljani dobro prodaja, saj je povprečna cena za liter 42% žganja 25 Din z vidika narodnega zdravja in tudi z vidika racionalnosti in rentabilnosti sadjarje pa bi bilo forsirati uporabo manj vrednega sadja v sadni most, obenem bi pa morali mnogo več sadja posušiti, saj suho sadje kot zdrava hrana zlasti pri deci mnogo odleže, kuhano pa daje zdravilo kreplivo pijačo.

Vedno in povsod pa mora biti prvi in glavni namen umne sadjarje pridelovalce prvovrstnega namiznega sadja predvsem za izvoz in za domačo konzum.

Tudi v najhujšem primeru pa preostane sadjarju še kuha žganja. S staljša žganjkuha tudi pridemo do zaključka, da je sadjarstvo v vsakem primeru aktivna panoga kmetijstva.

Primerjajmo vrednost sadja z vrednostjo koristi iz drugih panog kmetijstva, n. pr. živinoreje, vidimo, da nudi racionalno sadjarstvo, zlasti če izberemo krajevalnim klimatičnim razmeram primerne vrste, ob veliko manjšem trudu in riziku sigurnejše trajne dohodke kakor živinoreja.

zlasti tedaj do polne veljave, če bi bila zveza čez Zidani most začasno pretrgana, na kar pa moramo pri etanju sedanjih sredstev in pri važnosti tega železniškega križišča računati skoraj z apoklično gotovostjo.

Končno bi pa ta železniška zveza tudi mnogo doprinesla k spojitvi in siliti jugoslovenskega naroda v homogeno maso, saj bi bila živa žila za pomešanje Hrvatov in Slovencev ter vsa separatistična stremeljenja bi se v teku časa pod mlo roko tega dobrotnika popolnoma izgubila sama od sebe, ker bi se ta stremeljenja izkazala za škodljiva tudi gospodarskim potrebam naroda.

Druge železniške proge, ki bi bila ne samo za Dolenjsko, temveč za vso dravsko banovino in obenem tudi za Sušak in za vso našo obal Jadrana eminentne važnosti, je pa že tolikokrat zahtevana zveza katerekoli točke na progi Ljubljana—Novo mesto s Sušakom. V zvezi s progo Sevnica—Št. Janž—Trebnje bi od morja odrezano dravsko banovino po najkrajši poti zvezali z Jadranom.

Obenem bi bila pa ta proga tudi najkrajša zvezna linija med zahodnimi podonavskimi deželami in jugoslovanskega jadranskega obalja. Kakšen razmah tujeskega prometa bi s tem dobila naša obal, se ne da niti preceniti! Toda to je gotovo, da bi iz uboge Dalmacije lahko nastala druga Riviera, ki bi prav zaradi svoje mnogo bogatejše naravne in zgodovinske lepote in romantike tudi še prekašala.

Ne glede na to fato-morgano optimistične slike bodočnosti je ta železniška življenska potrebna srčna žila za zahodni del naše države in njeno obal. Samo s to operacijo bi gospodarsko bolni organizem ozdravel in postal neodvisen od svojega italijanskega soseda.

Dosega tega cilja bi bila lepa in hvalečna naloga za gospode narodne poslance v pošte prihajajočih volilnih okrajev, kakor tudi za vedno naraščajočo jadransko Stržo. Ta naloga na ni samo gospodarska, temveč tudi v naložbi pomenu nacionalna, saj bi novi trakovi tračnice postali neraztrljive železne vezi, ki bi posamezna plemena naroda in dele države zvezale skupaj in s morjem, in sicer z blagoslovom blagostanja, ki je najboljše temelj vsake države: kniti navzile vsemu idealizmu ostane vendar resnica etarage realizmičnega taka nazadnje kot edino pravo notranjopolitično načelo. Tbi bene — ibi patria!

Robert Barbo

Cene živil v Ljubljani in Mariboru

Primerjanje obeh tržnih poročil nam v splošnem pokaže, da so v Mariboru živila cenejša

Ljubljana, 24. decembra.

V Ljubljani se še čisto radi pobahamo, da je vse poceni, pogosto pa tudi tožimo nad dražino ter se sklicujemo, da so n. pr. živila v drugih krajih cenejša. Kmečki živilski trg je v Ljubljani že več let zelo dobro založen in temu je tudi treba pripisovati, da so nekatera živila pri nas tako poceni, kot niso niti v manjših krajih na podeželju. Tega se pa mnoge gospodinjne ne zavedajo. Vendar so morda v nekem pogledu upravičene govorice, da je Ljubljana drago mesto. Na govorice pa nečemo zidati ter nam naj pokažejo le stvarna poročila ljubljanskega in mariborskega tržnega nadzorstva sliko o razmerju tržnih cen med našimi največjimi mesti. Oznail se bomo na cene, ki sta jih ugotovili tržni nadzorstvi v tem mesecu. V splošnem se cene niso mnogo spreminjale vse leto, zato veljajo sadnja tržna poročila za daljšo dobo; bistveno se razmerje tržnih cen med obeh mesti ne spreminja.

V poročilih so najprej navedene cene mesa, ki tudi najbolj zanimajo naše gospodinj. Mariborsko poročilo je podrobnejše ter temeljitije, zato si naj ljubljanske gospodinjce, ki itak dobro poznajo cene v Ljubljani, ustvarijo same sodobo o razmerju med Ljubljano in Mariborom. Kjer nimamo pri rokah podatkov Govodina I. vrste brez priteže je v Mariboru po 10 do 14 Din, a priteže po 8—10; v Ljubljani je govodina I. vrste po 10—12 Din (najbrž s pritežo, česar pa ni v poročilu navedeno). Govodina II. vrste (M.)

po 6—8 Din, (L.) 8—10, III. vrste (M.) po 4—6 Din, (L.) 5—8 Din. Teletina je v Mariboru I. vrste po 8—12 Din (brez priteže) 10—14 Din, v Ljubljani pa po 10 do 14 Din. Še tem cenejša je teletina II. vrste v Mariboru, po 4—8 Din, dočim je v Ljubljani po 8—14 Din. Svinjina je tudi cenejša v Mariboru, in sicer I. vrste po 8—12, dočim je v Ljubljani po 14—16 Din; II. vrste (M.) 6—10, (L.) 10—14 Din. Ledvice (M.) 9—12 Din, (L.) 18—20. Slanina je v Mariboru po 10—14 Din kg, dočim je v Ljubljani domača po 13—14 Din kg, hrvaška po 14—15. Salo je v Mariboru po 10 do 14, v Ljubljani po 16 Din. Zrezek je v Mariboru po 10—16 Din. Prekajena svinjina ima naslednje cene v Mariboru: carsko meso po 14—18 Din, zavita gnjat po 15—16, gnjat s kostmi 16—20, karé 14—16, krače 8—12, rebra 14—14, mesnata slanina 14—25, navadna 14—20, soljena 13—16 Din. V Ljubljani je prekajena gnjat po 18—20 Din, prekajeno meso I. vrste po 20—22 Din. Konjsko meso prodajajo v Mariboru po 3—4, v Ljubljani po 4—6 Din. V Mariboru prodajajo tudi cele odjke, in sicer komad po 50—70 Din. Jagnjetina je v Mariboru po 8—10, v Ljubljani po 12 Din.

Ljubljance bo najbrž presenetilo, da so kranjske klobase v Mariboru cenejšje kot v Ljubljani, in sicer po 16—23 Din kg, dočim so pri nas (sveže) po 24 Din (Mariborčani menda iz lokalnega patriotizma ne cenijo posebno tujih specialitet). Debrčanske klobase so v M. po 8 do 20, v L. po 22 Din kg. Hrenovke so v M.

po 16—22, v L. po 18 Din kg. Satalade v M. 15—20 Din, L. 18 Din kg. Vprašanje je s čim tlačijo tlačence v Mariboru, ker jih prodajajo po 10—20 Din kg, dočim so v Ljubljani po 6 Din. Salame so v Mariboru po 16—28 letne, lovske 20—28, ogrske 45—60, turistijske 20—50 Din kg itd. Ljubljanske poročilo ne navaja cen salam kot tudi ne konzerv. Konzerve prodajajo v Mariboru po 20 Din carsko meso, gnjat brez kosti 28, haše goveji in svinjski 6, gulaš 6—10, pastete: fazanove 4—6, gnjatne 4—8, gosje 10—16, srnjakove in zajčje 4—6 Din doza. Tudi specialitete v Mariboru niso drage, n. pr. fazani so komad 12—20 Din, zajci pa 15—20 Din komad. Srnjino prodajajo v Mariboru tako poceni, kot pri nas govodino, po 10—11 Din kg. Pri cenah rib ni bistvenih razlik med Mariborom in Ljubljano. Perutnina je pa v Mariboru skoraj nekoliko dražja kot v Ljubljani, odkar imamo na ljubljanskem trgu nekakšen dumping zaklane perutnine. Tako so n. pr. v Mariboru zaklane gosi po 15—16 Din, v Ljubljani so pa po 12 do 14 Din kg. Toda v Mariboru so na trgu češče žive gosi, ki jih prodajajo komad po 30—40, dočim jih v Ljubljani kupujemo le ob Martinu.

Jajca so v Mariboru in v Ljubljani enako draga. Mlečni izdelki so v Mariboru: polno mleko po 1.50—2 Din liter, čajno maslo 24—32 Din kg, kuhano 24, presno 20—22 Din kg; v Ljubljani so pa po sledečih cenah (a nismo upoštevali božične konjunktur): mleko po 2—2.25 Din liter, presno maslo po 22—24 Din kg, čajno maslo po 28—32 Din, kuhano 24 Din. — Kruh prodajajo v Mariboru in Ljubljani po povsem enakih cenah.

Ljubljance najbolj zavidajo Mariborčane zaradi vina, toda neupravičeno. Kajti, čujte in strmite, v Mariboru je staro belo vino po 14—20 Din, v Ljubljani pa po 12—16 Din! Cenejšje je pa črno vino, 12—14 Din staro v Mariboru. Novo belo vino je v Ljubljani dražje kot v Mariboru, in sicer je po 10—14 Din, v Mariboru pa po 8—10 Din.

Za sočivje in zelenjavo je težko določiti ceno, kar vedo tudi gospodinjce. Vendar ljubljanske poročilo navaja cene v splošnem na kg, čeprav so v veljavi merice, komadi in šopki. Primerjanje s mariborskimi cenami je zaradi tega oteženo. Značilno pa je n. pr. za krompir, da je v Mariboru po 50—75 par, v Ljubljani pa po 75 par na debelo. Luščeni fižol je v Mariboru 1.50—2 Din, v Ljubljani pa kg 2—4 Din. Pri kislelu zelju in repli ni razlik, s cenami zelenjave so pa Ljubljance tudi lahko zadovoljni, zlasti še, ker tudi v Mariboru ni cenejša.

Specerjsko blago je v splošnem enako drago v Mariboru in Ljubljani. V oči pa pade razlika pri sladkorju, ki je v Ljubljani po 16 Din, v Mariboru pa po 14.75—15 Din kg. Tudi namizno olje je v Mariboru cenejšje, in sicer je po 11—13 Din liter, dočim je v Ljubljani navadno po 12 Din, finejšje pa po 17 Din. Bučno olje je v Mariboru po 9—10 Din. Riz je v Mariboru po 3.50—11, v Ljubljani po 5.50 do 10 Din kg. Jajčne testenine so v Mariboru po 7 do 16 dinarjev, navadne pa po 5—8 Din kg, dočim so v Ljubljani najcenejše navadne po 6 Din, boljše po 10 Din kg.

Nekateri mleviski izdelki so v Mariboru cenejši kot v Ljubljani. Ajmova moka je v Ljubljani draga, po 4.50—8 Din, v Mariboru pa kg I. vrste od 2.50—5 Din. Pšenična moka št. 00 je v Mariboru 2.35 do 2.75 Din kg, v Ljubljani pa št. 0 3 Din kg. Koruzna moka je v Mariboru po 1.30 do 1.75 Din kg, v Ljubljani pa po 2 Din kg, cenejša.

Sadje je v Ljubljani zadnja leta nekoliko cenejšje, vendar je dražje kot v Mariboru, kjer so bruske po 3—5 Din, jabolka po 2—4 Din kg; v Ljubljani so bruske po 4—10 Din, jabolka 2.50—6 Din. Orehova jedra so pa v Ljubljani cenejšja, po 18 Din, v Mariboru so pa celo po 24 Din kg.

Primerjanje obeh tržnih poročil nam pokaže v splošnem, da so v Mariboru živila cenejšja. Upoštevati je treba, da je to ali ono še dražje ali cenejšje v Ljubljani, ker so v tržnem poročilu nekatere cene pavalne. Naša naloga ni, da raziskujemo, odnosno ugotavljamo, zakaj je to ali ono v Ljubljani dražje; važno vlogo najbrž igra občinska davčna politika in razni prometni ter krajevni čintilji.

Naši javnosti!

Ljubljana, 24. decembra.

Beda med našimi akademiki je vedno hujša in v teh težkih dneh je priklopala do vrhunce. Številni akademiki so danes brez zadostne obleke, v nezakurjenih sobah jim je onemogočeno študiranje in mnogi poznajo le po en obrok hrane dnevno. Akademiku

Celo New York se zanima za našo Planico

Od vseh strani že vprašujejo, kako bo letos z našo slavno skakalnico — Norvežani čakajo samo na poziv

Ljubljana, 24. decembra. Spet enkrat se je pokazalo, da je sport sila, ki v svetu nekaj velja, da je včasih najučinkovitejše propagandno sredstvo. Tega ne more nihče zanikati, pa naj bo še tak neprijatelj sporta. Zgovoren primer za to je Nurni, najboljši tekač vseh časov. Finska je zaradi njega postala slavna in znana vsemu svetu. In kar je za Finsko Nurni, je za nas Planica, ona Planica, ki so jo pri nas nedavno poznali edino planinci, ki so hodili na Jalovec. Planica je ponekod ime Jugoslavije v širni svet in danes menda ni človeka, ki čita časopise, pa bi ne vedel, da je v Jugoslaviji, v Planici največja in najpopolnejša smučarska skakalnica na svetu. Skoro preko noči je postala ta gorenska vasica oziroma dolina slavna. Ko je SK Ilirija pričela graditi svojo impozantno skakalnico, svet še ni vedel o Planici. Znana je bila le nam, ki smo vedeli, da v Jugoslaviji ni zlepa kraja, ki bi se glede snežnih prilik lahko primerjal s Planico.

VES SVET SE ZANIMA ZA PLANICO. Neizkušeni smo. Planica je to pokazala. Njenega ogromnega pomena nismo znali izkoristiti tako, kakor bi morali. Preveč smo se kopali v navdušenju in ponosu. Inozemci sami so nam naredili reklamo. Zimskosportni savez, kamor so se vsi obračali, je razposlal raznim časopisom in agencijam okoli 500 posnetkov Planice. Pozno — čez 7 do 10 dni. Nihče pa ni pričakoval, da bodo tekme v Planici odjeknile po vsem svetu. Marsikatera agencija je slike odklonila, češ, da niso več aktualne. Priporočali so se za naslednjo sezono. Veliko napako smo storili. Zastonj se nam je ponudila ogromna reklamna prilika. Celo naši časopisi so o Planici pisali le nekaj dni — najboljši dokaz, da se nismo zavedali važnosti velikega dogodka. Komaj se je zdaj oglasila zima, že je završalo. Ne med nami, mi smo spali. Dola je kopica dopisov, vsi o Planici. Kaj bo letos, kako je s skakalnico? Oglašili so se Berlin, München, Poljska, Švica, celo New-

NORVEŽANI ČAKAJO NA POZIV. Norvežani, ki so bili v Planici, jo nameravajo tudi letos obiskati. Vsi so se oglašili s pismi. Birger Ruud je v Garmisch Partenkirchenu, kjer pripravlja Nemce na olimpijado, Alstätt je tudi v Nemčiji, Per Jonson v Španiji, Uland v Franciji, Guttormsen v Curihu, Sörensen in Urdahl pa v Avstriji. Sigmund Ruud potuje kot trgovski zastopnik po Evropi in je poslal JZSS dopis, ki pravi v njem: »Vsi smo pripravljeni in čakamo na poziv.«

KUHINJSKA MODROST... V Planici se je našlo Kolumbovo jajce. Med tekami je bilo v Planici nemogoče vreme. Norvežani so obupavali. Graditelj

skakalnice Rožman je začel izhod. Južen sneg se je nenadoma strdil. Brez coprnice so bili ukročni naravni elementi. Kaj vzame gospodinja, ako dela sladoleđ? Salmijak! Rožman je storil isto in nasul na skakalnico salmijaka. Ta enostavna, čeprav na dlani lebeča ideja, je Norvežane silno presenetila. Saj mora prinesiti prevrat: zaradi južnega snega ne bo treba odpovedovati tekem. Salmijak bo za vedno odstranil to nevarnost. Koliko prireditev je že bilo zaradi odjuge odpovedanih! In spet je bila Planica poklicana, da premosti tudi to oviro. Tako enostavna je bila ideja, da nihče ni pomislil nanjo. Rožman je v svoji kulantnosti rade volje pojasnjeval. In rezultat? Kar ve slehera gospodinja, kar pove vsaka kuhinjska knjiga, so izkoristili v trgovske namene. V Švici so začeli na debelo izdelovati trdi salmijak in ga prodajajo pod imenom »Skicement« z ogromnim zaslužkom. Rožman ni dal svoje ideje patentirati, bilo bi brez pomena, ko jo lahko vsakdo najde v kuhinjskih bukvah. Toda kuhinjska modrost je eno, Kolumbovo jajce pa nekaj drugega.

potrebno za zgradbo strelšča. Delati se je začelo 15. maja in 17. junija je bil že začetek streljanja. Svečana otvoritev strelšča je bila 29. julija pod pokroviteljstvom ministra br. Puclja. Strelšče leži na idiličnem kraju lepega Šumberka v trikutu reke Bistrice in Rače; vredno je okroglo 15.000 Din, od katere vsote je šlo samo za delo čez 6000 Din in je vse plačano. Naša družina je na svoje strelšče lahko ponosna in le mimo-grede pribijamo dejstvo, da kar se je nam posrečilo, ni dosegla nobena družina našega strelskega okrožja v takem obsegu in tako kratkem času. Obisk strelskih vaj je bil zadovoljiv, od strani mladine bi bil lahko boljši, za katero edino je bil vložen ves veliki trud pri zgradbi strelšča in dela bratov odbor-nikov na njem. Mladino pozivamo, da žrtvuje vsak nekaj uric v pouku in spoznavanju v obrambo naše lepe Jugoslavije, za katero je že toliko naših bratov in nazadnje še naš največji brat žrtvovalo svoje najdražje — svoje življenje. Naša družina beleži tudi lepe uspehe v streljanju. Na banovinskih tekmah 6. oktobra v Ljubljani so si priborili bratje Juv-an, Paternost, Pavlič, Škril in Gabrijel od 38. ekip 5. mesto s 2399 točkami na družinski tarči, za kar je prejela družina nagrado in diplomu, brat Paternost je zasedel 16. mesto z 278 točkami na Triglav-ski tarči in dobil od strelskega okroga di-plomo. Odbor je oskrbel tudi za sobno stre-ljanje, ki se vrši vsak tork v kegljsku brata Šribarja. Iz izčrpnega poročila agilnega blagaj-nika brata Senice Joška ml. je razvidno, da je imelo društvo 15.646 Din dohodkov in 15.450 Din izdatkov. Skupni denarni promet 31.096 Din. Pri slučajnostih so po-segli v debato še dr. Hočvar, Strnad, Stenovec in drugi. Bratu predsedniku Mi-liču gre poleg odbora za vse največja za-hvala. Pri glasovanju je bil ponovno so-glasno izvoljen brat magister Milič Drago, nakar je bil občni zbor zaključen. Čuvajte Jugoslavijo!

Udeleženci zgodovinske tekme v Planici. Stojijo od leve na desno: Palme, Novšak (oba Jugoslavija), Hoff, Birger in Sigmund Ruud, Alstätt, Uland (vsi Norveška), Hülli (Avstrija), Pipenbacher, načelnik smučarske sekcije SK Ilirije; sede: Urdahl, Guttormsen, Sörensen in čisto spredaj Jonson (vsi Norveška)

Skakalnica je bila dograjena, ognjeni krst naj bi bila velikopotezna prireditev. Preizkusili naj bi jo najboljši skakači sveta kot poročilo, da je prvovrstna. Inozemski tisk je z nekakšnim nezaupanjem prav na kratko poročal, da grade v Jugoslaviji tako zvano mamut-skakalnico, ki bo po dimenzijah prekašala vse dotedanje. O njeni praktični uporabnosti so močno dvomili. Kako bi tudi ne? Kaj je do tedaj pokazala Jugoslavija v zimskem sportu? Poznali so kvečjemu Jožeta Janšo, to pa je bilo tudi vse, kar so o nas vedeli. Njih nezaupanje je bilo opravičljivo. Kaj, Jugoslavija, novinec v belem sportu, da bi z lastnimi silami zgradila največjo skakalnico? Malo verjetno.

PLANICA — SVETOVNA SENZACIJA

Tako in podobno so pisali listi. Svet je skeptično motril Planico. Napočil je zgodovinski 25. marec 1934. Snega ni bilo nikjer, razen v Planici. Toda vreme! Norvežani, ki so se vozili v Planico, so na poti obupavali. Še 15 minut pred Ratečami-Planico ne duha ne sluha o snegu. Naenkrat bela odeja. Čeprav utrujene, jih je gnalo k skakalnici. Časopisi so prinašali prve vesti o rezultatih treninga. Svet je strmel. Norvežani so za nedeljo napovedovali sigurno smrt svetovnemu rekordu. Le nekaj jih je skrbelo. Deževalo je, nato pripeka, sneg močno južen. Prireditev odpovedati? Tudi ta ovira je padla. Brihtna slovenska glava je našla izhod! Drug za drugim so se poizkušali človeški ptici, dosegli do tedaj neslutene daljave. Vsakdo v večstisoglavni

Naša znamenita skakalnica

množici je čutil, da je priča svetovnega zgodovinskega dogodka. Svet se je zganil. Časopisne agencije so zahtevale podrobnosti. Povsod je bil govor o Planici, o Jugoslaviji. Kje je ta dežela, kjer so mogoči skoki do 100 m? Telefon je brnel neprestano.

York se je zanimal za Planico. Sigmund Ruud je pisal, da so se norveški časopisi več mesecev neprestano bavili s Planico, ki da je senzacija sezone. V eni sapi so pisali Holmenkoln—Wasa—Kandahar—Planica. Listi so naglašali, da bo skakalnica povečana na 100 m. Ruuda je to najbolj zanimalo. Odgovoriti so morali, da sredstva ne dopuščajo. Skakalnica bo preurejena toliko, da bo rezultat prejšnje sezone izboljšana, Sigurni skoki do 95 m.

PROPAGANDNI POMEN PLANICE

Nikjer na svetu se ne more govoriti o skokih, ne da bi se omenila in upoštevala Planica. V tem je največji propagandni pomen. V tem pogledu je Planica prav spretno izkoristil »Putnik«. Svoj zimski prospekt je na naslovni strani opremil s sliko planiške skakalnice, kot simbolom sportnega življenja v Jugoslaviji. Zelo posrečeni osnutek, lep primer uspešnega propagandnega sredstva, je delo arhitekta Omahna.

Veliko propagando so nam napravili Norvežani. Oblegali so jih časopisi za izvirne vesti. Norveški skakači niso štedili s priznanjem in pohvalo. Jugoslavijo so poveličevali. Tekmovali so na nešteti, po švicarskih hotelskih podjetjih organiziranih prireditvah. Mondena publika se jim je pač divila, kakor se divi spretneju akrobatu. Globljih čustev niso pokazali. Pri nas so bili Norvežani kakor doma. Triumfalni sprejem in družabni večer v Ljubljani je hladne Skandinavce globoko presunil. Pozabiti niso mogli, hoteli so se oddolžiti. Povsod so govorili v superlativih o Jugoslaviji. Čeprav so sami prispevali doberšen del k slavi Planice, so napravili zanjo neprecenljivo reklamo. Tudi Nemci niso ostajali. Naš nemški trener Erich Marx, je imel v nemškem radiu 10 predavanj o Planici, našem smučarstvu, o Jugoslaviji. Odveč je naglašati, kakšno uslugo je napravil našemu tujskemu prometu.

SPORTNI POMEN PLANICE

Skakalnica v Planici je spet začela pogostoma stavljen vprašanje. Kje je meja dolžine, ki jo more doseči skakač? Na Norveškem, kjer nimajo velikih skakalnic, so se mnogi izjavili proti rekordnim skakalcem. Trdili so, da skoki nad 60 m nimajo nobenega sportnega haska. Je to akrobacija, ki nima s pravim sportom nič skupnega. Naziranj u voditeljev norveškega sporta se norveški skakači niso pridružili. Nastal je spor, ki se je končal z zmago skakačev. Sami so praktično dokazali, da ima skakanje na veliko daljavo v momentu, ko je tehnična stran skakalnice dobro rešena, isti pomen, kakor na krajših skakalnicah. Na veliki skakalnici se, po njihovem, pokaže tehnična dovršenost skakača v mnogo svetlejši luči, kakor na majhni. Zato so bili vsi skakači navdušeni za Planico, ki je postala predmet stalnega proučevanja: kje je meja dolžine, ki jo more doseči človek. Od vseh strani so prihajala povpraševanja o načinu gradnje in načrtih skakalnice. Strokovnjaki so si bili edini, da je planiška skakalnica v vsakem pogledu edinstvena in da lahko služi za vzor vsem graditeljem velikih skakalnic. Ni čuda, da so njen profil ponatisnili vsi večji listi v inozemstvu.

Se nekaj ima Planica, kar je težko dobiti. Skakalnico je mogoče podaljšati za skoke do 150 m in še več. Mogoče bodo neke zgradili večjo skakalnico, kakor je sedanja v Planici, toda naša ima vedno možnost, da se prilagodi novim izkustvom in da spet prednjači. V veliko zaželenje nam je, da je danes v svetu sporno vprašanje tehnike, kako graditi velike skakalnice, našo rešitev pri nas samih. Zato je rekordna skakalnica v Planici naš uspeh in naš ponos.

Prva instanca javnega mnenja

To so možakarji, ki jih srečujemo pogosto v Zvezdi in v Monte Carlu ter pri vseh važnih lokalnih dogodkih

Ljubljana, 24. decembra. Javnega mnenja prav za prav ni, kajti kdo si še upa povedati kaj javno? Toda častni naziv naj ostane in ne jemljimo »javnemu mnenju« vsaj lokalnih pravil. Časopisje seveda ni istovetno z javnim mnenjem, ta sloves je izgubilo že zdavnaj. Nobena skrivnost pa ni, če povemo, da je prva instanca javnega mnenja tisti krožek naših dobrih možakarjev, ki jih pogosto srečujemo v Zvezdi in v Monte Carlu ter seveda pri vseh važnih lokalnih dogodkih. Vse jih zanima in o vsem zavzamejo svoje stališče, čeprav bi človek mislil, da so obrnili že vsemu hrbet ter da se bavijo le z vremenskimi vprašanji. Zato jim pa delamo tem večjo krivico, ker se tako malo zanimamo za nje. Vsaj enkrat na leto bi se moral obrniti reporter na »prvo instanco javnega mnenja« ter pomočiti pero v interesu najbolj pozabljenih.

Toda z intervjuji nič ne opraviš. In četudi bi se shajal z možaki vse leto v Zvezdi, v Tivoliju, na trgu in kjer pač imajo neajvna vsakdanja zborovanja, bi ti ne povedali nič — dokler bi ne stopil v njihovo bratovščino. To pa pomeni, da bi moral počakati na vpokojitev. Sicer govore z vsakim, a križe in težave razkrivajo le med seboj. Nikomur ne potožijo nad nizko pokojnino in ne nad dolgim mesecem ter jih zelo vznemirja, če čitajo kaj o sebi, zlasti, ako kdo namiguje, da niso kapitalisti. Ali mislijo, da smo vpokojenci lačenbergerji? — Tega res ne sme nihče misliti. Vpokojenci so značajni možje, ki radi povedo svoje mnenje na pravem kraju in ob pravem času o vsem in vsakem, nikdar pa ne obračajo javno žepov in ne odkrivajo, kaj se godi v želodcu.

Razgovor med reporterjem in vpokojen-cem bi pa bil približno takšen: — Najsrčnejši so, vpokojenci; vsi stanovci se bore z vsemi silami za obstanek, vi ste vsaj nekoliko poplačani za svoj življenjski trud, da vam ni treba skrbeti, kaj bo jutri.

Molk. — Kajne? — Ali govorite z menoj? — Oprostite, mislim sem, da ste upokojeni. Moj sorodnik vas pozna in je dejal — Kar povejte: obrekoval me je! Z njim se nisem pil bratovščine. Dandanes bi bil rad še vsak penzionist! Ali vaš sorodnik igra tarok? — Vstal je meni nič tebi nič, preden je pa odšel, je prijzno dejal: Oblašci se! — Barometer pada, prej sem bil v Zvezdi. — Ne verjamem. Pojdem pogledat. — Srečala sva pismonošo. Mož ga je po-tegnil za rokav. Nekaj sta šepetala skriv-

nostno. Nenadno se mu je razjasnil obraz. — Ne bo dežja, saj se mi je zdelo, da bo solnce. — Je dejal veselo.

V Zvezdi so ga že težko pričakovali tovariši. Strumno so ga pozdravili: — Si že dobil?

— Jutri! je odzdravil. — Ali je to nov pozdrav? sem vprašal. Nihče ni odgovoril. Ponovil sem vprašanje. Odgovorili so rezervirano: Star! — Skrivnostnih obrazov so si pošepetavali, a kmalu so se tako razvneli, da ni bilo treba napenjati ušes.

— Noče priznati! On je pisal, nihče drugi kot Lovre! Lahko se norčuje iz nas, dvojni zaslužkar! Lačenbergerji pa nismo! Nikdar več ga ne bom terjal za četrto! Iz penzionistov se norčuješ! Saj si tudi ti penzionist!

Lovre se je pa samo muzal. Dobro mu je dela hvala. Rad bi že priznal, da je pisal on, a Janez pravi: Boš pa dal za liter! Saj si plačan od vrstice. Dva meseca že nisem imel nič mokrega v ustih. — Ze spet se hvali! Fantje, jaz pa danes nisem imel niti nič suhega — — Kaj bi govoril, saj nismo lačenbergerji!

Jutri!

— Ali si ga res srečal, Lojze?

— Hinačvi, najbrž ste že dobili in taji-te! Kdo da za štefan? Jaz dam jutri.

— Lovre je na vrsti! Danes stara ne kuha in mi ni treba domov kosit. Kdo ve za dobro pijačo?

Lovre se je skril za vremensko hišico. Janez je tudi pogledal na barometer, a Lovreta ni bilo več, najsi ga je še tako iskal okrog in okrog.

— Fantje, dež bo! je dejal Janez, kar pomeni »Zbogom!«

Jutri! so odzdravili tovariši, kar pome-ni »Na svidenje!«

Ko se pa nervozno pozdravljajo kot po pregovoru: »Rečem ti, da mi ne porečeš: Si že dobil? — tedaj je nervoznost sumlji-va in kmalu uganjejo, da odzdrav »Jutri!« ni iskren. In tedaj jih niti ne zanima ba-rometer.

— Si že dobil? — Ju — — Obljubil si, danes si na vrsti! Pol litra! — Najemnino sem plačal. — Cestitam! — Kurivo — — Saj ne bo snega! — Čevlji — hčer brez službe — žena bolna — — Pojdiva! — Samo pet dinarčkov imar- — Dovolj je! — Fantje, dež bo!

Prodaja elektro-tehničnega materiala

Ljubljana, 24. decembra. Brez dvoma spada elektrotehnična obrt v vrsto onih del, ki zahtevajo poleg ročnosti v delu tudi brezpopojno poznavanje materiala, kakor poznanje lastnosti elektrike. Ako je upravičena zahteva v katerikoli obrti, da mora imeti izvrševalec zakonsko strokovno izvežbanost, je to v prvi vrsti pri električni stroki, kajti ravnanje z elektriko ne zahteva strokovnjaka zgolj radi ekonomije dela, nego predvsem radi življenju nevarnih lastnosti elektrike. Statistika smrtnih slučajev po el. toku, ki jo prikazuje »Elektrotehniische Wirtschafte«, nazorno predčuje visok odstotek nevarnosti tudi pri sicer čisto običaj-nih električnih uporabnih predmetih, ki postanejo opasni po nestrokovnjakem ravnanju lajka — šušmarja. Borba proti šušmarstvu zadene v elektrotehnični obrti predvsem na postavko zapravljanja mate-rijala, zapravljanja energije in na poveča-nje življenjske nevarnosti. Elektrotehnik dravske banovine so v zavesti, da bo elektrifikacija napredovala iz leta v leto in da bo zajela širše ljud-ske plasti ter postala sestavni del našega življenja, pokrenili akcijo proti udejstvo-vanju nestrokovnjakega dela, ki bi imelo za posledico pasivno zadržanje ljudstva proti važnemu gospodarskemu, socialne-mu in kulturnemu poslanstvu elektrike. Glavni pogoj, ki omogočuje udejetvova-nje šušmarjev v elektrotehniški stroki, je ta, da se še vedno prodaja elektrotehniški material po najrazličnejših prodajalnah, tako v specerijah, manufakturah, mlekar-nah, trg. z železom, po trafikah, poleg teh nestrokovnjakijskih prodajal na krajnjari-ju z el. materialom še najrazličnejši poti-niki, ki nimajo po večini niti izobrazbe, da bi ločili in poznavali material. Take prodajalne dajejo priliko šušmarjem, da si skrito nabavijo potrebno in izvršujejo dela elektrotehnikov brez vsake kontrole in dovoljenja. Seveda jih štiti morda ce-najša izvršitev, saj ne plačajo niti obrta,

niti davkov, niti ne odgovarjajo za izvršitev, kar jim omogoča proviziorno in površno delo. V takem delu pa je življenjska nevarnost in zapravljanje mate-rijala ter el. energije. El. material naj prodajajo le zakonsko usposobljeni elek-trotehnik, ki ga tudi poznajo.

V interesu varnosti prebivalstva je, da se zabrani splošna prodaja el. materiala in da se tako zaščiti važna obrt

Strelska družina v Domžalah

Domžale, 23. decembra. V nedeljo 16. t. m. je imela naša še mlada, toda agilna Strelska družina svoj I. redni občni zbor, na katerem je doka-zala, kaj vse se da doseči tudi v teh težkih časih z dobro voljo, delom, energijo, disciplino in pod dobrim vodstvom. Ob 15. uri je predsednik br. Milič Drago v narodni šoli otvoril občni zbor, ugotovil sklepčnost ter pod vtisom naše največje narodne nesreče izpregovoril ne-kaj toplih besed v počastitev spomina kralja mučenika. Vsi navzoči so v globoki boli in velikem spoštovanju do blagopo-kojnega ponovili trikratni »slava muče-niku«.

Našem ljubemu mlademu kralju Pe-tru II. — je nadaljeval predsednik, pa pri-segamo neomajno zvestobo na njegovi težki poti po zgledu njegovega velikega in slavnega očeta, pozdravljamo ga vsi iz dna srca. Naj živi kralj Peter II. in nje-gov kraljevski dom.

Po pozdravnem govoru navzočih in po-sebej se predsedniku občine br. dr. Hočvarju se je predsednik br. Milič spomnil tudi dveh umrlih ustanovnih članov, to je br. Majdiča in br. Egidija Šetine. Na-vzoči so stoji počastili njun spomin.

Iz izčrpnega poročila tajnika br. De-kleva Ferda posnemamo, da šteje družina 141 rednih članov, od katerih je 23 ustanovnih in 4 izredni. Na ustanovnem občnem zboru izvoljeni odbor je pristopi-l takoj k delu. Poiskal je primeren pro-stor, napravil načrte, pogodbe, zbiral ustanovne člane, material in ukrenil vse

potrebno za zgradbo strelšča. Delati se je začelo 15. maja in 17. junija je bil že začetek streljanja. Svečana otvoritev strelšča je bila 29. julija pod pokroviteljstvom ministra br. Puclja. Strelšče leži na idiličnem kraju lepega Šumberka v trikutu reke Bistrice in Rače; vredno je okroglo 15.000 Din, od katere vsote je šlo samo za delo čez 6000 Din in je vse plačano. Naša družina je na svoje strelšče lahko ponosna in le mimo-grede pribijamo dejstvo, da kar se je nam posrečilo, ni dosegla nobena družina našega strelskega okrožja v takem obsegu in tako kratkem času. Obisk strelskih vaj je bil zadovoljiv, od strani mladine bi bil lahko boljši, za katero edino je bil vložen ves veliki trud pri zgradbi strelšča in dela bratov odbor-nikov na njem. Mladino pozivamo, da žrtvuje vsak nekaj uric v pouku in spoznavanju v obrambo naše lepe Jugoslavije, za katero je že toliko naših bratov in nazadnje še naš največji brat žrtvovalo svoje najdražje — svoje življenje. Naša družina beleži tudi lepe uspehe v streljanju. Na banovinskih tekmah 6. oktobra v Ljubljani so si priborili bratje Juv-an, Paternost, Pavlič, Škril in Gabrijel od 38. ekip 5. mesto s 2399 točkami na družinski tarči, za kar je prejela družina nagrado in diplomu, brat Paternost je zasedel 16. mesto z 278 točkami na Triglav-ski tarči in dobil od strelskega okroga di-plomo. Odbor je oskrbel tudi za sobno stre-ljanje, ki se vrši vsak tork v kegljsku brata Šribarja. Iz izčrpnega poročila agilnega blagaj-nika brata Senice Joška ml. je razvidno, da je imelo društvo 15.646 Din dohodkov in 15.450 Din izdatkov. Skupni denarni promet 31.096 Din. Pri slučajnostih so po-segli v debato še dr. Hočvar, Strnad, Stenovec in drugi. Bratu predsedniku Mi-liču gre poleg odbora za vse največja za-hvala. Pri glasovanju je bil ponovno so-glasno izvoljen brat magister Milič Drago, nakar je bil občni zbor zaključen. Čuvajte Jugoslavijo!

Naša družina beleži tudi lepe uspehe v streljanju. Na banovinskih tekmah 6. oktobra v Ljubljani so si priborili bratje Juv-an, Paternost, Pavlič, Škril in Gabrijel od 38. ekip 5. mesto s 2399 točkami na družinski tarči, za kar je prejela družina nagrado in diplomu, brat Paternost je zasedel 16. mesto z 278 točkami na Triglav-ski tarči in dobil od strelskega okroga di-plomo. Odbor je oskrbel tudi za sobno stre-ljanje, ki se vrši vsak tork v kegljsku brata Šribarja. Iz izčrpnega poročila agilnega blagaj-nika brata Senice Joška ml. je razvidno, da je imelo društvo 15.646 Din dohodkov in 15.450 Din izdatkov. Skupni denarni promet 31.096 Din. Pri slučajnostih so po-segli v debato še dr. Hočvar, Strnad, Stenovec in drugi. Bratu predsedniku Mi-liču gre poleg odbora za vse največja za-hvala. Pri glasovanju je bil ponovno so-glasno izvoljen brat magister Milič Drago, nakar je bil občni zbor zaključen. Čuvajte Jugoslavijo!

Zamenhofov večer v Trbovljah

Trbovlje, 23. decembra.

Tukajšnji esperantski klub je 15. t. m. zvečer ob 20. uri počastil spomin na 75-letnico rojstva avtorja esperantskega jezika dr. L. L. Zamenhofa s skromno prireditvijo. Baš v soboto, 15. t. m., je preteklo 75 let, odkar se je rodil zme-niti iznajditelj mednarodnega jezika esperanta. Dr. Ludovik Lazar Zamen-hof se je rodil v poljskem mestu Bialy-stok kot sin gimnazijskega profesorja. Po poklicu je bil zdravnik. Že v zgodnji mla-dosti je obvladal rusko, poljsko, nemško in hebrejsko. Po dolgoletnem študiju se mu je posrečilo zbrati iz glavnih evrop-skih jezikov nov mednarodni jezik, ki ga je nazval esperanto. Leta 1887 je izdal prvo knjigo v ruskem jeziku, katera je vsebovala 16 slovničnih pravil, slovarček z 900 besedami ter besedila iz biblije, krščanske molitve »Oče naš« ter razna pi-sma in pesmi. Ta mala knjižica je bila temelj, na katerem se je zgradila mogoč-na in bogata današnja esperantska lite-ratura, ki obsega že mnogo tisoč knjig in brošur, tako v originalu kakor tudi v pre-vodu. Zamenhof se je vrjel z vso vnamo na delo. Ze pred vojno se mu je posre-čilo zasidrati esperantsko gibanje skoro med vsemi narodi sveta. Svetovna vojna je to gibanje močno zavirala, toda po svetovni vojni, ko so izmučeni narodi vedno bolj čutili potrebo mednarodnega sodelo-vanja in sporazumevanja, je tudi esperan-to naglo napredovalo. Danes je esperantski pokret v vseh državah sveta že tako raz-širjen, da se z gotovostjo pričakuje, da postane esperantski jezik v dogledni bo-dočnosti mednarodni občevelni jezik in da ga bo prej ali slej pričela uporabljati tudi diplomacija. Tako je namreč na Ja-panskem, v Novi Zelandiji, Avstraliji, Ameriki, v Nemčiji, Franciji, Angliji, pa tudi v naši državi se zelo širi. Nekateri dr-žave ga že tudi uvajajo obvezno v šole. Esperanto ne bo igral velike vloge le pri zelenih mizah mednarodne diplomacije, marveč prav posebno vlogo tudi v med-narodni trgovini. — Zamenhof pa ni do-čkal uspeha njegove izdajbe; umrl je 14. aprila 1917 v Varšavi kot reven zdrav-nik, saj je vse svoje dohodke in premo-ženje žrtvoval svoji ideji in podpiranju revežev.

Spominski prireditev, ki se je vršila v osnovni šoli, je obiskalo veliko espe-rantistov in prijateljev esperantskega po-kreta. Uvodoma se je predavatelj g. Zi-bret Franjo spomnil na patriotičnih besedah rojstnega dne blagopokojnega vi-teškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katerega spomin so navzoči počastili s »slava« klici. Nato pa je govornik povdar-jal velike zaslugе dr. Zamenhofa za espe-rantski pokret, ki bo v bližnji ali daljni bodočnosti pričel družiti razprte narode v veliko družino vseh narodov. Esperanto je Zamenhof zapustil vsem narodom, ki so se doslej nad eno tisočletje zama n trudi-li, da bi dosegli za medsebojne stike in sporazume enotno mednarodno običlo. Dejstvo je, da baš esperantski jezik čuva narodno samostalnost, ker je tudi naj-manjši narod enakopraven član v pogle-du esperantskega jezika v svetovni druž-i ni narodov. — V naši državi imamo Ju-go-slovensko esperantsko ligo, ki ima »voj sedež« v Zagrebu. Centri gibanja so v Beo-gradu, Sarajevu, Ljubljani, Osijeku, Ko-privnici i. dr. Kakor v drugih državah, ta-ko pokret tudi pri nas močno napreduje. Pokret je tudi v tujko-prometnem oziru za nas velikega pomena, saj se je vršila tudi letos v esperantskem jeziku potom radia in brošur etc. velika propaganda. Tudi v Trbovljah se je gibanje letos moč-no razmahnilo, saj obiskuje letošnji jezi-kovni tečaj doslej najvišje število prijate-ljev esperanta.

Po govoru tajnika kluba g. Zibreta je deklariral predsednik g. Simič esperant-sko pesem »Molitev pod zeleno zastavo«, ki jo je nato prevedel tudi v slovenščino. Najo je bila ta redka prireditev zaklju-čena.

Frank Heller:

Sibirski brzovlak

ROMAN

Prvo poglavje

Globok mir je ležal nad Evropo, Azijo, Afriko in Avstralijo. Valute so padale druga za drugo, politike so morile, prebivalstvo je umiralo od lakote, polovica sveta je klicala po orožju, druga polovica je bila brez dela, vojna furija je divjala na vzhodu, na jugu in na zapadu. Poljska je bila zapletena v vojno z Litvo, Rusija s Poljsko, Rumunija je grozila Madžarski, Madžarska je grozila Avstriji, Jugoslavija je klicala »jezik za zobmi! Italija, Italija je klicala »drži sama jezik za zobmi! Jugoslaviji. Globok mir je ležal torej nad vsem svetom, razen Amerike, ki si je bila izprosila blagoslov miru, ko je stopil plavalas moč na breg Rane.

Bil je švedski kandidat medicine, toda če bi ga hoteli živo označiti, kako je izstopil na breg v Sassnitzu, bi ne našli boljše primere, kakor če bi ga primerjali s starim Noetom. Ko je Noe izstopil iz barke, sta se starost in dvom zopet polastila zemlje, ki jo je vesoljni potop zamlan skušal obnoviti. Ko je stopal Gerdt Lyman po mostičku v Sassnitzu in stopil na nemška tla, sta tudi stopila starost in dvom na breg brezplodno opustošene Evrope.

Patrijarh, ki je videl, kako se potapljajo vesoljni svet, ni mogel gledati skeptične na bodočnost človeštva od medicince, ki je videl svet potopljati se v krvi. Ni bil star po letih, pač pa, kakor je upal, po duhu, in da bi to podčrtal, je pripadal klubu Zgodnjih starcev. Že v gimnaziji se je bil postavil na stališče nasmejanega dvoma. Razred za razredom so učinkovala njegova izpričevala, da je gledal vedno bolj skeptično na možnost razvojiteljavanja svetovnih zagonetk in tako se je utrdilo v njem naziranje, da je vsak trud zaman in nesmiseln.

Petnajst let vseučiliških idej je storičilo svoje, da je to naziranje v njem dozorelo. Vendar so ga pa tri stvari še zanimalo. Prva je bila svetovna vojna, proglas bankrota človeštva. Druga je bila okolnost, da se je njegov bratranec, ne pa on sam, oženil s parno kuhinjo v mestu in s tem mu je bil prihranjen nadaljnji brezplodni trud. Tretje, na kar je polagal glavno važnost,

so bile njegove psihijatrične študije. — Verjemite mi kot psihologu, — je zatrjeval, — ves svetovni sistem je fantazija blazneža. Vsi ljudje so blazni. Tega, kar imenujemo štirindvajsetkaratni razumen človek, ni na svetu. Zamislite se v značaj manodepresivnih duševnih bolezni, — je zatrjeval, — v la folie circulaire v to bolezen, ki je krogo tok pretrane radosti za prazen nič in pretirane žalosti tudi za prazen nič, pa boš razumel, da muči nas vse »folie circulaire«.

Veselim se vsake malenkosti, izpita, ki ga imamo za seboj, menice, ki smo jo podpisali, ali pa žalostimo, če se nam kaj ni posrečilo — mar je to kaj drugega, nego kadar si blazneži v umobolnici manj roke nad razbitim steklom ali koščki papirja in tulijo od bolesi, če jim jih vzamemo? Ne. Vsa pot sveta ni nič drugega, nego manodepresivna duševna bolezen. V naših časih smo prišli v depresivni štadij, ker smo imeli svetovno vojno, nimamo pa nobenega povoda videti v svetovni vojni nekaj slavnostnejšega, kakor je vse drugo. Čež nekaj let se bomo veselili nečesa enako nespametnega. Vse prizadevanje je enako nesmiselno. Skomignij z rameni in to bo edina kretnja, ki ti ostane za sedanjost.

Tu pa tam je naganjal ta veliki skepticizem strah ljudi, ki so jamčili za njegove menice iz strahu, da bi ne postali smešni v njegovih očeh. Podpis je treba izmed vsega najmanj jemati preveč svečano. Tu se je samozavestno smehljaj in zatrjeval skrivnostno:

— Skeptik, kakor sem jaz, lahko dvomi o morali vseh dejanj, vendar pa ne more storiti nič nemoralnega, ker se mu ne zdi vredno.

Včasih je izrazil kdo mimogrede željo, naj bi poskakoval od veselja, ker je položil izpit, namestu da se veseli pridobljene menice. Ob takih prilikah je odgovarjal kratko:

— Ker je vsak trud nesmiseln, prihaja vedno pravočasno in zato ni nobenega razloga truditi se ob nepravem času.

Bil je visoke postave, upognjenega hrbta in tankega, stisnjena in satiričnega nasmeha. Ni objavljal višine svojih menic v novinah, kakor delajo banke, pač bi bil pa lahko to storil, ne da bi mu bilo treba povešati oči. Edino, kar je v njegovih očeh nekaj veljalo, so bili veliki možgani, lepo narejena obleka, dobra jed, poroki in (enako ka-

lar Noe, ki smo ga z njim v začetku primerjali) dobro vino.

II.

Hiša stoji s topimi stolpiči, s tili, ki jih je že teptalo trideset generacij. Zeleni kanali križajo ozke vijugaste ulice, v katerih stoji v neskončni vrsti hiše, straha od strela. Skladišče žita molli svoje mračne stene pod vlažno nebo. V pristanišču rožljajo pristaniške verige in odmevajo udarci kladiv. Stoletne trgovske hiše razpredajo mreže proti vzhodu in zapadu. V starih patrikiskih dvoranah se leskečejo tapete iz pozlačene kože v večernem solncu. Bistroumni možje z občutljivimi nosovi hvalijo likerje, ki so jih skuhal iz pomaranč. To je Gdinja, kraljica Visle, mesto, ki ni nikoli dvomilo o sebi.

Mnogi so se borili za bogato in močno pristanišče Evrope, Švede, Poljaki in Francozi, toda samo enkrat je bilo zavzeto z našim tisti, ki ga je takrat zasedel, je zavzel prejšnjo polovico Evrope. Ko je postalo z versajskim mirom svobodno mesto Gdinja, je postalo to že tretjič, ne da bi izpremenilo svoje lice.

Poleg svojega bogastva, svojih tradicij in svojih starih trgovskih rodbin ima Gdinja zdaj še posebno znamenitost: profesorja Oskaria Freudenthala. Profesor Freudenthal je psihopat. Ve vse o folie circulaire. Kverulantstvo nima zanj nobene tajne. Kakor nihče drugi je prodir v problem semine demencije. Značaj ljudi čita iz njihovih sanj. Zbirajo posebne manije, kakor zbira drugi strupene orhideje.

Njegov glas gre do zavezniških držav. V Angliji odkrito priznavajo, da je profesor Freudenthal, čeprav je Nemec, prodir v bistvo blaznosti, kakor nihče drugi.

Zakaj, čeprav je Nemec? — Šepečajo pariški listi zlohotno. Ker je Nemec? Država s takimi gospodari je vendar idealen kraj za proučevanje duševnih bolezni. Gotovo bo vsaj ena izmed cesarjev duševnih bolezni ostala za vedno zagonetka gospodu Freudenthalu, — pripominja se zlohotneje, — namreč psihopatia vagans njegovega veličanstva, njegovo bolešno hrepenenje po potovanju.

S tem novine zlobno namigujejo na splošno znano posebnost profesorja Freudenthala. Kakor nekoč profesor Kant, ni hotel zapustiti Königsberga, tako noče profesor Freudenthal zapustiti Gdinje. Vsako jutro ob devetih zapusti svoj dom na Grabnu in gre na ju-

trani izprehod, ki ga pa ne vodi nikoli iz območja Gdinje in nikoli ne na njen kolodvor. Niti pomlad ne zdrmi v njem popotniških sanj, a če jih, postanejo samo predmet njegovega psihopatskega strokovnega zanimanja.

Iz Poljčan

Nov grob. Umrl je po kratkem bolehanju tukajšnji živinozdravnik v pokopju A. Kmetar. Deloval je kot živinozdravnik v raznih krajih, kot upokojenec pa se je na čili v Poljčanu, kjer je bil kmetsko mu ljudstvu v svojih starih vedno dober svetovalec. Kot čehoslovak se je pri nas prav dobro počutil. Pokopani so ga te dni in se se pogreba udeležili tudi sorodniki iz čehoslovške Naj v miru počiva!

Boč v anegu. Tik pred prazniki v nedeljo popoldne je narahlo snežilo, kar se v dolini ni poznalo, pač pa se je lahko pobelil Boč, ki je letos izredno dolgo vtrajal v svojem jesenskem oblaku. Vendar pa za smučarje še ne bo; ti bodo morali žal še malo čakati.

Iz Kranja

Krstna predstava Kolednikov. Včeraj popoldne ob 15. je uprizorila Glasbena šola v Kranju v gledališki dvorani Narodnega doma Kolednike, ki jih je napisal pesnik Silvij Sardenko, uglašil pa znani skladatelj Emil Adamič. To je bil cel kulturni dogodek, ker je bila to krstna uprizoritev te prelepe božične igrice. Prireditev je v vsakem oziru lepo uspešna. Ravnatelj šole g. Albin Faklin in ga. Nikla Faklinova sta naštevala sama vse deklaracije, zberke pesmi in še mladinski orkester. Nastopil je priznani naš mladinski zbor, vendar pa prireditev ni namenjena samo mladini, temveč tudi odraslim. Lahko rečemo, da je to najlepša božična glasbena igrice. Tudi izvojemci in kostumisti so bili zelo skrbni in posrečeni. Občinstvo je nagradilo nastopajoči zbor in oba požrtvovalna glasbena vzgojitelja s priznanjem in živahnim odobravanjem. Res sta se potrudila in dosegla, da so Koledniki vsestransko uspešni. Lepše in čudstveno primernejše božičnice si ne moremo misliti. Glasbena šola bo Kolednike v najkrajšem času ponovila, na kar opozarjamo vse one, ki jim je do lepe godbe in ia ter cenijo delo naše Glasbene šole.

Zabavni večer tarokistov. Prvi nastop naših tarokistov, ki je bil v soboto v hotelu Stara pošta, je izvrstno uspel. Borba je bila resna, lovski soba polna igralcev, kibicev in ljubiteljev te lepe igre. Zlasti ko se je spoprijela deveterica najboljših tarokistov, je bilo zanimanje kar napeto. Najboljši tarokist je g. Lado Martelanc, ki je dobil steklenico prvostopenjske likerja, najnevarnejši kibic g. Matija Nadižar, ki je dobil v priznanje gobe gobec

in odstropi ključavnico, s katero so bila zaprta goveja ust, g. Lojzetu Colnarju, v zadnji odločilni borbi si je priborila košaro z lepim cvetjem nadgeometrova soproga ga. Marica Zupaničeva. Večer je bil prav zabaven, priredila sta ga hotelirja g. in ga. Lieber, ki sta tudi nagradila zmagovalce z lepimi darili. Uspeša prireditev je otvoritev zimskih družabnih večerov, ki bodo to zimo še na Stari pošti.

Za 2 Din pri litru smo znižali cene vsem vrstam vina čez ulico, tudi rulanču iz Kolkovih vinogradov, za Božič in Novo leto. Hotel Stara pošta.

Božič Ivan — 70-letnik

Trbovlje, 23. decembra. 70letnik svojega rojstva eden od najstarejših absolventov rudarske šole g. Ivan Božič, rudarski nadpaznik v pokopju na Ojstrem. Doma iz znane Božičeve hiše v Praprotnem se je s svojim bratom, pokojnim Alojzom že v zgodnji mladosti posvetil rudarskemu stanu. Kot mlada rudarja sta sklenila, da absolvirata rudarsko šolo v Leobnu. Sklenila sta medsebojno pogodbo, da drug drugega smotno podpirata pri šolanju. Tako je mlajši brat Alojz podpiral svojega starejšega brata Ivana s svojimi prihranki, ko je ta posejal rudarsko šolo, pozneje pa je Ivan svojemu mlajšemu bratu pomagal, da je absolviral tudi ta šola. To vzgledno bratstvo se je med njima pozneje še bolj utrnilo, ko sta si iskala življenjske družice. Kakor je redko, sta vzela oba brata dve sestri, in sicer današnji jubilar Ivan starejši Ivano, mlajši brat Alojz pa Juliano, obe iz znane Brajerjeve hiše v šmartnem pri Litli.

Naš jubilar je služboval pri rudniku Trbovlje preko 33 let, sploščka kot paznik, pozneje pa kot nadpaznik. Bil je prvi absolvent rudarske šole v tukajšnjem revirju, ker pred njim ni imel nobeden jamski paznik strokovne šolske kvalifikacije. V pokop je šel leta 1912, ker je bil pripravljen, da bo lahko s pokojnino mirno in zadovoljno užival zaslužen pokoj. Toda prišla je svetovna vojna, ki je uničila starostno zavarovanje, tako da prejema danes le nezadostno pokojnino za svoje dolgoletno trudopolno delo pod zemljo.

Iz srečnega zakona so se rodili 4 otroci, in sicer Mirko, ki je padel v svetovni vojni, Ivo, ki je kapetan jugoslovenske vojske, vdova Ivanka in Anica.

Jubilantu želimo, da bi v sreči, zdravju in zadovoljstvu preživel večer svojega krbni polnega življenja

Pameten odgovor.

— Zakaj so zgradili tu kolodvor tako daleč od mesta?

— Ker so ga hoteli imeti blizu tračnic.

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja deseta 60 para, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali glas Din 5.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v zamkah — Za pisemne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

PRODAM

POSESTVO
blizu postaje prodam za 48.000 dinarjev. — Spitaler, Podgora št. 2, p. Dol pri Ljubljani.

UGODNO NAPRODAJ!
Različni dobro ohranjeni šivalni stroji, glasila, športne in gospodinske potrebščine in še nešteto drugih predmetov pri »PROMET« nasproti križevniške cerkve. — Sprejemamo tudi v prodajo oblačila (čista) in vse navedene predmete pod zelo ugodnimi pogoji. 3769

MOSKO ZLATO URO
in žensko uro z zapetnico — prodam za 1500 Din; vredno Din 4000. — Naslov v upravi »Slov. Narodac. 3784

KUPIM

POTREBUJEM
rezan in tesan les, nadalje hrastov, lipov, javorjev in črešnjev, vsako množino kupujem stalno in plačam takoj v gotovini. Sprejemem zastopnike za nakupovanje lesa z garancijo. — Veletrgovina Zakman, Zagreb, Hrambašičeva 11. 3780

SLUŽBE

SAMOSTOJNO
kavcice zmožno, išče dobro stojajoč trgovski zastopnik. — Poudarba na upravo »Slov. Narodac« pod »Gospodinja 3784«.

STANOVANJA

PRAZNO SOBICO
s posebnim vzhodom takoj oddam. — Mestni trg 13/II. 3788

PRAZNO SOBO
z verando odda Hranilni in posojilni konzorcij, Ljubljana. Gajeva ulica 9. Moderen komfort, centrum mesta. 3771

ZA 180 DIN MESEČNO
oddam takoj sobo s kuhinjo, priključnami in vrtom. — Hišnik, Gledališka ulica 8. 3787

DOPISOVANJE

OSAMLJEN GOSPOD
želi spoznati starejšo gospo ali gospodično s čisto dušo in blagim značajem, ker mu je življenje brez ljubezni tako pušto in prazno. — Obširne ponudbe je poslati na upravo »Slov. Narodac« pod »Ljubzen-diskretnost« 3769.

RAZNO

Še več najfiniših norveško RIBJE OLJE
iz lekarne
DR. G. PICCOLIJA v LJUBLJANI — se priporoča sledim in slabotnim osebam 65/1

Dnevni in večerni krojni tečaj
za
damstva in moška oblačila se prične dne 2. januarja 1935

Damski tečaj
je tudi jako priporočljiv za prijetno uporabo (nešivilje)
Prijava sprejema
TEODOR KUNC
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 4/II

RAZNA PERUTNINA
jajca, med, orehi in jabolka vedno v zalogi po konkurenčnih cenah v ljubljani trgovini Kmetijske družbe, Igriska ulica 3 (za dramo). Telefon 3755. 3623

SIVALNI STROJI

„SINGER“

za hitro napočeno in vse obrtne delavnice so znani kot najboljši na svetu. Prodaja na tedenske in mesečne obroče. — Brezplačni pouk šivanja, prirokovjevanja in vzdržanja.

Jamstvo 15 let.
Glavna podružnica na Slovensko:
LJUBLJANA, GAJEVA ULICA
Podružnice:
Ljubljana, Gajeva ulica 3 — Kranj — Jesenice — Novo mesto — Celje — Maribor

PRISTNA!

Priznana dobra dalmatinska vina toči le trvdka »Brača Lasant«, šiška, gostilna »Dalmatija« po sledečih cenah čez ulico:
črno viško Din 11.—
črno Zaton » 9.—
belo » 9.—
rdeče Din 8.— in » 10.—
maršašino » 26.—
prošek » 20.—
pečeno vino » 18.—
Obenem nudim: olivno olje 1 Din 16.—, vinski kis Din 5.— in vinski tropinovec Din 20.—
Naročila preko 10 litrov po dogovoru. 3754

POHISTVO

spalne in kuhinjske opreme dobiti najceneje na obroke in hranilne knjižice pri mizarstvu »SABA, Kolodvorska ulica 18, Milsdoševa cesta 6. Tel. 2780 70/T

LEPE JASLICE
nlečke, pastirčke, ovčke razprodaja najceneje sv. Petra cesta 17, Ljubljana. 3599

VINO ČEZ ULICO:

namizno belo, liter Din 8.—
čevček » 9.—
župuska črna » 9.—
rizling » 10.—
renski rizling 1. 1931 » 15.—
jabolčnik, sladki » 5.—

ZGANJE:
tropinovec, liter Din 22.—
slivovka » 24.—
hruševce » 28.—
brinjevec » 32.—
rum fini čajni » 26.—
kakor tudi razne fine likerje, prvovrstna desertna vina, vam nudim po konkurenčnih cenah, ter se priporoča
»BUEFF« S. J. JERAJ, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3785

ZA PRAZNIKE

se toči čez ulico prvovrstno vino: čevček po Din 10.—, rizling Din 12.—, razne zganje po najnižjih cenah. — Se toplo priporoča gostilna Olup, Ljubljana, Stari trg 1. 3795

PREMOG, DRVA,
karbonski. — Skovja Fran, Kolezijska ulica 19. — Telefon št. 3934 68/T

PUMPARICE

površnice, obleke, perilo itd. najceneje pri trvdki
PRESKER,
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14.

PRVOSTRSTNA VINA

čez ulico:
belo šibenško, liter Din 9.—
črno, otok Hvar » 9.—
črno, otok Vis » 10.—
satonski čevček » 11.—
sipon 1934 » 12.—
ljubomirski rizling 1. 1932 » 15.—
ljubomirski traminac 1. 1934 » 15.—
Butelejnica vina, šampanjec, pristni Jarnafca rum ter vse vrste delicatose — priporoča Mencinger, Ljubljana, Sv. Petra cesta. 3744

PRIMA ZIMSKA JABOLKA
sortirana, »d Din 2.50 dalje. — Stalna sadna razstava pri Kmetijski družbi, Novi trg 3 in Igriska ulica 3 (za dramo). Telefon 2105 ali 3755. 3624

KAVARNA STRITAR
vsak večer koncert. Kavarna je do 4. ure zjutraj odprta. 3635

PERNICE

izgotovljene — velikost 180 x 115 iz puhastega perja 220.—, 300.— in 340.— Din ta puh za 150.—, 550.— Din Garantiramo, solidna postrežba — pri:

RUDOLF SEVER,
Ljubljana, Marijin trg št. 2. 36/T

»MUZIKA«

prodaja prvovrstne inozemske klavirje in pianine tudi pregrane ter popravlja in uglašuje strokovnjaško najceneje. — Knafljeva ulica 4.

OGLAŠUJTE

v malih oglasih »Slovenskem Narodnu« velja vsaka deseta 60 para, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali glas Din 5.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj; pošti lahko v zamkah — Za odgovore malih oglasov treba priložiti znamko

Vsem svojim cenj. odjemalcem želi vesele božične praznike in se priporoča za obilen obisk trvdka

F. M. SCHMITT

LJUBLJANA

Pred škofijo 2 Lingarjeva 4

POCENI PRODAM OTAVO
za nastiljanje, ter belgijske in modre dunajske zajce. — Čepon, škofljica. 3686

BUKET S TRAFIKO
v Zagrebu prodam za 16.000 dinarjev. — Poslovnica Pavle-ković, Ilica 114.

HISO S TRGOVINO
prodaja za 65.000 Din Kenda, Čadram št. 33 pri Konjicah.

POSESTVO
s hišo prodam Zajce, šmartno ob Dreti št. 7.

VAGON SIVAVARSKIH
ZELJEV
prodaja Malešević, Beograd, Bosanska ulica 54.

SANI
in druge stvari prodaja Močnik, Mengeš.

DVE LEPI SPALNICI
prodaja Kladnik, Mokronog.

SIR
razpošilja najceneje Gros, Novi Sivec.

DALMATINSKA VINA

Izbrana kvaliteta, ravnokar prispela za božične praznike in novo leto: opolo viško, posebno fino, belo viško, črni kuč, prošek stari iz suhega grozdja — toči GOSTILNA »JADRAN«, Florjanska ulica št. 63 in vinstot Poljanjska cesta 17 — po priznanih znižanih cenah. Pri odjemu nad 5 l 2.— Din ceneje. Se priporoča in želi srečne praznike vsem odjemalcem

Vladimir Miloš.

Naročite takoj najboljšo slovensko revijo

Naša pota
ki vam za majhen denar nudi vsega obilo!
Naročnina letno Din 80.—
Ljubljana, poštni predal 114

Vinarna „Pri tromostovju“

toči vsakemu dobro znana prvovrstna dalmatinska vina. — Za praznike ZNIZANE CENE. Od 24. decembra do novega leta čez ulico Dia 2.— pri litru ceneje. — Vsem cenj. gostom se zljude priporoča ter želi vesele praznike in srečno novo leto

I. A. Sunara, Čankarjevo nabrežje 5

Sivalni stroji od Din 1600 naprej. Otroški vozički od Din 200 naprej.

Dvokolesa od Din 950.— naprej. »Sache« motorji od Din 5000.—

Ceniki franco! naprej — pri Ceniki franco!

TRIBUNA F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

Na drobno! Na debelo!

Najceneje in najboljše kupite vse prvovrstne

vrvarske lastne izdelke

motvoz žimo, volno, afrik, nepremočljive konjske plahte itd.

samo pri
Prvi kranjski vrvarni in trgovini s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Tel. št. 2441
MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 29. Tel. št. 2454
CELJE, Kralja Petra cesta št. 33

ZVEZDA ROJSTVA VPLIVA NA ČLOVEKOVO ŽIVLJENJSKO POT

Ljubljana, 24. decembra.

V znamenju Vodnarja od 20. januarja do 19. februarja rojeni ljudje so oblasteljni, samosvoji, vendar zelo nadarjeni. Življenjsko pot pod vplivom svojega hrepeneja po razmahu često izpreminjajo, žal, da se njih velike sanje in bogati načrti tako redko uresničujejo, ker manjka takim ljudem stanovitnosti in znanja. Svoje talente začno izkoriščati šele, ko se umirajo. Literatura in duševne najdbe pri ljudeh rojenih v tem času svoje najboljšje in najsposobnejše zagovornike.

V znamenju RIBE rojeni od 20. februarja do 20. marca so bogati duševno na svojem fanatizmu. Gorje, če jih je življenje v fanatizmu utrdilo, gorje, če pravčasno niso znali krotiti svoje volje, ker njih življenjska pot se potem vzpenja strmo navzgor. Takim ljudem se tako razumljivo naravno stvar zapletajo v mistiko, na vsakem koraku slišijo in iščejo glas onostranstva. Ako ostanejo v življenju samotni in nevezani, zavamejo radi mesta reformatorjev. Nasprotno pa so taki fanatiki prav prijetni življenjski partnerji, ako so pod vplivom vzgoje v svojem fanatizmu popustili doznosne mere, ker radi in mnogo govore, se radi zabavajo in imajo smisel za duhovito humoristično razpoloženje.

V znamenju OVNA rojeni od 21. marca

do 20. aprila so temperamentni, impulzivni. Navdušujejo se za vsako stvar, toda njih navdušenje kaj kmalu ugasne. So precej nestalni značaji, njih nestalnost pa štiti prilagoditve, ki ga lahko smatramo pri takih temperamenterih za poseben talent. Nobena stvar jih ne najde nepravilne in tudi za največje gorje so često navdušeni, ker s tem se jim izpremini življenjski tok ter enolična vsakdanost.

V znamenju BIKA od 21. aprila do 20. maja rojeni so melanholični, duševno izredno globoki. Življenje jih peha iz položaja v položaj, ljubezen jim prinaša razočaranja. Preko najhujšega in ovir gredo sicer s strtim srcem in bolno dušo, ampak s pojočim grlom. Takim ljudem so izredno talentirani, pa naj se lotijo umetnosti ali znanosti, povsod si znajo pridobiti prvo mesto, žal da v svoji občutljivosti radi popuste na ustvarjanju svojih del.

V znamenju DVOJKOV rojeni od 21. maja do 20. junija so raztreseni, vendar pa zelo podjetni, hitre po življenjski poti ne ozirajo se na desno in levo. Tako je razumljivo, da često zdrknejo iz tira svojih načrtov. Raztresenost jim ne dovoli treznega predznanja, zato se tako težko iz enkrat izgubljene poti zopet dvignejo v pravi tir. Njih sposobnosti so visoke, posebno in prvo mesto zavzema diplomacija, izumi-

teljski talenti, ki pa se navadno končajo, ko se razvijejo iz njih delovanja pridobitveni viri. Delajo le toliko časa, dokler ne požanjejo sadov, da bi pa svojo zamisel izpopolnili in se resnično dvignili do viška, jim manjka vztrajnosti in volje.

Rojeni v znamenju RAKA od 21. junija do 22. julija so težko razumljivi in nepristopni. Svoje skrivnosti in svoje težnje hranijo globoko zaprte, a navadno jim vse to nič ne koristi, ker zaradi svoje nepristopnosti radi zabredejo v neprijateljske kroge, kjer najdejo večina izdajalce. Svojo čustvenost globoko zapirajo, kakor sploh ves svoj značaj ter jim je življenjska pot polna razočaranja in neuprilič. Tudi vzgoja jim zaprtosti ne more izbrisati.

V znamenju LEVA rojeni od 23. julija do 22. avgusta posedujejo močan in energičen temperament, predvsem pa se v njih druževnost odraža želja po uživanju in ljubezni. To so ljudje, ki zmagujejo tudi v najtežjih ovirah in ne klonajo v nobeni stiski.

V znamenju DEVICE rojeni od 23. avgusta do 22. septembra so globoki misleci, preudarni in zelo samosvoji. Njih ne zanima obeležje življenja kot tako, temveč jedro življenja, zato so tudi njih ustvarjalca dela prepletena z najtežjimi in najgloblji življenjskimi problemi. Ljudje

pa, ki si pod vplivom vzgoje niso mogli poiskati te edine prave poti, so sami s seboj nezadovoljni in gredo skozi življenje kot godrnjači starčki in nezadovoljniki, ki kmalu ovenejo.

Znamenje rojstva TEHNICE od 23. septembra do 21. oktobra prinaša mehke, sangvinične temperamente, ki si iz življenja ne delajo nobenih skrbi in jim je vse razumljivo, vse jasno. Ne spuščajo se v nobene probleme, tičejo se njih okolice, žive veselo svojim nalogam in dolžnostim.

V znamenju SKORPIJONA rojeni od 22. oktobra do 21. novembra so bogato torišče različnih čustev, njih duša je središče vsakojakih in vsakovrstnih želja, katerih pa si glasom svojega izpremenljivega temperamenta nikdar ne morejo pridobiti. Ljubezen jim na življenjski poti stavlja največji zaprek, ker le redko v nji najdejo popolno ljubezen in uteho.

V znamenju STRELCA rojeni od 22. novembra do 20. decembra so pridni, mirni, predvsem pa podjetni. V življenju dosežejo udoben položaj le na podlagi svoje pridnosti in osebnega znanja.

V znamenju KOZOROGA rojeni od 21. decembra do 19. januarja so rezervirani, hladni, življenje jim ne more doživeti. Brez razburjenja, jadikovanja, brez prerivanja in nasilja si orjejo gladino življenjske poti.

Grafolog Karmah.

Most na Duplici

Kamnik, 23. decembra.

Največji problem kamniškega sreza je regulacija Kamniške Bistrice. Povsem v skladu s časom in razmerami je dejstvo, da to neprestano ponavljamo in da ni česar ne ukrenemo za rešitev tega problema. Bistrica nam je v zadnjih letih napravila nad 1 milijon dinarjev škode samo na vodnih napravah, predvsem pa na mostovih. Lani ob poplavi je voda nagromadila ob mostu na Duplici toliko dreves, da ga je pritisk porušil, čeprav je bil most zelo trden in šele pred dvema letoma temeljito popravljen. Da ga je voda porušila, je bila pač krivda v tem, da je most slonel na gostih vrstah pilotov, ki so zadrževale dreve, da ga ni mogla voda odnesti. Most je bil dolg 45 metrov, vrste pilotov pa so bile 6,5 m narazen.

Pri gradnji novega mosta, za katerega je napravil načrt inž. Viher, so zdaj gledali predvsem na to, da bo imel v strugi čim manj »koz«, kakor imenujejo gradbeniki vrste lesenih pilotov, na katerih sloni zgornja konstrukcija mosta. Namestu prejšnjih 17, sta zdaj samo dve, ki sta 14 metrov narazen, tako da se dreve ne bo moglo ustavljati in ogrožati mosta. Gradnja je kot najugodnejši ponudnik prevzel stavbenik g. Miroslav Zupan iz Ljubljane in je končal v rekordnem času. V septembru so pričeli z delom, v začetku novembra pa je bil most že gotov. Te dni je bila na licu mesta kolovadnica, katere so se udeležili zastopniki sreskega cestnega odbora in banke uprave, ki so se z največjim zadovoljstvom izrazili o izvršenem delu. Most je res v vsakem pogledu prvotno delo in nam bo moral služiti kot vzor za vse mostove, ki jih bomo v bodoče gradili na hudournikih. Zgrajen je po sistemu razpirala. Dolg je 45 metrov in sloni v strugi samo na dveh lesenih kozah, ki sestojata iz 18 močnih dvojnih pilotov, povezanih med seboj s klesčami. Kozji sta 14 metrov narazen, obstranske oporniki pa sta iz betona. Ves most je zgrajen iz prvotne hrastovine in tudi mostnice so iz debelih hrastovih plohov. Da je most res vzgledno zgrajen, se vidi tudi iz tega, da je glavno konstruktivno leseno pokrito z lepenco, ki varuje les pred vlago in gnitjem.

Del Bistrice okrog mosta je zdaj reguliran. Most varuje lepo zaokroženo zgrajen jez, ki bi moral služiti za vzor tudi novotrkemu jezu, s katerim imamo že par let nepravilnosti. Tudi stene ob jezu in ob obeh podpornikih so dobro zavarovane.

Dupliski most je veljal 95.000 Din, z njim pa je vsota, ki smo jo morali žrtvovati za popravilo v lanskim poplavi poškodovanih in porušeni mostov ob Bistrici presegla 300.000 Din. Mostova v Stahovici in na Duplici sta zdaj tako zgrajena, da jima tudi nadaljnje zanemarjanje regulacije ne bo škodovalo, pač pa so zdaj na vrsti drugi mostovi, ob katerih se bo dreveje ustavljalo in jih ogrožalo.

Iz Celja

—c Ciklus predavanj pripravila Društvo jugos. akademikov za božične počitnice. Ta predavanja so namenjena članom društva in celjski javnosti, ki se zanima za aktualne probleme. Društvo je uspelo pridobiti za pet predavanj naslednje predavatelje: gg. dr. Cvetka Šribarja, dr. Zgeca, dr. Šijanec in Svetko. Prvo predavanje bo v četrtek 27. t. m. Predaval bo gg. dr. Cvetko Šribar o angleškem imperikalizmu. Razpored, kraj in čas predavanj bo še objavljen.

—c Lutkovno igro »V božični noči« bo uprizoril sokolski lutkovni oder na Štefanovo ob 10. in 15. v telodarnici okoliške deške narodne šole.

—c Iz davčne službe. Višji davčni kontrolor g. Franc Pirih, ki je bil premeščen iz Šmarja v Celje, je že nastopil službo v Celju. V Celje je premeščen tudi višji kontrolor g. Alojz Jagodič iz Litije.

—c Celjsko mestno avtobusno podjetje bo v smislu odredbe banske uprave obratovalo tudi na božični dan 25. t. m. na vseh progah kakor običajno.

—c Umrla je v soboto v Celju (Glavni trg 15) 74-letna postrežnica Marija Gajškova. V celjski bolnici je umrla v petek 80-letna prevzivalnica Marija Kadarnikova iz Hrenove pri Vojniku, v soboto pa je umrl 67-letni pomožni delavec Jakob Bač iz Celja (Kovaška ulica 3).

—c Razmere na delovnem trgu. Od 11. do 20. t. m. se je pri ekspozituri javne borze dela v Celju na novo prijavilo 114 brezposelnih (108 moških in 6 žensk), dela je bilo ponujeno za 7 oseb (3 moške in 4 ženske), izvršeno je bilo 1 posredovanje, odpadlo je 5 oseb (7 moških in 3 ženske). Dne 20. t. m. je ostalo v evidenci 545 brezposelnih (509 moških in 36 žensk) nasproti 447 (414 moških in 33 žensk) dne 10. t. m. Delo dobijo: po 1 kovač, mizar, vrtnar in hlapec, 2 kuharici ter po 1 služkinja in kmečka dekla.

O letošnjem družabnem plesu

Skoraj pri vseh narodih se kaže tendenca forsiranja in posplošenja narodnih plesov

Ljubljana, 24. decembra. V tistih mračnih dneh, ko je naš narod izgubil svoje najdražje, svojega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je pri nas zamrlo tudi vse naše javno življenje. Klonili smo in molčali ter se v duhu klanjali njegovim manom. Zdaj je najhujše za nami in prestali smo tudi šest tednov, ki so nas zavili v najglobljo žalost. Vse naše javno življenje se vrača v normalni tir in ker smo na pragu nove plesne sezone, ki pa bo letos v strogo dostojnem in stisnjem okviru, hočemo nekaj spregovoriti tudi o letošnjih družabnih plesih, oziroma o tem, kaj nam prinaša plesna sezona 1935.

Mojster Jenko

Družabni ples je važen kulturni činitelj in je tudi ena izmed neštetihi poti, ki vodi do estetske izpopolnitve človeka, do njegove harmonične telesne in duševne popolnosti. Današnji družabni ples, ki je obenem sport in umetnost, nam nudi dovolj

prilike za gimnastično vežbanje in izpopolnjevanje telesa. Elegantna pojava v zvezi z lepim vedenjem in samozatajevanjem je viden znak modernega človeka, a popolno obvladanje telesa je cilj družabnega plesa.

TENDENCA LETOSNIH PLESOV

Glede letošnjih družabnih plesov je opaziti zanimiv pojav: skoraj pri vseh narodih se kaže tendenca forsiranja in posplošenja narodnih plesov. Na čelu tega gibanja so seveda Nemci, kjer je rasno načelo in pojem »Gleichschaltung« zmagal tudi na tem področju. Nemci polagajo veliko važnost na družabni ples in imajo celo v ministrstvu za telesno vzgojo posebnega plesnega izvedenca. Na kongresu nemških plesnih učiteljev in mojstrov v Kissingenu, kjer se jih je zbralo okrog 1500, je prevladalo naziranje, naj se po možnosti uveljavijo in posplošijo plesi Rheinländer, Reichswalzer, nekdanja Kegelquadrille in na površje je prišel celo Tempet, ki je bil v modi okrog leta 1850. S temi skupinskimi plesi hočejo Nemci tudi povečati družabnost.

Na slično stališče, kakor drugi narodi, so se postavili tudi naši plesni učitelji in koreografi na svojem septembrskem kongresu v Beogradu, ki se ga je udeležil tudi naš plesni mojster Jenko. Menda noben narod ni tako bogat na plesih kakor jugoslovanski, kar smo videli na nedavnem plesnem festivalu ob priliki vselejsskih dni. Saj imamo okrog 120 vrst kola, ne glede na razne moreške, plesne sinjskih Alkarov itd. Tudi pri nas se bo skušalo uveljaviti nacionalne plesne in kot prvi tak poizkus je kombinacija plesnega mojstra Landausa iz Sombora, ki je sestavil nov ples in ga krstil »Jugoslavenka«. Ta kombinacija, ki ji je za osnovo vranjsko kolo, se lahko pleše tudi v parih. Ker je pa nekoliko težja, je vprašanje, če bo ta ples prodrl.

Z velikim veseljem je pa kongres odobril novo kolo Jadranske straže, ki bo ofi-

cijelno kolo za vse letošnje družabne prireditve poleg kraljevskega kola za otvoritve. Na kongresu je bil pa sprejet še drug važen sklep: Letos bo prvič, da se bodo po vsej državi plesali po popolnoma enotnem programu tudi moderni plesi in plesne novitete. Ta program sestavlja in določa plesni mojster Adolf Jenko iz Ljubljane, priznani naš plesni strokovnjak, ki si je tudi v državi pridobil nedeljen sloves najboljšega poznavalca, teoretika in praktika glede modernih plesov in njih pouka. V tem pogledu smo storili velik korak naprej in korakoma z drugimi narodi. Seveda ni rečeno, da bomo sprejeli prav vsako novost, ki pride od drugod. Kongres je dal tudi v tem pogledu smernice in se bomo Jugoslaveni držali nekako srednje poti. Torej ne preveč konservativno, pa tudi ne preveč moderno ali ekstravagantno!

Med letošnjimi modernimi plesi naj omenimo v prvi vrsti brzi fokstrot, zelo enostaven, lahko priučljiv ples, ki je že zavoljo svojega enostavnega koraka dostopen vsakomur. Drugi fokstrot, ki je nekoliko počasnejši, je pa quicksteep, katerega značilnost je menjalni korak. Je to moderen, zelo umerjen ples angleškega sloga z več slikami.

Tango, ki je bil in vedno bo najbolj priljubljen ples že zaradi izredno melodiozne godbe kakor tudi svoje elegancije, je ostal v bistvu neizpremenjen, le da je še bolj umerjen, še bolj decenoten ter je bil le nekoliko modificiran ter izpopolnjen z nekaterimi figurami.

Angleški valček, eden najlepših plesov, ki so ga zlasti tudi ljubili starejši plesalci, je v bistvu že več let isti, samo da se še bolj poudarja valovanje in nihanje, ki ga zahteva že sam ritem godbe. Med modernimi plesi je ostal na programu še vedno tudi slowfox, ki je izrazit sportni ples. Zelo se je pa uveljavil blues, ki je noviteta in se pleše lahko tudi na glasbo slowfoxa. Zaradi svoje enostavnosti in umerjenosti je zmagal na vsej črti in si je osvojil ves svet.

Poleg blueasa je največja plesna senzacija sezone karioka, ki je pravkar na površju. V nasprotju z drugimi modernimi plesi je pa živahnejši in karakteristični sliči rumbi že zaradi istega takta. Karioka je braziljskega izvora, kakor je bila tudi Braziljska domovina rumba. Prva ga je plesala ognjevitá Dolores del Rio v nekem revijskem filmu. Kritika je sicer film raztrgala, a ples pohvalila, dasi je nekoliko ekscentričen. Plesni mojstri so ga nekoliko

prikojili po svoje in zdaj je že zakraljeval na parketu. Tipične posebnosti karioke so z malimi poskoki izvedeni sinkopirani koraki s postavljanjem na celo stopalo, a kolena so lahko upognjena. Vežbanje tega koraka je sicer malo naporno, a zdravo ritmično gibanje. Ker ne zahteva mnogo prostora, se da karioko plesati tudi v največji gneči. Ze zdaj se pleše z velikim uspehom povsod, tako v Parizu, v Berlinu, Pragi in na Dunaju.

Tudi valček je letos izredno velika moda, tako da je vsaki drugi ali tretji ples na sporedu. Med skupinskimi plesi je ostala četorka, a nanovo se uvaja Češka beseda, česar bodo veselili zlasti starejši plesalci.

Program je torej bogat in pester, da bo zadovoljil Ljubljano in številne njene plesalce.

Jalove jablane

Ljubljana, 24. decembra. Na Dolenjskem sem o počitnicah obdaval krasen drevesni samih lep razvitih in zdravih jablan in obžaloval, ker ni bilo v vsem drevoredu niti enega jabolka. Slaba letina, sem pripomnil, a kaj me je tako popravil, češ da jablane, same žlahtne kanadke, sploh še nikdar niso imele sadu. Gotovo kanadke niso za naš kraj, je omenil, vendar je pa čudno, da v drugih, celo slabše obdelanih sadovnjakih hode prav dobro. Vzrok tiči torej drugod, česar ne vem, večkrat niti največji sadjarji. Oč opisanega drevoreda samih kanadk ni namreč daleč okrog nobene druge jablane razen nekaj drevcev boskopskega kosmaka. Ves vzrok jalovosti drevoreda je razviden, da so v njem same kanadke, ki se med seboj ne morejo oploditi in zato tudi ne morejo roditi sadu.

Prav hvalečni morajo biti zaradi neplodnosti svojih nasadov razočarani sadjarji direktorju mariborske sadjarke in vrtnarske šole g. Josipu Priolu, ki je v zadnjem »Sadjarju in vrtnarju« opisal pomen oplodbi cvetja pri jablani, kjer opozarja sadjarje, kako je treba pri napravi novih nasadov zbirati sorte, da si zagotovijo v naprej oplodbi cvetja in rodovitnost sadnega drevja. Članek je zlasti važen ob tem času, ko se sedaj ali pa spomladi z nasaditvijo novih vrst popravimo, kar smo nevede zagrešili.

Za glavne vzroke nerodovitnosti pri jablanah in hruskah navaja izkušeni strokovnjak: samosterilnost sorte, sterilnost peloda ali cvetnega prahu, intersterilnost in različno dobo cvetenja.

Samosterilnost je pri jablanah splošna, saj doslej ne poznamo niti ene jabolčne ali hruske sorte, ki bi donosala oplojena z lastnim cvetnim prahom redne pridelke. Sterilnost cvetnega prahu jabolk in hrusk imajo one vrste z »gluhimi« t. j. praznimi peskami, ki morajo biti zato zadostno oplojene s plodom takih vrst, ki imajo dober cvetni prah. Jalov plod imajo kanadke, boskopske kosmaki, dolenski voščerki, bobovec i. dr. V onem žlahtnem drevoredu so bile pa same kanadke in v bližini tudi le nekaj boskopskih kosmacev, torej dve vrsti z jalovim cvetnim prahom in zato nasad navzlic lepoti in negi ter dobri zemlji in legi nikdar ni mogel roditi!

Tudi medsebojna nerodovitnost (intersterilnost), da se nekatere drugače rodovite vrste jabolk in hrusk medsebojno ne morejo oploditi, je vzrok neuspehom. Tako ne moremo dobiti sadu iz hruskega nasada, če so v njem same sranke in williamovke ali samo nekatere vrste češenj itd., kar pa še ni raziskano dovolj.

Poleg vsega tega nam pa tudi vse to nič ne pomaga, če imamo skupaj nasajene take sorte, ki ne cveto ob istem času, in je zato vsakemu jasno, da je opravičitev sploh nemogoča.

Po šestnajstletnih opazovanjih in izsledkih domačih sadjarjev je direktor g. Priol razdelil vrste jabolk, ki so priporočljive za našo banovino, v dve skupini, in sicer na jablane z dobrim plodom in na vrste s slabim plodom. obenem je pa obe skupini razdelil tudi še na 4 oziroma 3 pododdelke glede časa cvetja.

Dobro pelod imajo 1. rado cvetoče vrste: belinček, žarlamovki, ročci in beli astrar-

ko dražestna kakor Alice, toda čisto drugačnega značaja, vesela, koketna, vrtoglava. Pisala se je Fany Langlois. Ludvik se je zaljubil v njo s takim ognjem, da se je z iskrenim začudenjem vpraševal, kako je mogel toliko trpeti zaradi druge ženske. Ko je Fany sprejela njegovo ponudbo, se je ves srečen oženil z njo.

Toda to pot je streljal za to, da bi svojo srečo ohranil. V težki osamljenosti je mnogo razmišljal o vzrokih svoje nesreče in priznal je, da je morda preveč uveljavljal svoja stroga načela napram Alici. Bil je trdno odločen, da ne bo ponovil te napake napram dražestnemu bitju, s katerim je znova začel svoje življenje. Vsako željo ji bo izpolnil, vso prostost ji da.

Navzlic pogostim notranjim bojem se je dosledno držal tega sklepa. Kakor je napenjal nekot vso energijo, da bi nikoli ne pritrčil Alici in da bi se ne spozabil do nobene pozitivnosti napram nji, tako je skušal zdaj z enako energijo Fany na vse pritrčiti in izpolniti vsako njeno željo.

Izgubil sem svojo prvo srečo, ker sem bil despotičen, — si je očital. Bil sem krivičen in skrajno sebičen. Zena vendar ni sužnja... Bil bi smešen, če bi bil zopet tako trmast. Morda bi me tudi zapustila.

Ta misel ga je zadrževala v ljubosumnosti, ki jo je vabljalo v njem ženo vedenje. Nikoli ji ni niti z besedico očital njene koketnosti, njenih pogostih flirtov in njene vedno večje neodvisnosti.

Katastrofa je prišla klasično enostavno. Nekoga popoldneva, ko je bil še prihlajen, je odšel iz tovarne še ob štirih in vrnil se je domov, kamor je prihajal navadno šele po sedmi. Vrata so se odprala tiho, na preprogi se njegovi koraki niso slišali. Ludvik je odprl vrata v salon, kjer je bil pustil zjutraj svojo knjigo... Bil je prepuščen, da Fany ni tam... In vendar je bila tam, in sicer v naročju mladega, lepega Ludvika Dubourga, ki je že prej vabljala njegovo ljubosumnost.

Fany je urno odnesel pete po stopnicah za služkinjo, ki jih je moral že dobro poznati. Ludvik je bil tako presenečen, da ni upravljal iz sebe nobene besede; stal je nepremično in zrl na Fany.

— Sam si kriv, — je vzkliznila in zahtela. — Ljubila sem te, Ludvik, toda tako se ne ravna z ženo, kakor si ravnal ti z menoj. Ne ljubiš me. Ljubiti si svojo prvo ženo, na njo si pazil, na njo si bil ljubosumen. Vem, kako je bilo. Mene pa ne ljubim. Name nisi ljubosumen. Vseeno ti je, kaj počnem. Neprestano sem stopnjevala svoje poskuse vrtoglavoosti, da bi videla, kako daleč sega tvoja brezsrčnost. Potem pa, razočarana, brez opore, brez vodstva... sem... Toda to je tvoja krivda. Ti si kriv!...

Hotela je, Ludvik Dubois se je ves skrčen sesedel v naslanjač. Z grenkim občutkom je mislil na to, da za žensko čustvo niso pretrdna načela, pa naj bodo v tej ali oni smeri.

MEHANICNA POPRAVLJALNICA

za:

pisalne — računske — razmnoževalne stroje — blagajne — gramofone — fotoaparate — najluna peresa — i. t. d.

SE PRIPOROČA:

Ludy. Baraga

LJUBLJANA

NEBOTIČNIK — TYRŠEVA C.

Telefon 29-80

Vesele božične praznike

zeli vsem cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem

P. KOREN, prej. šterk

ČRNOMELJ, telefon int. št. 5

PLISE za volane v različnih gubah.
SPECIELNI ENTEL oblik, volan, šalov i. t. d.
AZURIRANJE, entel vložkov in cipk.
PREDTISKANJE, VEZENJE MONOGRAMOV, zavon, perila.

Hlito, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj

POZOR, GOSPODINJE!

Sveže meso vseh vrst po znižanih cenah

razna perutnina, odtojki, fini narezki ter drugi prekajeni izdelki

Se priporoča mesarija

OCVIRK RUDOLF

Kolodvorska ulica 35

Šiška, Medvedova 22

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1935

zeli svojim vlagateljem

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Novo vloge, vložene po letu 1933, izplačuje vedno brez vseh omejitev ter jih obrestuje po 4 — 5%.

ŠTEVILNI GOSTJE

OPERNE KLETI

priznava odlično kvaliteto daljnajskih vin, katere točim po najnižji možni ceni. Pristna črna KUC bez ulico Din 3. DANES in vse naslednje dneve velika izbira najljubših svežih MORSKIH RIB pripravljenih na poljuben način.

Magda Lezić

LJUBLJANA, Gledališka ulica 2

Štajersko VINO Dolenjsko

POKLICI TELEFON ŠTEV. 2392

Dostavljamo tudi na dom. — Za praznike popust! V nedeljo odprto ves dan. Domača skivovka in druge zganje po Din 32. liter. — Se priporoča firma

BRISKI, LJUBLJANA, PALAČA GRAFIKE

Zelimo vsem našim odjemalcem vesele praznike in srečno novo leto.

NARODNA TISKARNA

SE POTREBUJETE

PLAKATE KATALOGE TISKOVINE PROSPEKTE

V NAJRAZLIČNEJSIH BARVAH, SE BLAGOVOLITE OBRNITI NA NAŠE PODJETJE
VSA GRAFIČNA DELA IZVRŠUJEMO SOLIDNO IN V NAJKRAJŠEM ČASU

TISKARNA IZVRŠUJE
RAZLIČNE TISKOVINE
ČASOPISE, DIPLOME
REVIIJE, VREDNOSTNE
PAPIRJE, KOLEDARJE
SREČKE, KNJIGE I. T. D.
ENOBARVNI IN VEC-
BARVNI TISK, PISMA,
NAZGLEDNICE, SLIKE
OSMETNICE, OVIČKE
JEDILNE LISTE, CENIKE
VIZITKE, RAČUNSKE
ZAKLJUČKE, POROČNA
NAZVANILA IN VABILA

TELEFON 3122 — 3124
POŠTNO ČEK. RAČUN
V LJUBLJANI 10-534

LJUBLJANA, Knaflijeva ulica 5

Oglasi v „Slovenskem Narodu“ imajo velik uspeh!

OPERNA KLET

Ljubljana, Gledališka ul. 2

Desetna originalna vina po znižanih cenah — Posebno veselje za božično mizo

„Jadranski biser“ po Din 24.—

Šampanjec „Cinzano“ po Din 95.—

In druga namizna vina po znižanih cenah
Cenjenim gostom vesele božične praznike in srečno novo leto želi

Magda Lezić

Ljudska samopomoč

reg. pomočna blagajna v Mariboru, Grajski trg 7

Poverjenikstvo: LJUBLJANA, Tyrševa 34

naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesecu novembru 1934.

Grebenc Jože, Maršič
Staneer Jera, Babna reka
Kotnik Ana, Črešnjavec
Pleifer Ivana, Drakul
Pečnik Antonija, Lepa njiva
Korošec Marija, Mihovce 40
Veršnik Marija, Guštanj
Tušek Marija, Na Hribu
Korošec Elizabeta, Studenci
Sebek Klara, Maribor
Kažem Tvaš, Bazovica
Schmidinger Marija, Laško
Geš Franc, Semožani
Lukman Jozefa, Kog
Tschinkel Marija, Koprivnik
Zmauc Jozefa, Pucovci
Gliha Ana, Gorenja vas
Pondelak Marija, Sp. Puhanca
Šteher Kungunda, Studenci
Geršič Terezija, Zagreb
Zagreb Jožef, Crna
Učnik Ravič, Počehova
Lah Alojz, Gomile
Rešker Marija, Maribor
Grdadolnik Ivan, Ljubljana
Baumgartner Katarina, Ljubljana
Grebenc Jože, Maršič
Vidovič Marija, Ormož
Rečnik Julijana, Bistrica
Besednjak Vincenc, Polžela
Bogović Antonija, Arhovošelo
Majhnič Franc, Studenci
Pernat Ivan, Črna
Kastelic Marija, Krško
Grđanc Martin, Prilipe

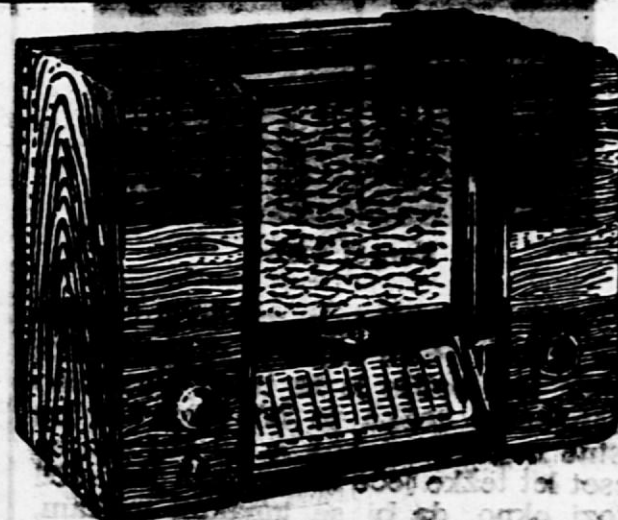
Ribič Julijana, Trstava
Račl Terezija, Rogoznica
Krajnc Mihel, Ptuj
Spat Julijana, Ščavaka
Jan Anton, Škale
Dvorsak Martin, Stojna Savinjska
Zličar Miha, Sv. Jurij ob Juri
Horvat Leopold, Bistrica
Praznik Neša, Medvejek
Serdinšek Agata, Stojnič
Ogrizek Ana, Prepolje
Bojs Jakob, Breznica
Gorše Anton, Maribor
Lobenwein Anton, Vuzenica
Kociper Marija, Ljutomer
Firm Marija, Zagorje
Zlatič Barbara, B. Hladina
Damiš Terezija, B. Korošec
Kek Terezija, Pobrežje
Borović Jože, Bistrica
Miki Jurij, Drakovci
Consek Franc, Maribor
Philip Gustav, Maribor
Lepi Jožef, Maribor
Friedman Jozef, Studenci
Korošec Jakob, Moravci
Letting Pasqua, Maribor
Čavnik Jernej, Pameče
Tiplič Alojzija, Sv. Lenart v Slov. gme.
Paradiž Anton, Raduše
Lupinšek Reza, Sv. Boštent
Sinič Antonija, Maribor
Petrič Ivan, Oseje
Cimpere Alojzija, Maribor
Fridaner Terezija, Pobrežje

Po vseh umrlih se je takoj izplačala pripadajoča pogrebna in skupnem znesku

Din 618.770.—

Kdor se ni član Ljudske samopomoči, naj zahteva brezobzorno in brezplačno pristopno izjavo.

Blagejnikovo načelstvo.

SCHAUB-RADIO WELTSUPER 35 z retonatorjem

Najnovejša čudo nemške radiotehnike. Primerjajte ta aparat s katerekoli, pa boste vse slišali in videli.

Glavno zastopstvo za kraljevino Jugoslavijo
ING. KORNEL FRIEDMANN, Zagreb
Ulica barona Jelčića 1 (Ilica 1a) Tel. 33-84

SLAVIJA

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, Gosposka ulica 12 Telef. 2176, 2276.

Fedracije: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Politični umori v Sovjetski Rusiji

Teško je napraviti s terorjem kaj tam, kjer se zatre vsak odpor že v kali

Nemški, madžarski, poljski in finski tisk je priobčil po umoru Kirova fantastične vesti o dozdevni zaroti v Leninogradu. Listi nekaterih baltskih držav so pa celo pisali, da je bila v Rusiji odkrita zarota, ki ji je bil namen odtrgati od Rusije vse severne kraje. Drugi listi so širili vesti o zaroti levih komunistov. Vse to so pa gole izmišljotine. Resnica je drugačna, in sicer zelo prozaična.

Morilec Nikolajev je umoril Kirova iz osebnih nagibov, ker je bil prepričan, da ga je po krivici odpustil iz službe. Toda osebni nagibi bi morda ne bili zadostovali za atentat. Nikolajev je hujškal in vzpodbujal krožek sovražnikov sovjetske vlade, ki so znali skrbno izrabiti njegovo osebno nesrečo. Po aretaciji Nikolajeva in onih, ki so ga hujškali k umoru, je sovjetska vlada odkrila še nekaj zarotniških gnezdi, ki morda niso imela z umorom Kirova nič skupnega, toda že danes so jim bile oblasti na sledu, kajti njihovi člani so imeli še hujše namene. Zakaj je bil umorjen baš Kirov ali kakor se je pisal Sergej Mironovič Kostrikov, ki je bilo o njem znano, da se je zavzel pri Stalinu za odpravo GPU in torej za omilitenje režima, da je bil prijatelj miroljubne politike in zblizanja s Francijo, Kirov, ki je bil ena najtrdnjših opor sovjetske vlade, kar je dokazal s svojim delovanjem na Krimu in ki ni bil nikomur naproti, ker ni imel osebnih skomin? Kirov je bil vesten in strog mož, ki ni nikoli šel v ospredje.

Na to vprašanje lahko odgovorimo, da je bil umorjen, ker je bilo zarotnikom vseeno, kdo bo prva žrtev, naključje je pa hotelo, da je Nikolajev osebno sovražil baš Kirova. Dalje je razumljivo, da je bilo to naključje zarotnikom zelo dobrodošlo, kajti umor take osebnosti je pomenil težak, vendar pa ne smrtni udarec sovjetski vladi. Nasprotniki miroljubne politike so bili pa izredno zadovoljni s tem, da bo pod njihovim udarcem tisti, ki se je vedno zavzemal za zblizanje z Evropo. Tudi na tem umoru se je obnesla stara resnica, da je vsak teroristični nastop protisovjetskih skupin vedno služil goto-

Bivši poglavar Čeke Dzeržinski

vemu znanje političnemu cilju in bil v zvezi z mednarodnim položajem. Med lausansko konferenco je bil umorjen Vorovski, poslanik Vojkov je bil ustreljen, da bi se skališko rusko - poljsko razmerje, isto se je v bistvu ponovilo tudi pri Sternovem atentatu na nemškega legalističnega svetnika Twardowskega. Umor Kirova naj bi zmanjšal svetovni pomen sovjetske miroljubne politike in doprinesel dokaz, da položaj ruske vlade ni trden. Samo tako lahko razumemo vesti, ki jih je širil nemški tisk.

Dvojno naziranje o teroristih

Civiliziran svet odklanja politične umore, vendar pa je še vedno mnogo ljudi, ki odobravajo terorizem v Sovjetski Rusiji. To je čudna in mučna nedoslednost, kajti umor ostane vedno umor in vsak človek mora razumeti, da izziva terorizem samo protikupe, ki ovirajo ruski razvoj k normalnemu pravnemu redu. Toda baš pristranost je glavni vzrok te dvojne morale. Tisti, ki hočejo verjeti v nezadovoljnost ruskega naroda, rad vidi ali pa je celo sam pripravljen doprinesiti dokaze, da je njegova domneva pravilna. Vendar pa ne smemo pozabiti, da so bili vsi dosedanjí teroristični napadi delo poedincev, da niso bili nadaljevanje in da sploh niso imeli nič skupnega z revolucionarnim pokretom pod carizmom. Kdor se hoče o tem prepričati, naj primerja statistiko prepovedanih stavk in agrarnih nemirov kot rodovitnih tal za revolucionarne atentate z današnjim mirom ruskega delavca in kmeta. Prej je bil teror posledica pokreta ljudskih množic, zdaj pa sploh skuša te množice izzvati. Seveda to ne gre, ker je politična policija v Rusiji tako stajno organizirana, da vsak odpor proti sovjetski vladi že v kali zatre. Tam, kjer pade za eno žrtev atentata sto ali več glav, je pač težko uveljaviti teror od nasprotni strani.

Slaba stran ruskega terorizma

Po umoru Kirova so začeli svetovni listi pisati o umoru Volodarskega in o atentatu na Lenina. Lahko bi bili pa navedli še več takih primerov. Konjunkturalni socialist in poznejši provokator Semenov je organiziral 20. junija 1918 umor Volodarskega, ki je zagovarjal brest-litovsko mirovno pogodbo z Nemčijo. Isti Semenov je pripravil atentat na Lenina, ki ga je izvršila 30. avgusta 1918 Dora Kaplanova. Znano

General Kutepov

je, da je bil Lenin težko ranjen in baš ta atentat je dvignil prvi val tako zvanega rdečega terorja kot odgovora na poskuse političnih umorov. Iz inozemstva so bile financirane razne zarote, tako Lockhardtova, profesorja Taganceva, delovanje zveze obrambe domovine in svobode, kronstadtski upor, zarota trgovsko industrijske stranke, angleško finskih vohunov, nemških fašistov in mnoge druge, ki so svojas tako razburile rusko in evropsko javnost.

Vsi ti atentati, zarote in tajne organizacije so se končale z usmrtnitvijo udeležencev in pod strahom najhujšega terorja je seveda takoj vse utihnilo. Da so bile vse zarote tako hitro zatrite, se mora sovjetska vlada zahvaliti zloglasnim svojim žrtev. Najmanjši sum soudeležbe pri zaroti, najmanjši odpor proti režimu zadostuje za smrtno kazen. Ni torej čuda, da nobena zarota ne pride preko osamljenih atentatov.

Usoda Borisa Savinkova

Baris Savinkov je bil pod carizmom revolucionar in organiziral je več političnih umorov, med njimi tudi na ministra Plevaja in velikega kneza Sergeja. Pod Kerenskim je postal Savinkov minister, po oktobrski revoluciji pa emigrant. Po polomu oboroženega pohoda proti Rusiji je stopil Savinkov v vojsko in z bivšim častnikom Elwengreenom je navezal stike z ruskimi lastniki naftnih vrelcev, ki so mu dali denar za izjavljene atentate na Čičerina. Sodeloval je tudi z agentom angleške Intelligence Service Sidneyem Raillym, ki je skrivaj potoval v Rusijo in bil potem glasom uradnega poročila ustrelen na meji. Slednjič je postal Savinkov žrtev izdajstva svojih najbližjih sotrudnikov in na njihov poziv je odpotoval v Rusijo, kjer je bil aretiran in sojen. Med obravnavo je obširno opisoval razočaranje in brezuspešnost borbe. Povedal je, kako se je začudil, ko mu je pokazal takratni angleški minister Churchill na zemljevidu strelske jarke Denikinove vojske, rekoč: Evo moje armade!

Sergej Kirov

Svoje izpovedbe je zaključil Savinkov takole: »Čim hujša je državljanska vojna, tem boljše je za tuje. Rusija bo oslabiljena, težko se bo postavila na lastne noge. Savinkov je bil obsojen na deset let težke ječe in v obupu je skočil skozi okno, da bi se umaknil mukum, ki so ga čakale v ječi.

Organizacija ruskih monarhistov

Ta organizacija je bila znana pod imenom Trust. Trust je nastal leta 1921. in vodili so ga A. Jakušev - Poedorov, general Potapov, Langov, zakonca Radkovič in general Kutepov. Organizacija je imela dvojno vodstvo. V Parizu in v Moskvi. Okrog leta 1923. so postali vodje moskovske skupine provo-

katorji in v zgodovini organizacije je žalostno poglavje o tem, kako so znane monarhistične skupine odpeljale v Rusijo, kjer se je udeleževal posvetovanj z dozdevnimi zarotniki. Po povratku je napisal knjigo in jo poslal v Moskvo, kjer so jo pa cenzurirali agenti politične policije.

Drugi vodilni emigrantski politik, ki živi zdaj v Pragi, je prišel tudi nevarno lahko v Moskvo, kjer je klee sprejel blagoslov od agenta politične policije, preoblečenega v duhovnika. Potem se je srečno vrnil. Ta primer jasno kaže, kako prebrisan dela čezvračajka in kako spretno zna kontrolirati zarotnike ter spraviti iz njih vse, kar potrebuje. Vse se je končalo z usodno blamažo, ko je bila ugotovljena provokatorska vlada glavnih kolovodij Trusta. Organizacija je razpadla, toda nekaj članov je organiziralo s pomočjo agentov neke evropske države bombni atentat na komunistični klub v Leninogradu. Zveza z inozemstvom je bila dokazana tudi med Ramzinovim procesom, ko je bilo dognano, da so nekateri evropski industrijalci financirali zarotnike.

Ce se je boril predsednik GPU Dzer-

Boj za Hauptmannovo glavo

Hauptmannov pravni zastopnik Eduard Reilly se je obrnil na predsednika Roosevelta s prošnjo, naj bi na obravnavi proti Hauptmannu zaslišali tudi one tri kriminalne uradnike, ki so vodili prvotno preiskavo. To so trije policijski uradniki Sead, Sandberg in Einos, ki so bili premeščeni v St. Antonio in Salt Lake City, o katerih Reilly domneva, da so bili namenoma odstranjeni, da bi ne mogli pričati. Reilly izjavlja, da je obtožba glede umora nevzdržna, če bodo zaslišane te priče. Sead, Sandberg in Einos so med preiskavo ugotovili, da ni mogoče, da bi bil Lindberghovega otroka umoril en sam človek.

Reilly ne prikriva bojazni, da bodo vplivni čimtelji v New Jersey poskusili zabrisati razne sledove. Tako si lahko razlagamo, da je bil v New Jerseyu izdan zakon, po katerem more sodišče pozvati na januarsko obravnavo samo one tuje priče, čijih bivališče ni oddaljeno nad 1600 km od Flemingtona. Priče, ki jih predlaga Reilly in ki jih smatra za najvažnejše, so bile pa premeščene v mesta, ležeča daleč izven te meje.

Stari časi se vračajo

Val hipermodernizma zdaj je pojema, človeštvo se je naveličalo praznote povojne kulture, ki je hotela biti materijalna, ne da bi se bila mogla celo v svoji zibelki, v Sovjetski Rusiji, otresti vsega misticizma. V vseh kulturnih državah vidimo povratek k romantizmu in človeštvo se obrača k lepim spominom starega velja, da se z njimi navdahnje in najde v slavni preteklosti poezijo, ki mu je suhoparna sedanjost ne more dati. Poročila o tem prihajajo iz vseh držav, najzanimivejše pa prihajajo iz Grčije, starodavne Hellade.

Tam je namreč dala vlada na pobudo znanega literata Angela Sikeliana dovoljenje za obnovitev delfijskega svetiliča, kamor so prihajala v starih časih od vseh krajev sveta odposlanstva, da bi čula v Apolonovem hramu prerokovanje njegovih svečenic. Delfijsko svetilišče bo pa seveda zgrajeno v modernem duhu in postane naj sedež umetnosti in znanosti, odkoder bodo po radu širili predavanja po vsem svetu. O ustanovitvi vedeževališča se znanstveniki ne govorijo in tako ni znano, ali bo stari kult obnovljen v vsem svojem staroveškem sijaju in ali bodo videli romarji na trdnostni sedež moderno Pythio. Če bi se tudi to uresničilo, bi bili priča najsenzacionalnejše radioreportaže sedanje dobe.

Pojče drevo

Angleški botanik Adams se je pravkar vrnil z ekspedicije ob bregovih Rio Grande v Mehiki in povedal, da se mu je posrečilo opazovati pojče drevo, o katerem so že davno pripovedovale mehiške pravljice, ki so pa veljale za bajke. Pojče drevo je odkril ameriški botanik Williams, toda on ni opazil njegovih glasbenih posebnosti. Med svojim bivanjem med Mehičani je Adams ugotovil, da smatrajo Indijanci pojče drevo za sveto in da romajo k njemu

džinski s teroristi, je bil med protisovjetskim elementom mož, ki je pokazal enako vztrajnost, kakor on, seveda v organizaciji političnih atentatov. To je bil znani general Kutepov, ki je sodeloval s Trustom in mnogimi drugimi sovjetskimi organizacijami ter bil živa vez med inozemskimi fašističnimi skupinami. Kutepov je poslal Larionova in Radkoviča v Rusijo, da bi izvršila bombni atentat, organiziral je mrežo protisovjetskih celic v baltskih državah, zblizal se je z nemškimi revolucionarji in osebno je vodil največjo zarotniško organizacijo. Po padcu Trusta je začela njegova organizacija razpadati, dokler ni Kutepov sam na zagoneten način izginil. Ozadje te ugrabitve še zdaj ni točno pojasnjeno, znano je pa, da so bili pri ugrabitvi udeleženi najbližji generalovi sodrujci.

Po ugrabitvi generala Kutepova je teroristično delovanje naenkrat prenehalo, tako da tudi Sternov atentat na nemškega legacijskega svetnika von Twardowskega ni utrdil protisovjetskega pokreta. Po daljšem presledku je prišel zdaj umor Kirova kot poskus znova oživiti terorizem. Povzročil je pa samo prehodno poostrenje policijskega nadzorstva na nov val rdečega terorja. V splošnem lahko rečemo, da s političnimi umori še nikjer ni bilo doseženo to, kar bi radi dosegli ljudje, ki se s tem žrtvujejo, a vse take primere velja stara resnica, da bi bilo treba najprej ubiti idejo in potem šele njene nosilce.

kakor romajo verniki raznih veroizpovedi k svojim svetiščem. Po dolgem prizadevanju se je Adams posrečilo pridružiti se romarjem, ki so se po naporni, 60 km dolgi poti skozi stepe ustavili pri poldrug meter visokem drevescu. Indijanci so posedli okrog drevesca in dobro uro je vladala grobna tišina. Kar so se začeli nežni zvoki, kakor da poje harfa. Melodični akordi so sledili drug drugemu, utihnilo so, čez dobre četrt ure so se pa zopet oglasili. Domačini pripovedujejo, da začne človek halucinirati in da se mu zdi, da sliši nežne glasove godbe, če popije malo vode, v kateri so se kuhali listi tega drevesa. Adams se o tem ni mogel prepričati, kajti domačini mu niso dovolili niti približati se drevesu, kaj šele, da bi odtrgal nekaj listov. Sam si Adams drugič ni upal k pojčemu drevesu.

Ravnatelj kalkutskega botaničnega zavoda piše, da opažamo v nekaterih rastlinah in živalih slabe električne toke in ni izključeno, da se ti izpreminjajo v zvoke. Narava bi torej delala nekaj sličnega, kakor dela radiotehnika, ki izpreminja električne valove v zvok. Zaukrat je pa seveda ta izredno zanimivi proces še zagonetka.

Nova habsburška afera

V Parizu živi stalno bivši nadvojvoda Viljem Habsburški, ki ga del Ukrajincev še vedno resno smatra za kandidata na ukrajinski prestol. Pretendent je med Ukrajinci znan pod imenom Vasiljko Vyšivannyi. Nedavno se je bivši nadvojvoda seznanil z mlado Parižanko Paulko Couibasovo, ki jo je v družbi predstavljal za svojo nevesto. Paula se je naučila ukrajinske in začela je politično delovati za ukrajinske separatiste in avstrijske legitimiste. Navesta bivšega nadvojvode je bila poštna uradnica, pozneje osebna tajnica nekega bivšega francoskega prosvetnega ministra, zadnja leta pa osebna tajnica Moritza Rotschilda. Kot taka je navezala osebne stike s finančniki in politiki ter znala pridobiti mnogo denarja.

Zaroka z ukrajinskim pretendentom ji pa ni prinesla sreče. Politično delovanje je požrlo mnogo denarja in Paula je zabredla v dolgove. Te dni je ponudila veletrgovcu z vinom Eimardu za 400.000 frankov vrednostnih papirjev in mu pokazala potrdilo Rotschildove banke, v kateri so bili baje ti papirji naloženi. Eimard je odgovoril, da nima s seboj vseh knjižic in predlagal ji je, da bi se ponovno sestala zvečer. Pred sestankom se je pa informiral v banki, kjer so mu povedali, da je potrdilo onarejeno. Paulo so aretirali in preiskava je spravila na dan še druge sleparije. Dekle trdi, da je dajala ves svoj denar nadvojvodi Viljemu za propagando za habsburško restavracijo in legitimizem. Nadvojvoda pa trdi, da je samo površno poznal Paulo in da je ona le zlorabljala njegovo ime.

Poročevalec lista »Populaire« se je zgledil pri preiskovalnem sodniku, ki mu je povedal, da bo zaslišan tudi bivši nadvojvoda. Ljudje iz njegove okolice potrjujejo, da je Paula res vzdrževala pretendentu in podpirala s svojim denarjem njegovo politično delovanje.

Kandidat na grški prestol

V kaos in strankarskih bojih, ki vladajo zdaj v Grčiji, se je nacionalna stranka pod imenom stranka narodnega pokreta zadnje čase zelo okrepila. To stranko vodijo monarhisti in njen odbor je sklenil sprejeti kandidaturu očeta princeze Marine kneza Nikolaja na grški prestol. Posebno odposlanstvo stranke je odpotovalo v London na poroko princeze Marine in kneza Nikolaja je odposlance grških monarhistov sprejel. Grška vlada je hotela napraviti diplomatsko protipotezo in podelila je princu Juriju visoko odlikovanje. Toda

iz Saint Jamesa so Grčiji odgovorili, da je vojvoda Kentski odlikovanje odklonil.

Ko je princesa Marina zapustila Pariz, da bi se v Londonu poročila, se je obrnila na grško poslanstvo s prošnjo, naj ji izda potni list. Pri tej priliki je dejala ministru Politisu: »Kot Grkinja nočem potovati v Anglijo z inozemskim potnim listom. Bodite prijazni in izdajte mi potni list moje domovine. Sicer pa ta zadeva za vas itak nima posebne pomena, ker postanem kmalu angleška državljanka, ko se poročim s princem Jurijem, a moja domovina lahko v očeh angleške javnosti samo pridobi.«

Poslanik Politis se je takoj obrnil v Atene za dovoljenje. Toda zunanji minister Maximos je dovoljenje odklonil in tako je morala bodoča snaha angleškega kralja odpotovati v London z danskim potnim listom. Zato je vojvoda Kentski odklonil grško odlikovanje, češ, da ga noče sprejeti od vlade, ki je bila tako netaktna, da je ravnala z njegovo zaročenko kakor s pustolovko. Če upoštevamo kult, ki ga je deležna angleška kraljevska rodbina v Angliji, bomo lahko razumeli, da je sedanji grški režim v angleški javnosti zelo neprijeten.

Avtomat proti vlomilcem

Dunajski izumitelj inženjer Greinbr je zaključil poskuse z avtomatično napravo, ki opozori z infrardečimi žarki na poskus tatvine. Avtomat si je že ogledala dunajska policija. Ustanovljena je posebna družba, tako zvana »Notrufgesellschaft«, ki začne delovati z novim letom. Družba ustanovi na dunajskem policijskem ravnateljstvu centralno signalno napravo, na katero bo lahko priključeno 10.000 naročnikov. Če bo hotel kdo pri naročniku krasti, se bo prižgala na signalni napravi na policijskem ravnateljstvu luč in policija bo lahko točno ugotovila, pri katerem naročniku so vlomilci. Najbližja policijska stražnica pošlje v točno hišo redarje in tako bodo vlomilci kmalu pod ključem.

Avtomat, ki si od njega obeta policija mnogo, bo uveden tudi za obrambo izloženih oken. Po izloženih oknih bodo avtomati še izpopolnjeni s posebno infrardečo celico. Če bo vlomilec prekinil infrardeče svetlobne žarke, zažari močna luč in vlomilcev obraz bo fotografiran na ozkem filmu 6x9 mm. Tudi centrala dunajskega gasilstva dobi podobne avtomate. Če bo kje v stanovanju v gospodarjevi odsotnosti izbruhnil ogenj, se zastre fototeka z dimom in avtomat bo točno obvestil gasilce, kje gori.

Japonci proti novotarjam

Moderna kurgija zna popravljati človekovo znanost po svoji volji, posebno še, če ima človek na razpolago dovolj denarja. Kirurgi niso samo preoblikovali mesnatih delov obraza, kakor brade, nosu itd. temveč znajo tudi oč prikrožiti gotovi rasi odnosno narodu. Tako je prišla na Japonskem velika moda imeti ravne oči, ne pa poševnih, kakršne imajo Japonci in Kitajci. Z operacijo se izpremenijo oč lepši Japonci, da so kakor evropske ali ameriške, kar pa seveda ni všeč stariim Japoncem, ki odločno nasprotujejo vsem novotarjam in vidijo v tem kršitev svetih tradicij.

Starokopitni Japonci so objavili v H-sih proglaš, v katerem svari pred novotarjo, češ, da žali japonski narod, če daje kdo prednost evropskemu očesu pred tradicionalnim japonskim očesom. Kako so videli s tem svojim očesom Evropejce, se vprašujejo v proglaš. Zelo slabo, kajti sebe in Ameriko so spravili v hudo krizo, a oči, ki ne znajo gledati v bodočnost, niso take, da bi si jih mogel kdo želeči. Zagovorniki japonskih tradicij trdijo, da je že dovolj opičnega posnemanja Američanov in Evropejcev in da je že skrajni čas, da se obnovijo stari običaji in način japonskega življenja. Modernizacija je že preveč zajela japonsko življenje in razumljivo je, da kitchejo japonski patrijoti po bivši narodni tradiciji, kajti samo z novim duhom postane narod vreden svetovnega značaja, ne pa s posnemanjem tujega, ki je navadno dobro samo za tujino.

Zenska diplomacija

Zena v modni trgovini možu: »Ta obleka je čedna, toda premalo elegantna. Tale je elegantna, pa ni trpežna. Tale je sicer elegantna, toda lahko bi jo nosila na potovanju. Ta bi mi lepo pristojala, je pa draga. Katero naj si izberem? Kajne možiček, da smem kupiti vse?

On tudi ne.

— Ce bi našel zlato uro, ali bi jo izročil policiji?
— Kakšno vprašanje!
— Jaz tudi ne!

Narobe.

Srečata se dve prijateljci, ki se že dolgo nista videli.
— No kaj pa počenjaš? — vpraša prva.
— Pravkar sem se ločila.
— Kako dolgo si pa bila poročena?
— Pet let.
— No, vidiš, pri meni je pa baš narobe. Jaz sem bila poročena eno leto, ločena sem pa že pet let.

Moderno pokmovanje.

— Zakaj je Jožef Egiptski sedem let spravil žito?
— Da bi mogel povišati cene.